

**Ena lastovka
še ne pomeni...**

V soboto in nedeljo je v Kranju zasedala letna skupščina Zveze tabornikov Slovenije. Tako kot delo in življenje številnih naših drugih mladinskih organizacij gre tudi dejavnost tabornikov skoraj nekam mimo naše »družbene stvarnosti«, češ saj pri tem strahovitem tempu življenja res ni časa misliti še na vsakega posameznega člana »društva prijateljev malih železnic in podobnih organizacij«.

Morda je čas, da se ob splošni problematiki mladinske vzgoje in težkih posledicah, ki jih novejška politika obeta naši in mednarodni družbi, končno le zamislimo in vprašamo, kakšno bodočnost pripravljajo naša skupnost mladim ljudem. Socialistična moralna, tovarištvo, humanizem — vse to so besede, v katere mladina težko še verjame! Vsakdanjost, »naša družbena vsakdanjost«, ji že ne daje dobrega zgleda!

Če je taborniška organizacija ena prvih, ki najbolj neposredno vpliva na zavest mladega človeka, potem je toliko bolj razumljivo razočaranje nad majhno pozornostjo družbe te organizaciji, ki so ga izrazili številni delegati na kranjski skupščini. — Nič če ne taji, da ni Zveza tabornikov izrazito moralno in politično vzgojna organizacija in da tako množičnega in stalnega vpliva na mladino nima nobena druga podobna. Poročilo GO ZB Slovenije navaja, da so taborniki pri gojenju partizanskih tradicij dosegli večje uspehe kot vse druge organizacije skupaj! Iz podatkov Zveze tabornikov Jugoslavije je razvidno, da nobena druga mladinska organizacija ni vložila toliko konkretnih prizadevanj v utrjevanje bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov kot prav taborniška. Pri vsem tem pa ni deležna niti takega priznanja, kot ga je imela skavtska v stari Jugoslaviji ali pa kot imajo podobne organizacije danes po svetu!

Sesti kongres SZDL Jugoslavije je obširno razpravljaj in sprejel resolucijo o družbeno ekonomskem položaju, izobraževanju in vzgoji ter sodelovanju mladine v samoupravljanju. Družbeni položaj mladih ljudi ni samo »mladinsko vprašanje«, ampak problem vse družbe! Vendar resolucija kongresa SZDL do danes še ni prišla na teren. Protest in želja delegatov na kranjski skupščini je samo ena izmed lastovk, ki zahtevajo, naj se družba tudi dejansko in predvsem učinkovito zavzame za mladino. Ena lastovka še ne pomeni pomladi, vendar upajmo, da ni zadnja!

M. MOSKON

Polaganje vencev pred spomenik v Sentjanžu. (Foto: M. Legan)

**Sentjanž je
praznoval**

Kot da bi narava vedela za praznik. Ko se je po dolinah še valila gosta jutranja megla, se je praznično odeti Sentjanž že kopal v prijetnem jesenskem soncu. Na stotine ljudi je prihitelo na proslavo 25-letnice izseljevanja in obletnice smrti domačinov — narodnega heroja Milana Majcna in Jančeta Mevžlja. Že v jutranjih urah je igrala po vasi radeška godba, zbirali pa so se tudi v praznje uniforme oblečeni gasilci. Gojenci predvojaške vzgoje so uprizorili simboličen napad, nakar se je začelo slavnostno zborovanje, na katerem je govoril znani prvoborec in komisar brigade Francj Kolar. V spremstvu nekdanjih borcev in domačinov ter zastopnikov občinske skupščine in družbenopolitičnih organizacij je položil venec na grob obeh junakov, ki so ju občudovali celo sovražniki. Na slovesnosti je nastopil radeški pevski zbor, s pesmijo in recitacijami pa so se predstavili tudi sentjanjski pionirji. Popoldne je bilo ljudsko rajanje.

Pobratenje Brežic in Velike Plane

10. oktobra je delegacija iz Brežic obiskala občino Velika Plana v okraju Smederevo, kjer so ji izročili listino o trajnem medsebojnem sodelovanju obeh občin.

Stajerske in spodnjeosavske občine goje že nekaj časa prijateljske odnose z občini in okraji Srbije, letos pa so jih še poglobile z medsebojnimi obiski oblastnih in političnih funkcionarjev. Zibel tega prijateljstva izhaja še iz medvojnih časov, iz gostoljubja, ki so ga prebivalci Sr-

bije nudili izseljenim Slovencem.

Delegacija iz brežiške občine je 10. oktobra obiskala občino Velika Plana v smederevskem okraju. Ta je slavila občinski praznik in na slavnosti seji 5. oktobra proglasila stalno sodelovanje z občino Brežice.

Listina o medsebojnem sodelovanju govori o utrjevanju prijateljskih odnosov, o medsebojnem spoznavanju kulturnega, gospodarskega in družbenopolitičnega življenja.

Predstavnikom občine Brežice so na tem obisku slovesno izročili dokument o po-

bratenju. Podpredsednik občinske skupščine Brežice se je ob tej priložnosti zahvalil za lepi sprejem in izrazil iskreno pripravljenost za nadaljnje poglobljanje prijateljskih stikov obeh občin. Poudaril je, da izhaja bo iz obojestranske želje, saj ima to prijateljstvo globoke korenine v skupnih akcijah, žrtvah in naporih v času narodnoosvobodilnega boja.

Občinska skupščina v Brežicah bo slavila svoj praznik 28. oktobra. Na slavnostno sejo so povabili tudi predstavnike Velike Plane. Teda bo proglašeno sodelovanje z bratsko srbsko občino in prijateljska delegacija bo prejela pismeno zagotovilo o stalnih stikih in medsebojni izmenjavi gospodarske, kulturne in politične problematike.

VINICA — ZAČETEK MEDNARODNE AKCIJE

**GOLOB MIRU
z otroških rok**

Otroci viniške osemletke, ki že dalj časa edinstveno delujejo v krožku OZN, so se odločili za uspešno in velikopotezno akcijo: za dan Združenih narodov — 24. oktober nameravajo začeti z akcijo miru: namenjena je vsem mladim v Jugoslaviji, verjetno pa se bo razširila tudi preko meja naše domovine. Viniški pionirji bodo vsem šolam v domovini poslali listino miru, na katero pričakujejo pismene odgovore šol in posameznikov.

Z listino miru name ravajo pionirji, mladi na in vse druge organizacije v SFRJ, ki vključujejo delo z mladimi, opozoriti, da budno spremljajo svetovne dogodke, zlasti pa vojno v Vietnamu, in da jim ni vseeno, kakšno mladost preživljajo njihovi vrstniki po svetu. »Svet pripada nam, mladim — in ni nam vseeno, kakš-

nega bomo dobili v upravljanje,« je eno izmed gesel listine miru. Akcija miru bo vključena v Jugoslovanske pionirske igre, podprli pa jo bodo tudi vsi klubi OZN v državi. Najboljše odgovore oz. protestna pisma mladih proti vojni bodo v Vinice pošiljali republiškem odboru kluba OZN, ki jih bo izdal v posebni knjigi. Građivo, zbrano v knjigi, pa bodo poslali Združenim narodom ter vsem vidnejšim voditeljem držav, ki imajo vpliv na svetovno politiko.

Pobuda viniških pionirjev zasluži vse priznanje in pozornost širše javnosti. S pripravljalnimi deli za akcijo so že začeli, uradno pa se bo akcija miru začela 24. oktobra.

Poslanci o delu krajevnih skupnosti

Včeraj je obiskala novomeško občinsko skupščino skupščina poslancev skupščine SRS. V razgovoru z domačimi predstavniki so se poslanci zanimali predvsem za delovanje krajevnih skupnosti v novomeški občini.

Danes seja občinske skupščine Kočevje

Danes bo seja občinske skupščine v Kočevju. Na dnevnem redu bo: obravnava nje osnutkov predpisov o stanovanjskem gospodarstvu in gradnji stanovanj za splošne namene, poročilo komisije za družbeni nadzor, poročilo komisije za uvedbo skrajšanega delovnega časa, predlog odloka o pokopališkem redu za novo pokopališče in vprašanja odbornikov ter odgovori nanje.

OD 20. DO 30. OKTOBRA

Nekako do 24. oktobra suho oziroma lepo vreme. Od 25. oktobra dalje močno deževje z ohladitvijo, sneg včasih do nižin, zlasti okrog 27. oktobra.

Dr. V. M.

»Zapomnite si, zgodovina se ponavlja; učimo se zato, da ne bomo delali napak v prihodnje.« so nas vzgajali v šoli in trdili, da se učimo za življenje.

Imam nov dokaz, da je šola reforme res potrebna, pričujoča zgodba pa naj to potrdi. Naj ne bo zamere, če je predmet tega dokaza krompir, čisto navaden krompir, za katerega je za nas pomembno predvsem to, da ga imamo na mizi večkrat kot šopek cvetja.

Torej krompir. Spomladaj, še preden so kmetje začeli odpirati nečrja svojih njiv, sem z veseljem brusil pero, da bo letos krompirja dovolj, saj so ga zasadili več kot ponavadi. Vsi smo peli hvalece tistim kmetijskim zadrugam, ki so z vnaprejšnjimi povedanimi zamčenimi cenami spodbujale zanimanje za saditev krompirja. Med njimi je posebno

izstopala ena izmed naših, dolenskih, in prsili smo se zaradi tega.

»Tako je prav, to je začetek urejevanja tržišča s kmetijskimi pridelki, to je načrtno ustvarjanje materialnih rezerv, to je trdna, prava kooperacija s pridelovalci,« so deževali

le zadrugam tiste posredniške trgovine, s katerimi so bile spomladi sklenjene pogodbe. »Beseda ni konj,« so si mislili združniki. »Ne damo se v kozji rog, v svoji pravdi bomo podpora pri tistih, ki so nam spomladi ploskali.«

nič cenejši. Osel je šel znova na led (tudi z našimi pregovori ni vse v redu).

Na zimo se bomo zbrali na konferenci Socialistične zveze, razpravljali o kmetijstvu in dežaji; treba si je prizadevati za tesnejše sodelovanje kmetov z zadrugo, treba je... treba je... treba je. Na koncu bomo ploskali in zapisali, da je konferenca dobro uspela.

P. S. Podobnost z razmerami v trebanjski občini in zadrugi ni zgolj slučajna. Na tem mestu mi, tovariš urednik, prihranite prostor za prihodnje leto ob tem času, se bo spet dalo kaj napisati, posebno če bo letina bolj slaba. Če se ne motim, bo takrat hvaležna tema: Vi soke cene in skrb za potrošnika. Sicer pa je mogoče škoda papirja, saj tega ne bodo prebrali tisti, ki bi morali.

M. LEGAN

**ZA ŽIVLJENJE
SE UČIMO!**

blagoslovi z vseh forumov; s tistih, ki se spoznajo na krompir, in s tistih, ki vedo le, da je dober h pečenki (posebno pomfri); od občine pa tja naprej...

Prišla je jesen, krompir je obrodil. S tem se solska lekcija šele začne.

»Ne dodite smešni, po 65 dinarjev da bi vam ga plačevali, ko ga je po 45, kolikor hočemo,« so defa-

Toča glej: prav tisti ljudje sedaj trdijo čisto nekaj drugega, kot so spomladi, češ da se zavzemajo za nižje cene krompirja, ker s tem varujejo potrošnika. Kako vablivo se to sliši!

Ker so to izjavili, mero-dajni faktorji, je pač treba odnehati. Pogodbe bodo, kot kaže, razdrte, kmetje in zadruga izigrane, krompir v trgovini pa

5 milijonov!

14. oktobra ob 9. uri je v Lešnici gorelo gospodarsko poslopje Mihaela Jenca, Novomeški gasilci so ogelj omejili, kljub temu pa je bilo za 15.000 Ndin škoda.

15. oktobra okoli 14. ure je gorelo v Mokronogcu gospodarsko poslopje Jožeta Zihlerja, škoda so ocenili na 5.000 Ndin.

Istega dne ob 16.30 se je vnelo tudi gospodarsko poslopje Antona Gašperšiča v Selih pri Dragatušu. Popolnoma je zgorel škodeni, seno, kosilnica, voz in nekaj orodja. Škoda je bilo za 30.000 Ndin.

Menijo, da so vse tri požare začetili otroci pri igri z vžigalicami.

Zdravstvo ima monopol nad potrošnjo!

V prihodnje: toliko delili, kolikor dobili! — Anuitete »povečujejo« storitve — Komu naprtiti preventivo? — Izterjava kmečkih prispevkov brez kompromisna — Izredni prispevek drugo leto?

Predsedniki občinskih skupščin, občinskih odborov SZDL in občinskih sindikalnih svetov iz občin Črnomelj, Krško, Metlika, Novo mesto in Trebnje so 9. oktobra na posvetu v Metliki razpravljali o stanju v skladih delavskega in kmečkoga zavarovanja. Osnovne informacije je dal direktor novomeškega KZSZ Zvone Šuštaršič. Prisotni pa so imeli v rokah tudi analize o poslovanju zdravstvenih skladov. Podatkov, ugotovitev in misli je bilo dovolj, to pa je predstavnik občine spodbudilo k zanimivi razpravi in treznemu sklepanju o nadaljnjem gospodarjenju z družbenimi sredstvi v zdravstvenih skladih.

Navzoči so menili, da je res nujno potrebno odpraviti primanjkljaj v skladu zdravstvenega zavarovanja delavcev. Rekli so, da se da to napraviti le s skupnimi močmi. Pri tem bi naj večje breme nosila zdravstvena služba, ki ima, kakor so poudarili, dejanski monopol nad potrošnjo sredstev. Strinjali so se, naj zdravstveni zavodi za zdaj prispevajo del sredstev za pokritje primanjkljaja po določenem ključu, medtem ko bi bilo treba to vprašanje prihodnje leto rešiti drugače. Omenili so, da bi vpeljali in utrdili sistem, po katerem bi dobili le toliko sredstev, kolikor bi se jih nateklo v sklade, ali pa bi z dolgoročnim programom razvoja zdravstvene službe določili prioriteto zavodov v dolenjski skupnosti. V primeru, da se bo treba spet pogovoriti o težavah, ne bi smeli sredstev odvzeti vsem zdravstvenim zavodom po enakih merilih, marveč tistim, ki bolje gospodarijo, manj, drugim več.

Izločiti anuitete!

V razpravi je bilo načeto tudi vprašanje anuitet. Zdravstveni zavodi na območju novomeške skupnosti morajo na leto plačevati po 200 milijonov S.din za anuitete. Anuitete so vračunane v cene zdravstvenih storitev, kar pa zamegli dejansko ceno teh storitev. Na metliškem posvetu so predlagali, naj bi v prihodnje že pred sklepanjem pogodb o plačevanju storitev z zdravstveno službo določili prioriteto zavodov v dolenjski skupnosti. V primeru, da se bo treba spet pogovoriti o težavah, ne bi smeli sredstev odvzeti vsem zdravstvenim zavodom po enakih merilih, marveč tistim, ki bolje gospodarijo, manj, drugim več.

nju storitev z zdravstveno službo izločili anuitete, ker bi jih zdravstveni sklad plačeval banki direktno.

Kdo je dolžan plačevati preventivo?

Prisotni so povedali tudi svoje mnenje o zdravstveni preventivi. To dejavnost plačujejo skladi zdravstvenega zavarovanja in deloma občinske skupščine. Predpisi pa naj govore o tem, kdo je dejansko dolžan plačevati zdravstveno preventivo. Predlagali so, naj bi organi, pristojni za ta vprašanja, preučili to stanje in povedali, kdo mora vzdrževati preventivno dejavnost.

V izterjavo brez kompromisov!

Udeleženci posveta so bili nadalje seznanjeni s stanjem v skladu zdravstvenega zavarovanja kmetov. Ta sklad je posloval ob koncu avgusta že s primanjkljajem (všet lanski dolg) 305 milijonov S.din. Sklenili so, da bodo poskrbeli za čimboljšo izterjavo prispevkov za lansko in letošnje leto. Menili so, da je naloga občinskih uprav za dohodke, da brezkompromisno izterjajo vse prispevke. Po oceni bi lahko dosegli vsaj 85-odstotno izterjavo. Zaključni račun bo pokazal, kateri dohodki niso izterljivi, šele tedaj pa bi se, po mnenju navzočih na posvetu, lahko odločili za predpis izrednega prispevka.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Kitajsko-sovjetski spor gre prek okvira ideološke politike. Sovjetska zveza in druge socialistične zveze so dolgo potrpežljivo sprejemale žalitve in izzivanja kitajskega vodstva. Toda enkrat se je moralo ustaviti. Bilo je že očitno, da Kitajska naravnost uživa v tem, da si Sovjetska zveza »ne upa« vračati milo za drago. To so imeli kitajski voditelji za dokaz nemoči, strahu. In bolj kot so v to verjeli, bolj so bili drzni, hujše so bile njihove žalitve. Navsezadnje so najbrž res začeli verjeti, da bo Sovjetska zveza popustila in da bo Kitajska zveza zapustila prizorišče spopada kot zmagovalka.

Voditelji Sovjetske zveze, ki so doslej previdno molčali ali pa so zavračali kitajske obtožbe, ne da bi povedali naravnost, da mislijo pri tem na Kitajsko, so zdaj prenehali z anonimnostjo. Ob obisku poljske državno-partijske delegacije v Sovjetski zvezi sta na »zborovanju prijateljstva« govorila Brežnjev in Gomułka. Prvi je med drugim rekel, da bi bili hinavci, če ne bi pošteno in odkrito povedali, da kitajska politika nima nič skupnega z marksizmom-leninizmom. Brežnjev je obtožil Kitajsko, da se noče sporazumeti o skupni akciji za obrambo Vietnamera. Namesto da bi pomagala, Ki-

tajska napada tiste, ki pomagajo Vietnamu.

Tudi sekretar poljske partije ni varčeval z besedami, ko je kritiziral stališča kitajskih voditeljev. Dejal je, da kitajsko vodstvo spodbuja ZDA, da podaljšujejo agresijo v Vietnamu. Ostro je obsodil notranjo in zunanjo politiko kitajskega vodstva.

Tudi komunistične partije drugih evropskih socialističnih držav so ostro obsodile stališča kitajskega vodstva. Vse države, razen zadržane Romunije, so naslovile na Kitajsko hude obtožbe. Podobno so

Pekinga: zavrnitev pobude za pogajanja o prenehanju vietnamske vojne. Kitajski voditelji se zavzemajo za to, da korejsko ljudstvo nadaljuje boj, dokler ne bo vrglo iz Vietnamera vseh ameriških in tujih vojaških enot. Res, lepo od njih, toda pri tem pozabljajo, da Kitajska v tej vojni ne sodeluje, temveč jo samo razpihuje, in da na razne načine zavira skupno akcijo socialističnih držav za obrambo Vietnamera. To je zelo pomembno, kajti Kitajska je edina socialistična država, ki meji na Vietnam in preko katere mora vsa pomoč Vietnamu.

Vrh vsega dogajanja in razpleta sovjetsko-kitajskega spora je sestanek partijskih voditeljev socialističnih držav v Moskvi. Prišli so vsi razen mongolskega šefa partije Cedenbala, za katerega pa upajo, da bo prišel kasneje. Domnevajo, da se bodo na tem posvetovanju pogovarjali o sedanjem položaju v mednarodnem delavskem gibanju. Spor s Kitajsko se je najbrž razvil do takšne stopnje, da je nujen resnejši skupni nastop vseh komunističnih partij socialističnih držav. Tako odslej ne bodo več obtoževali kitajske voditelje posamič, vsak zase, temveč bo prej ko slej dobila kritika kitajske politike obliko skupne deklaracije.

Ostra obsodba kitajske politike

se opredelile tudi mnoge komunistične partije zahodnoevropskih in drugih držav. Longo je v imenu Komunistične partije Italije rekel, da se bo KP Italije borila proti »razdelni politiki KP Kitajske«. Obenem je poudaril, da je veliko močnejše tisto, kar združuje komunistične partije, kot pa tisto, kar jih ločuje. Zanimiva je tudi zadnja gesta

GIBANJE OSEBNIH DOHODKOV V JULIJU

Povprečje 73.900 S-din

Najvišji dohodki v državnih in družbenih službah

Po najnovejših statističnih podatkih so znašali povprečni prejemki zaposlenih v Jugoslaviji v juliju 73.900 starih dinarjev, to je za 7.100 din ali 11 odstotkov več kot junija. Tako visok porast nominalnih osebnih dohodkov, ki ga je treba pripisati predvsem izplačilom raznih stimulacij in sviškovi po letnih periodičnih obračunih, je vplival na znatno povečanje realnih prejemkov. Ker so se življenjski stroški v tem času nekoliko znižali, so bili realni prejemki zaposlenih v Jugoslaviji julija za 12 odstotkov večji kot junija.

Najvišje povprečne prejemke so v juliju imeli v državnih in družbenih službah — 92.900 starih dinarjev. Obenem so v tej dejavnosti za beležili v primerjavi z junijem tudi največji porast: 14.500 dinarjev. Sledijo trgovina in gostinstvo, kmetijstvo, stanovanjsko-komunalna dejavnost in promet, a šele zatem industrija, gradbeništvo in gozdarstvo. Zadnja po

vrstnem redu je kulturno-socialna dejavnost, kjer so se prejemki julija povečali povprečno samo za 400 starih dinarjev na zaposlenega.

Nekoliko tudi vrstni red republik po višini povprečnih nominalnih dohodkov. Srbija je z 72.800 S din prišla s četrtega na tretje mesto, medtem ko je prvo mesto obdržala Slovenija s 84.600 S din povprečnega osebnega dohodka. Druga je Hrvaška (76.300), četrta Bosna in Hercegovina (70.000), sledita Črna gora (64.100) in Makedonija z 62.200 starih dinarji povprečnega osebnega dohodka na zaposlenega.

Avgusta so se kot običajno ti dohodki normalizirali, toda o tem še ni uradnih podatkov. Računajo, da bodo na avgustovske osebnostne dohodke že vplivali poostreni pogoji za izplačilo osebnih dohodkov v tistih podjetjih, ki ne plačujejo redno svojih dolgov.

(Večer)

Jože Smole predaval v domu JLA

15. oktobra je glavni urednik Dela iz Ljubljane Jože Smole predaval v novomeškem Domu JLA starešinskega kadru novomeške garnizije. Govoril je o vojni v Vietnamu, o kitajski kulturni revoluciji in o splošni mednarodni politični situaciji.

Na mostu v Krškem ne bo zastojev

Prispevki delovnih organizacij za most v Krškem dotikajo po dogovoru in gradnja se nadaljuje. Tovarna celuloze je tudi že nakazala 1.000.000 N din, z zamudo sicer, toda svoje obveznosti je poravnala.

Skupščina občine Krško je zaprosila Dolenjsko banko za premostitveni kredit. Pogodbo je sklenila za 350.000 N din. Letos bo izkoristila 500.000 N din tega posojila, ostanek pa bo porabila v februarju prihodnjega leta.

Sleherni prebivalec krške občine želi, da bi se dela na mostu neprekinjeno nadaljevala in da se ne bi več ponovile denarne zadrege zaradi nerednosti delovnih organizacij. Skupščina bo kot investitor ukrenila vse, da ne bo zastojev in da bo most služil svojemu namenu.

KRATKE Z RAZNIH STRANI

● UPRAVICENA PRITOŽBA — Varnostni svet je proučil pritožbo Konga proti Portugalski, češ da tuji plačanci z ozemlja njenih kolonij ogrožajo neodvisnost kongovske države. Varnostni svet je ocenil, da je pritožba bila upravičena. Pozval je Portugalsko, naj ne dovoli evropskim plačancem, da bi izkoristili angolsko ozemlje kot oporišče za vmešavanje v notranje zadeve Konga.

● IZRAELSKO JORDANSKI INCIDENT — Incidenti med Izraelom in Sirijo ter Izraelom in Jordanom se vrste čedalje bolj pogosto. Težko je oceniti, kdo je krivec. Incidenti so namreč samo odsev nerešenih problemov med izraelsko državo in arabskim svetom. Zadnji incident je prijavil Izrael, ko je obtožil Jordan, češ da je skupina oboježenih ljudi postavila zasado nekemu izraelskemu vojaškemu vozilu.

● SPOROČILO O POGOVORIH MED BUMEDIENOM IN TITOM — V skupnem sporočilu o pogovoru, ki so bili med obiskom Bumediene v Jugoslaviji, je med drugim tudi ugotovitev, da je imperialistični pritisk glavni vzrok za spopade v Afriki. Oba državnika sta izrazila trdno prepričanje, da se bodo afriški narodi ob podpori vseh naprednih in miriljubnih sil na svetu uspešno postavili po robu poskusom, da bi z zarotami, umetnimi delitvami in neokolonialističnimi metodami zavrlj proces politične in ekonomske osamosvajitve.

● SPOR ZARADI GIBRALTARJA — V Londonu so bila britansko-španska pogajanja o usodi britanske posesti Gibraltarja, trdnjave v neposredni bližini Španije. Pogajanja so potekala v slišenem ozračju. Španija terja to britansko posest zase. Pri tem se nastopajo tudi eroziji in pritiski. Londona proti Španiji s sodiščem. Kdo bo uspel, je vprašanje, na katerega se ni mogoče dati odgovora.

● JOHNSON V MANILI — Predsednik ZDA je na obisku v Manili, kjer se udeležuje sestanka voditeljev držav, ki sodelujejo na strani Američanov v vietnamski vojni. O tem sestanku je Johnson dejal: »Pomembno moramo preučiti stanje vojaških operacij, našo glavno pozornost pa moramo posvetiti nerednosti konstruktivni plati vietnamskega problema.«

● SUBANDRIO OBTOŽBUJE TU DI SUHARTO — Bivši indonezijski zunanji minister dr. Subandrio, ki se zagovarja pred vojaškim sodiščem zaradi domnevnega sodelovanja v lanskem splošnem državnem udaru, je izjavil, da je do neke mere kriv tudi sedanj predsednik vlade Suharto, saj bi kot takratni šef varnostne službe moral vedeti za to, da se pripravlja udar.

Novi dinar v obtoku

Pretekli teden se je spet pojavil v obtoku kovancec za 1 N din, ki smo ga po novem letu le redkokdaj videli. Podružnice banke zdaj že jemljejo iz obtoka obrabljene bankovce za 100 S din in dajejo namesto njih v obtok kovancec za 1 N din. Z novim kovancem se bomo torej odslej pogosteje srečavali. V zadnjih dveh mesecih je prišla v obtok tudi večja količina kovancev za 5 par.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

■ VI. SEJA CK ZKS. Na VI. seji CK ZKS pod predsedstvom Mihe Marinka so izvolili nove organe — predsedstvo, izvršni komite in komisije. Predlog komisije za reorganizacijo ZKS je obrazložil Franc Popit, ki je med drugim dejal, da je namen reorganizacije organov centralnega komiteja ta, da se CK uveljavi kot pobudnik in nosilec stalne idejne in politične aktivnosti in odločanja. Vsi ti organi skupaj naj omogočijo kolektivno delo CK.

Za predsednika predsedstva so izvolili Alberta Jakopiča, za člane predsedstva pa Viktorja Avblja, Tilko Blaha, Stanca Dolanca, Vinka Hafnerja, Ivana Janžekoviča, Vladimirja Krivica, Franca Leskoška, Leva Modica, Milana Osredkarja, Tineta Remškarja, Janka Rudolfa, Janka Smolera, Vido Tomšič, Jareza Vipotnika, Borisa Zibera in Marijo Zupančič. Edvard Kardelj, Boris Kraigher, Ivan Maček, Lidija Sentjura in Miha Marinko so člani predsedstva CK ZKJ.

Za sekretarja izvršnega komiteja so izvolili Franca Popita, za člane izvršnega komiteja pa Rudija Bregarja, Marka Bulca, Miho Košaka, Staneta Kranjca, Toneta Kropuška, Andreja Marince, Frančka Mirtiča in Mitjo Ribiča. Stane Kavčič in Roman Albert sta člana izvršnega komiteja CK ZKJ.

Plenum je izvolil tudi predsednike šestih komisij. Potrnil je tudi sestavo komisije za reorganizacijo in razvoj ZKS, v kateri bodo še vnaprej delali njeni dosednji člani.

■ PREJEMKI FUNKCIONARJEV. Da bi preprečili razne neutemeljene govornice o

»bajnih« dohodkih naših funkcionarjev, so razni organi in organizacije začele objavljati podatke o plačah svojih funkcionarjev. To je tudi povsem v skladu z načelom javnosti in z načelom javnega nagrajevanja političnih in drugih funkcionarjev. Po teh podatkih

POBUDNIK STALNE POLITIČNE IDEJNE AKTIVNOSTI

imajo sodniki ustavnega sodišča Jugoslavije osebne dohodke od 245.000 do 295. tisoč, zvezni sekretarji do 285.000, namestnik vrhovnega komandanta oboroženih sil 340 tisoč, zvezni javni tožilec 275.000 itd. Največji mesečni zaslužek v Zvezi komunistov znaša 320.000 din in ga dobivajo sekretarji CK ZKJ in posamezni politični sekretarji po republikah. Osebnih dohodki političnih delavcev, zaposlenih v centralnih komitejih, se gibljejo od 70.000 do 256.000 starih dinarjev. Predsednik centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije ima osnovni osebni dohodek 300.000 din in funkcionalni dodatek 90.000 din.

■ ZINTERESIRANI SMO, DA DELOVNI KMETJE ŽIVIJO ČEDALJE BOLJE. Edvard Kardelj je v pogovoru z zadržniki v bački vasi Stapar pri Somboru med drugim rekel, da mora biti naša socialistična skupnost zainteresirana, da delovni kmetje živijo čedalje boljše, da si ustvarjajo boljše pogoje, toda z lastnim delom. Bačka vas Stapar je ena tistih, kjer na njihovih poljih že nekaj let zraste največ koruze na hektar zemlje v zasebni lasti v Jugoslaviji. Tj z gledni poljedelci so lani pridelali povprečno 70,3 metrskih stotov suhega zrnja na hektar, medtem ko bodo letošnji pridelali še več. Zato jih je tovariš Kardelj upravičeno pohvalil, ko je rekel: »Pokazali ste drugim, kaj je mogoče storiti, kadar hoče človek nekaj napraviti, kadar se s srcem loti dela.«

■ RAZPREDELITEV NACIONALNEGA DOHODKA V KORIST IZOBRAŽEVANJA. Predsedstvo centralnega odbora sindikata družbenih dejavnosti Jugoslavije se je zavzelo za razporeditev nacionalnega dohodka v korist izobraževanja, in to na vseh ravneh. Prosvetni delavci ne morejo ostati pri dosežanih dohodkih. Kaže, da smo pozabili, da je najbolj rentabilna tista investicija, ki jo vložimo v človeka.

Tudi predsedstvo republiškega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti se je zavzelo za to, da bi namenili več sredstev za izobraževanje. V ta namen je tudi izoblikovalo pripombe k osnutku predloga zakona o financiranju izobraževanja in vzgoje v SR Sloveniji.

Omejitev dnevne porabe elektrike

Našim gospodarskim organizacijam je dnevna poraba elektrike omejena za 22 odstotkov, gospodinjstvom pa za 17 odstotkov - Kadar bo dovolj elektrike, bo omejitev začasno ukinjena - Če se omejitve prizadeti ne bi držali, so lahko kaznovani, razen tega pa bi zaradi pomanjkanja elektrike lahko odklopili posamezne dele mesta oziroma skupine naselij

Z zveznim predpisom je bila pred kratkim omejena poraba električne energije. Pri obratu Elektro v Kočevju smo se pozanimali, kako bo omejitev prizadela delovne organizacije in gospodinjstva v kočevski, ribniški in grosupeljski občini.

Omejitev je utemeljena predvsem zaradi pomanjkanja vode, okvare nekaterih termoelektrom, povečanja porabe elektrike in ker povzročamo premalo elektrike.

Predpis o omejitvi razdeljuje potrošnike v štiri skupine. Na našem območju imamo le potrošnike 3. in 4. skupine. V tretji skupini so zajete gospodarske dejavnosti, ki trošijo elektriko za pogon

motorjev in razsvetljavo; za razsvetljavo ulic, izložb in reklam ter za ogrevanje stanovanjskih in poslovnih prostorov. Za to skupino velja omejitev 22 odstotkov. Omejitev je računana od mesečnih pogodbenih količin, ki so razdeljene na potrošnje po dnevih.

V četrto skupino spadajo gospodinjstva (razen ogrevanja stanovanj z električnimi pečmi, kar spada v 3. skupino), za katere znaša omejitev porabe elektrike 12 odstotkov. Ker pa so gospodinjstva že doslej trošila okoli 5 odstotkov več elektrike, kot je bilo planirano, znaša dejanska omejitev zanje 17 odstotkov.

Za kršilce tega prepisa so predvidene tudi kazni (Ur. l. SFRJ 35/65).

Ce potrošniki predpisov in navodil ne bi upoštevali in bi zato zmanjkovalo elektrike, je predvideno, da bodo izklopili posamezne dele mesta in skupine naselij. Izklopitve bi trajale tako dolgo, dokler bi bilo potrebno, se pravi lahko tudi po več ur.

Seveda pa se lahko zgodi, da pristojni razdeljevalni centri omejitve porabe elektrike tudi začasno ukinejo, če je proizvodnja elektrike zadovoljiva za kritje vseh potreb. Tako se je že zgodilo, da je bila omejitev porabe

elektrike na našem območju začasno ukinjena, ker so se izboljšali pogoji za proizvodnjo elektrike (več vode itd.). Od 11. do 18. oktobra je bila na našem območju omejitev porabe elektrike začasno ukinjena, ker so se izboljšali pogoji za proizvodnjo elektrike. Omejitev pa je na primer veljala od 6. do 10. oktobra.

Začasnih ukinitvev omejitve bo verjetno še več ali pa bodo sedanje ukinitve omejitve podaljšane, če bo to dovoljevala proizvodnja elektrike.

J. P.

Zakaj tako?

Kjer ni več tožnika, ni treba sodnika

Pred dvema letoma je po naročilu in plačilu sevniškega gozdnega sklada brežiško Kmetijsko gozdarsko podjetje zasadi 4,70 ha rdečega bora, prav tako pa z borovimi sadikami izpolnilo 1,50 ha že obstoječega intenzivnega nasada. Toda glej: ko so sredi lanskega leta hoteli Sevničani dokončno prevzeti nasad, so ugotovili, da je bilo vse delo zaman, ker so se sadike vse po vrsti posušile.

Tu se zgodba šele začne. Upravni odbor gozdnega sklada se je posvetoval in ugalbal. Končno je sklenil zahtevati od podjetja, naj takoj na novo pogodbi ali pa povrne škodo v znesku 2.147.800 S din, v čemer ni všteto izgubljeno leto. Ugotovljeno je namreč bilo, da je za škodo odgovorno podjetje, ker je za saditev uporabilo dalj časa izkopane in poplavljenе ter s tem neuporabljive sadike. Na zagrebškem fitopatološkem inštitutu so ugotovili, da so sadike presahnilе verjetno zato, ker so jim pore, skozi katere rastline dihaajo, zamašili drobni delci naplavin v času, ko so bile pod vodo.

KGP Brežice je odgovorilo, da v strokovni literaturi ni proučen vpliv poplavljanja na rast sadik, da škode ne bodo povrnili, pač pa bodo do aprila 1956 na novo pogodili. To je bil njihov odgovor v začetku lanskega avgusta. Takrat so že vedeli, da se bliža novi zakon o gozdovih, ki bo ukinil gozdne sklade po občinah in gospodarjenje prenesel nanje. Tako se je tudi zgodilo. Tožnik — gozdni sklad v Sevnici — je prenehal obstajati. Z njim je, kot kaže, umrla tudi odgovornost. Kjer ni tožnika, tam ni sodnika, pravi naš pregovor.

Mačji hrib je ostal nepogozden, tolikokrat peta pesem o odgovornosti pa za konec ni potrebna.

M. LEGAN

— Kako si pa dobil stipendijo podjetja, ko so rekli, da jih bodo dajali samo najbolj talentiranim?

— Saj je moj oče med najbolj talentiranimi!

(Iz včerajšnjega PAVLIHE)

Grad čaka in čaka...

Trebanjski grad pomeni mnogim stanovalcem le prehodno prebivališče, ki ga, brž ko je mogoče, zapustijo. Vendar jim kljub temu ni vseeno, če preti nevarnost, da se lepega dne udre del strehe. Na to vse bolj opozarjajo, ko se bližajo zimski meseci, ko bo ležalo na obširnih strehi na tone snega.

Na stanovanjskem podjetju smo vprašali, kako je z letošnjimi vzdrževalnimi deli. Dejali so, da imajo v letošnjem načrtu popravilo strehe z opeko, ki je ostala od popravila

pred tremi leti. Skupna vrednost del bo skoraj pol milijona dinarjev. Za kaj več pa podjetje nima, saj dobi na primer od vseh stanovalcev gradu le 28.000 Sdin stanarine na mesec.

Ob tem ponovno oživljajo želje, naj bi poskušali potrkati za pomoč pri Zavodu za spomeniško varstvo. Znova se govori o preureditvi dela gradu v gostinski lokal, saj leži grad tik ob avtomobilski cesti, po kateri v poletnih mesecih drviijo tujih avtomobilov.

Prelomnica v obutveni industriji

Jugoslovanska konferenca modelarjev kopit in kreatorjev obutve, ki je bila pod pokroviteljstvom sevniške Kopitarne v začetku oktobra, je sprejela standarde za izdelavo čevljev, ki jih je predložil domžalski usnjarski inštitut. To pomeni začetek standardizacije, ki je vse ujnjejša zahteva industrijskega načina proizvodnje in ki bo omogočila ogromne prihranke pri izdelavi obutve, ugodno pa bo vplivala tudi na poslovne uspehe kopitarn.

Ugotoviti enotne standarde za obutev v jugoslovanskem merilu, kjer so zaradi pisarnosti našega prebivalstva precejšnje razlike tudi v anatomske značilnostih, ki imajo izvor v različnem dosedanjem načinu življenja, je zelo težavno in zahtevno delo. Obsega meritve in proučevanje nog pri vseh skupinah prebivalcev. Ob tem, da morajo standardi upoštevati povprečne zahteve nog, ne smejo hkrati utesnjevati modnih ustvarjalcev, ki hočejo ustredi kupcem.

Ze pred devetimi leti se je proučevanja standardov lotil zagrebški inštitut, vendar s svojim predlogom ni prodrl, ker jih proizvajalci čevljev niso hoteli sprejeti. Standardi takrat še niso bili dovolj proučeni. Domžalski inštitut se je s tem delom ukvarjal tri leta. Svoje ugotovitve je predložil letošnji konferenci, ki so se je udeležili najboljši strokovnjaki iz največjih jugoslovanskih tovarn čevljev, modni ustvarjalci in zastopniki zvezne gospodarske zbornice ter republiških gospodarskih zbornic. Domžalskim standardom so priznali upo-

rabnost v jugoslovanskem merilu.

Standardi omogočajo ogromne prihranke v obutveni industriji. Zmanjšajo število potrebnih strojev in naprav, povečajo število serij, ne da bi hkrati trpelo udobje nog, prav nasprotno: počutje noge v takem čevlju se izboljša, kar dokazujejo čevlji tovarn Peko, Planika in Lilet, v katerih so naredili že večje serije čevljev po teh standardih. Kupci se vse manj pritožujejo, saj je obutev narejena na osnovi velikega števila meritve. Predvsem se lepo prilaga zadnji del čevlja, medtem ko je sprednji del deličen modnih sprememb. Prav standardi pa dajo modnim ustvarjalcem merilo, da so lahko čevlji kljub modnim zahtevam še vedno udobni.

Direktorja Kopitarne Maksa Bilca smo vprašali, kaj si od uvedbe standardov obeta njihovo podjetje. Odgovoril nam je: »Standardi nam ne bodo omogočili tolikšnih prihrankov kot čevljarski industriji, vendar bodo tudi nam koristili. Poenotili bomo kopita, izven sezone bomo lahko pripravljali stan-

dardizirane zadnje dele kopit, kar nam bo omogočalo boljše izkoriščanje delovnega časa in surovine — lesa.

M. L.

Odplačilo posojil podjetjem

Do konca leta 1966 bo novomeška občina prenesla vse investicijske obveznosti do gospodarstva na ustrezna podjetja. Za plačevanje anuitet v gospodarskih in negospodarskih dejavnostih porabi občina letno 6 odstotkov proračunskih sredstev.

Z brežiškega sejmišča

V soboto, 15. oktobra, je bil v Brežicah običajni prašičji sejem, na katerem je bilo kupcem na voljo 880 pujskov. Za nakup je bilo precej zanimanja, saj so tokrat prodali 646 prašičkov. Za manjše so zahtevali 950 din, za večje pa 680 din za kilogram žive teže.

Za prašiče ne manjka kupcev

17. oktobra je bilo na novomeškem sejmišču naprodaj 996 prašičev, za katere tokrat ni manjkalo kupcev ne iz bližnjih ne iz bolj oddaljenih krajev. Prodali so jih 803. Za manjše so zahtevali 12.000 do 18.000 din, za večje pa 19.000 do 30.000 dinarjev. Cene so od zadnjega sejma ni so dosti spremenile.

Kmetijski nasveti

MALOKRIVNOST PUJSKOV

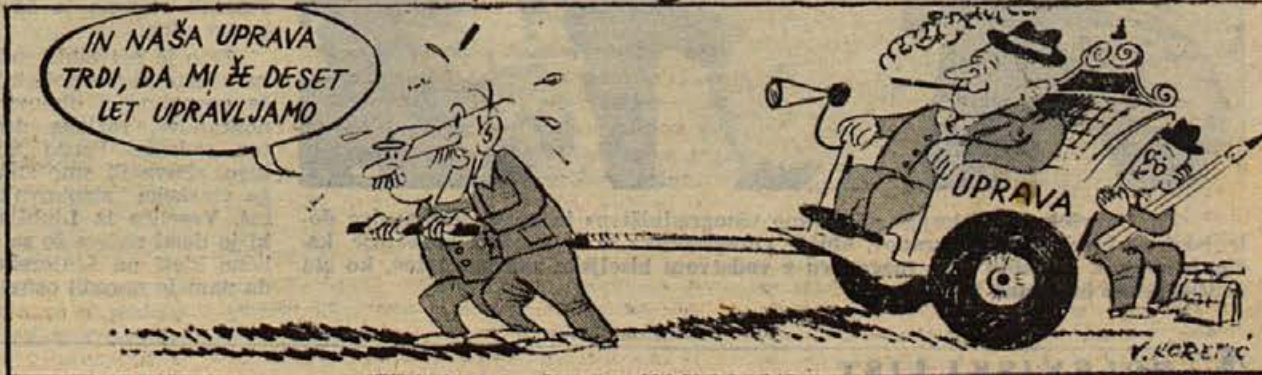
Na Dolenjskem je precej rejcev plemenskih svinj, ki marsikje dobro poznajo svoj posel. Malokrivnost ali anemija pujskov jim ne pogublja mladičev, ker se ji znanja o preprostih sredstvih upirajo. Toda vsi rejci niso taki.

Malokrivnost imenujemo bolezen, ki povzroča zmanjšanje rdečih krvničk v krvi. Pri pujskih je najpogostnejši vzrok te bolezni pomanjkanje železa, ki je bistvena sestavina krvničk, ki prenašajo kisik iz pljuč po organizmu. Zato ob pomanjkanju pujski hitro in globoko dihaajo, so bleedi in prav nič živahni. Vrat in tilnik jim pogosto otečeta, dobijo drisko in pljučnico ter radi poginjajo.

Ker vsebuje mleko svinje premalo železa, prašički pa se rodijo brez zaloga v jetrih, je gotovo, da bodo kmalu zboleli, če nimajo pri svinjaku izpusta in stika z zemljo, ki vsebuje železo. Zato je bolezen pogostna posebno pri zimskih prasenjih, ko so mladiči zaradi mraza in snega zaprti. Takim pujskom je nujno vsak dan pokladati svežo navlaženo ilovico, kar je najpreprosteje. Bolezen preprečuje tudi mazanje vimena doječe svinje z železno galico. Ker sta ta dva načina pri reji velikega števila plemenskih svinj (farme) preveč zamudna, se je uveljavilo vbrizgavanje različnih železovih spojin v obliki injekcij. Najbolj se je izkazal železov dekstran. Ker pa je preparat precej drag (je uvožen), so naše tovarne začele delati cenejša zdravila, ki jih dajemo pujskom skozi usta. Takšni zdravili sta anemini in miap.

Ker je pokladanje ilovice prav gotovo najcenejši način za kmečko rejo, se bodo tega načina preprečevanja bolezni pozirni naši rejci najbolj posluževali. Brejim svinjam pa je treba v tem času nuditi vsaj nekaj svežih krmil — korenja, pese in repe, da bo dobili njihov organizem čimveč vitaminov.

KLOPOTEC

Srečna dežela je, vino rodi...

Zadružništvo je na Bizeljskem znano že iz predvojnih časov. Posebno vinska kriza 1935. leta je prisilila vinogradnike, da so se združevali in zahtevali zase večji kos kruha. Pred šestdesetimi leti se je nekdanji vinarški zadrugi priključilo tudi posestvo Rdeča zvezda, leto kasneje pa še zadruga Pišcece s svojimi zemljišči. Današnja bizeljska zadruga zajema čez 5000 ha zemlje, v veliki meri pokrite z vinogradi. Sama ima 160 ha obdelovalne zemlje, od tega 60 ha vinogradov, večinoma na novo urejenih

Ne samo zadrugi, tudi večini kmetovalcev Bizeljske pomenijo vinogradi glavni vir zaslužka. Zatorej ni čudno, da s tolikšno zavzetostjo in občutkom govorijo o njem. Slaba letina ali nizka odkupna cena jih lahko silno prizadene. Vse bolj spoznavajo, koliko morajo še narediti, da jih ne bo napredek pustil za zeboj. Zanimajo se za trsni izbor, posebno pa za možnosti, kako znižati

Milan Pintarič, prizadeveni delovodja v zadrugi vinogradih, je dve leti delal pri znanem avstrijskem vinogradniku Lenzu Moserju v Rohrendorfu pri Kremsu, ki ga poznajo skoraj povsod tam, kjer gojijo vinsko trto. On je tvorec Moserjeve vzgoje, ki je pokazala svoje prednosti tudi v sodobnih bizeljskih vinogradih.

Nujna je obnova vinogradov

Vinska trta je dolgoletna kultura; njeni trsi dajejo desetletja vinogradniku svoje plodove, zato zahvala nasaditev novih vinogradov ali obnova starih zelo premišljeno delo. Preozke vrste med trtami in nizka vzgoja v starih vinogradih sta največji oviri za sodobno obdelavo in nego.

Na to mislijo tudi v bizeljski zadrugi. Ker je nemogoče, da bi vsak vinogradnik zase obnovil vinograde, je zadruga že začela pripravljati načrte za obnovo celotnega bizeljskega vinogradništva. To pa velja veliko denarja. Kljub težavam zadruga dobro gospodari; ob 461 milijonih celotnega dohodka je v letošnjem prvem polletju ustvarila za 35 milijonov dinarjev skladov, njenih 80 zaposlenih ljudi pa je zaslužilo povprečno po 56 tisoč S-din na mesec.

Vendar to še daleč ne zadostuje, saj je treba obnoviti skoraj večino vinogradov. Toda za začetek bo šlo, na banki pa so jim obljubili polovico udeležbe, če bodo 30 odstotkov zbrali sami, 20 pa prispevali lastniki vinogradov. Za kooperacijsko obnovo vinogradov, ki jo bodo zasnovali na čistih računih, kmetov verjetno ne bo treba dolgo prepričevati. Svoj prispevek za obnovo bodo lahko odslužili z delom. »Ne bomo jih silili, naj sami povedo, če so za to,« so povedali v zadrugi.

Ne gre več tako, kot je delal moj oče

Tudi v vinogradništvu odmerja neizprosni zakon napredka skromnejši zaslužek tistemu, ki se mu upira. Vinogradnik spo-

znava, da ne morejo več delati tako, kot so delali njihovi očetje v času, ko so bili vinogradniški kraji najrevnejši in je bila ljudem pijača najboljša tolažba. Pesnik M. Valjavec je takrat zložil verze: Trta vesela je, tugo podi...

Da bi nadomestili čimveč človekovega dela s stroji in povečali pridelke ter dohodke, je nujno treba zamenjati staro, nizko vzgojo v gostih vrstah, kamor niti plug ne more, s sodobnejšim načinom in večjimi medvrstnimi razdaljami, ki bodo dovoljevale delo strojev.

Znani avstrijski vinogradnik Lenz Moser je v svoji vzgoji, ki nosi po njem ime, izkoristil znano lastnost trte, da se lahko silno razraste, in oblikoval vzgojo, ki je dala tudi v vinogradih bizeljske zadruge izvrstne uspehe. V svoji knjigi »Vinogradništvo enkrat drugače«, ki je prevedena v veliko jezikov, je v uvodu lepo opisal, kaj ga je gnalo, da se je tako vztrajno lotil iskanja pomoči praktičnemu vinogradniku. Dejal je nekako takole: »Ko sem v mladosti v potu svoje obraza ročno obdeloval vinograde svojega očeta, so mi misli nenehno uhajale drugam, kako bi odpravil to suženjsko delo vinogradnikovo...«

Medvrstne razdalje Moserjeve vzgoje, ki jo lahko vidimo na terasastih nasadih bizeljske zadruge, so tolikšne, da lahko obdelujejo vinograde s traktorji goseničarji ter škropijo z modernimi motornimi škropilnicami — atomizerji, ki omogočajo, da so nasadi poškopljani v zelo kratkem času. Uspeh ni izostal, pridelki so dosegli tudi 50 hektolitrov na hektar in čez, kar je trikrat toliko, kot dajejo vinogradi z nizko vzgojo, ki zahteva-

rozen tega še veliko več ročnega dela.

Potrebna je sodobna klet

Začuden človeka pogledajo v lokalni, če pravi, da bi rad pil bizeljskega. Ne zato, ker tam ne pridelujejo dobrega vina, pač pa zato, ker vedo, da vam lahko postrežejo z drugimi vini in obenem trdijo, da so natočili pravega. Vzrok je v tem, da bizeljska vina nimajo zaščitene poretke, ali kot temu strokovno pravimo, provenience. Poreklo je v trgovini z vinom sila pomembna in tudi dobro plačana stvar. Zajamčeno je lahko le na zaprtih steklenicah.

Kljub temu da so lani pridelali v svojih vinogradih ali odkupili od vinogradnikov 9000 hl vina, Bizeljsko nima svoje sodobne kleti, kjer bi lahko predelovali grozdje v enotna, tipizirana vina, čeprav je to znano vinogradniško področje in krasijo pisarne zadruge mnoga priznanja z vinskih sejmov. Vino, ki ga pridelajo, oddajo naprej, da ga drugi ustekleničijo in z njim zaslužijo, sami pa lahko hranijo v šestih zasilnih prostorih na Bizeljskem in v

56-letni Franc Balon je že dolga leta, tako rekoč od vojne sem, predsednik zadrugnega sveta ali upravnega odbora. O delu zadruge pravi: »Bil sem vedno zraven, ko se je odločalo. Čez voščeno ne morem reči nič slabega. Direktor se je vedno zavzemal za pomoč kmetom in za sodelovanje z njimi. Toda pred nekaj leti ni bilo moč dobiti kreditov za kooperacijsko obnovo vinogradov, čeprav so se pri zadrugi prvi zavzemali zato. Vinogradi so bili obnove zelo potrebni, banke pa so dajale denar le za arondacijo in prišlo je do nesporazumov na Janševih gorci. Sedaj se je to že pomirilo in vse več vinogradnikov bi rado preuredilo svoje vinograde na strojno obdelavo. Samo nekaj je: preveč mladih je odšlo, ki bi prijeli za delo, ostali smo predvsem stari, ki se počasi umikamo...«

Pišecah skupno le 25 vagonov vina.

»Zato je potrebna sodobna vinska klet s polnilnico, če govorimo o obnovi vinogradov«, razlaga direktor zadruge Ferdo Šepetavc. »Povabili smo znanega vinskega strokovnjaka inž. Veselča iz Ljubljane, ki je delal načrte že za odlične kleti na Štajerskem, da nam je naredil osnutek.

Vinske gorice ne morejo brez utrjenih poti. Tega se zavedajo v bizeljski zadrugi, kjer izkoristijo premore med vinogradniškimi deli za popravilo potov. Na sliki sta delavca zadruge Miško Krivak in Viktor Ilijaš pri utrjevanju poti na Drenovcu.

Naša klet bi bila 300-vagonska, stala bi v hribu pri Bizeljskem, stroški zanjo pa bi bili okoli 450 milijonov S-din. S kletnimi prostori smo v vse večji stiski že sedaj, ko pridelamo samo 2000 hl, kaj bo še čez tri leta, ko bodo obrodili novi nasadi in ga bomo pridelali trikrat toliko! Opremo za bodočo klet počasi že nakupujemo. Letos smo dobili sodobno stiskalnico.

Uspehi zadruge obetajo napredek

»Kdor dela, greši,« je dejal zadrugnik Franc Balon. »Če so bile v preteklosti nekatere napake, so bile izven moči vodstva zadruge, ki se je vedno prizadevalo za zdravo zadrugištvu, donosno vinogradništvo in dobro gospodarjenje.«

»To dokazujejo številke: lani smo imeli deset milijonov, letos pa sam v prvem polletju 35 milijonov S din ostanka čistega dohodka, pove računovodkinja Mira Berkovič.

»Trudimo se, da bi imeli tudi dobro samoupravljanje in zdrave odnose v kolektivu zadruge in z zadrugniki,« pripoveduje sekretar Andrej Per. »Zadrugi svet je imel lani 9 sej, na njih je razpravljalo o vseh važnejših vprašanjih. Da bi pri gospodarjenju dosegli še boljše rezultate, bomo poskušali izboljšati način nagajevanja, da bo vsakdo čim bolj zavzet za poslovanje in delo zadruge.«

Za vinogradništvo niso dovolj samo vinogradniki. Kljub temu da obilno gnajo z umetnimi gnojili, potrebujejo tudi hlevski gnoj. Čeprav so zaradi znižanja cen goveda začasno izpraznili hleve in v njih v sodelovanju z zagrebškimi »Sljemenom« redijo piščance, bodo v bodoče spet obnovili govedorejo, brž ko bo kazalo. Težave imajo tudi s trsnico v Pišecah, za katero nimajo posebno pri-

merne zemlje. Nameravali so jo celo opustiti, vendar se je prodaja trse laškega rizinga, šipona, muškatega silvanca, žametne čriline, šentlovenke in kraljevine. Posebno veliko povpraševanje je po črnih sortah, zlasti onih za cviček, ki je bolj iskano vino.

Razen vinogradništva pa ima zadruga v Pišecah v načrtu tudi 64 ha velik nasad marelic, 10 ha imajo tam svoje zemlje, drugo pa bodo zasadili v kooperaciji s kmeti. Sadike jim bo vzgojila drevesnica na Blanci, kjer že preizkušajo posebne podlage.

Med dejavnosti zadruge spadajo tudi mesarija in klavnica, žaga in mlin, dve

Direktor zadruge Ferdo Šepetavc: »Ponosni smo na ta nasad, vzgojen v sodobni Moserjevi vzgoji. Trsi so bili sajani 1964, pa so bile razge že letos obilne z grozdem.«

trgovini z reprodukcijskim materialom in dve odkupni vinski kleti. Občutno se povečujejo tudi hranilne vloge kmetovalcev, veliko je že motornih kosilnic povseh, težka nahrbtna škropilnica bo čez nekaj let že redkost.

Napredek si vztrajno utirajo pot tudi v deželico, ki ji vino pomeni življenje.

Tit Dobršek, pisec knjige »Sodobno vinogradništvo« in znani poznavalec dolejskih in bizeljskih vinogradov, obišče vinogradnike in se z njimi posvetuje, kadar le utegne. Na sliki je v razgovoru z vodstvom bizeljske zadruge letos, ko sta šentlovenka in ranina že vreli.

ZA OBČINSKI PRAZNIK BREŽIŠKE KOMUNE

lepo pozdravljamo člane vseh delovnih organizacij in želimo vsem, posebno pa še vsem zadrugnikom v občini, kar največ novih delovnih uspehov in zadovoljstva!

**DELAVCI
KMETIJSKE ZADRUGE
BIZELJSKO**

Ker je v Sloveniji dve tretjini vseh kmetij v višini nad 400 m, je na željo mnogih kmetovalcev Kmetijski inštitut Slovenije v sodelovanju s Koroško zadružno zvezo, ljubljansko Agrotehniko in slovenjegraško zadrugo priredil 17., 18. in 19. septembra v Slovenjem Gradcu posvetovanje o preusmeritvah hribovskih kmetij in ogled primernih strojev. Kako veliko je zanimanje za take vrste sestankov je pokazal posebno praktični prikaz strojev, saj se je okoli njih dobesedno trlo ljudi: bilo jih je čez 2.000.

Posebno veliko pozornost je na prikazu kmetijskih strojev za hribovske kmetije zbudil kombinirani motorni spravljalknik za seno znamke Motorheuer 2.000 P, namenjen večjim kmetijam v strminah, kamor traktor več ne more. Dodatna železna kolesa in nizko težišče omogočata stroju, da lahko gre po zelo nagnjenih bregovih. Napravo sestavlja 16 KM močni Puch-Haflingerjev motor, Bussatisova kosilnica z dvojno koso, širine 150 cm, in verižni obračalnik ter zgrabljalknik za seno. Vendar je njegova cena za naše razmere zelo visoka (61.650 šilingov brez carine).

Sodelavci Kmetijskega inštituta, so se lotili praktičnega proučevanja hribovskih kmetij. Izbrali so nekaj značilnih domačin in jih na osnovi d. bro proučenih načrtov preusmerili v tiste dejavnosti, za katere so smatrali, da ima hribovska kmetija bodočnost.

ZAKAJ PREUSMERITEV HRIBOVSKIH KMETIJ?

Znano je, da tveganje oziroma negotovost ni pri nobeni dejavnosti tako velika kot prav v kmetijstvu. Zato je treba pri dolgoročnih preusmeritvah pošteno premisliti. Preusmeritev in specializacija sta nujna, če hočemo boljše in donosnejše gospodariti. Sosednja Koroška ima podobne razmere kot Slovenija, zato velja pogledati, kakšne so tamkajšnje izkušnje.

Poslušajmo, kaj nam je povedal Blaž Singer, zastopnik Koroške zadružne zveze:

»Spoznali smo, da preusmeritev ni le stvar kmetov, temveč skrb vse družbe, zato mora dati v prvih letih tudi pomoč. Tudi pri nas so eni trdili, naj kmetje počasi zapustijo hribovsko zemljo, češ da ne daje dovolj velikih dohodkov. Pred nekaj leti je zvezna vlada sprejela t. i. »Zeleni načrt«, ki vključuje tudi preusmeritev kmetij in denarno pomoč za to delo. Začeli smo ustanavljati preusmeritvene skupnosti, katere član je lahko postal kmet, ki se je podredil njenim načrtom. Skupnost vodi upravni odbor, k vsaki izmed njih pa je določen kmetijski strokovnjak, ki ga plačuje država. Vsi člani morajo imeti na svojih gospodarstvih molzno kontrolo in knjigovodstvo. Te skupnosti začno načrtno preusmerjati kmetije. Do dveh tretjin vseh stroškov, ki obsegajo preiskavo tal, sestavo gnojilnih načrtov, preusmeritev na najprimernejše kmetijske rastline, nakup rodovniških krav, povečanje hleva, izgradnjo silosov in cest ter napeljav elektrike, je plačanih iz sredstev »Zelenega načrta« in kreditov. Ko je načrt preusmeritve v nekaj letih izpolnjen, pomoč ni več potrebna.

To so dokazale številne gorske domačije, s katerih ljudje ne silijo več v dolino. Danes so hribovske kmetije v Avstriji glavni vir preskrbe pretivalstva z mlekom, maslom in mesom. Pokrajina je ostala obljubljena in privlačna za turiste, pri katerih imajo hribovci lep vir dodatnega dohodka.

Podobne stvari je povedal dr. Kohlfürst, predsednik štajerske kmetijske zbornice iz Gradca, kjer so po hudi krizi pitanja volov preusmerili nad 9000 kmetij v intenzivno rejo plemenske živine, ki daje kmetom mnogo večje dohodke. Pri njih je zanimivo tudi to, da so razen kmetijskih in gozdarskih strokovnjakov vključili tudi gospodinjke svetovalce. Delo strokovnjakov je odločilno vplivalo na uspeh, celo bolj kot denarna pomoč.

Udeleženci posveta so si take preusmerjene kmetije lahko ogledali na Svinji planini in Koroškem. Tam redi kmet na višini 950 m na 11 ha obdelovalne zemlje, preusmerjene večinoma na krmo, 24 glav velike živine in 50 prašičev. Njegove krave dajo povprečno 4000 l mleka na leto. Do-

mačija mu daje 65.000 šilingov ali čez tri milijone dinarjev čistega na leto.

DOMAČE IZKUŠNJE

Pri nasvetih za preusmeritev so potrebni predvsem dokazi. Marsikdo bi dejal: »Svetujete preusmeritev v manj vrst kmetov dejavnosti; ali ne veste, da krize in padci cen bolj prizadenejo speci-

alizirane kmetije kot nespecializirane.« Vendar je to le delno res; specializirane kmetije so sposobne ceneje proizvajati in tekmovati na trgu tudi v neustaljenem gospodarstvu, medtem ko imajo v urejenem gospodarstvu, h kateremu težimo, veliko prednost. Ker je velikost kmetij pri nas omejena, so pri razmeroma dragi mehanizaciji edino specializirane kmetije gospodarne. To so dokazale preusmerjene kmetičke domačije na

svetovanju naš znani travniški strokovnjak inž. Pajdiga.

Poskusi so pokazali, da te trditve držijo. Na 1 ha travinja je mogoče pridelati prav toliko hranilnih snovi kot na 1 ha njiv, in kar je najpomembnejše: na travnatem svetu so cenejše! To je zelo pomembno za hribovske kmetije, ki se bodo morale preusmeriti v boljše izkoriščanje teh površin. Travnina ruša daje ustajen pridelek, ki se ne zmanjšuje z nadmorsko višino kot pri njivskih posevkih. Trava je samonikla, domača kultura in izkoristi vse sonce; mlada trava pa ima več beljakovin kot vsaka druga krmna rastlina. Trava ne zahteva obdelave in posebnih strojev, zemlja pod njo je rahla kot na njivi po oranju. To bogastvo moramo boljše izkoristiti. Gnojenje, čredinski pašniki, siliranje in pašno-kosni način izkoriščanja travinja so povzročili, da ga v naprednejših žezelah vse drugače cenijo.

Ne samo potratno, ampak celo škodljivo je poleti držati živino v hlevih, da gleda skozi okno zelene pašnike. Treba je pasti v čredinkah, to so na prekatke pregrajeni deli travnika, ter pašo kombinirati s košnjo. Pri spravlju krme za zimo moramo izbrati tak način, pri katerem se izgubi čim manj hranilnih snovi. Siliranje ima vse večjo veljavo.

LE NA SPECIALIZIRANIH KMETIJAH SO STROJI GOSPODARNI

Prikaz avstrijskih strojev za spravilo zelene krme in sena na hribovskih domačinah, predvsem pa njihove cene, so pokazali, da sedanje kmetije z velikim številom posevkov ne bi prenesle stroškov za nakup teh strojev. To je pomembno posebno pri nas, ko imamo omejeno velikost zasebnih kmetij. Razumljivo je, da se gospodarnost strojev povečuje, čim bolj so izkoriščeni in čim več zemlje obdelujejo. Vse to spet govori za preusmeritev.

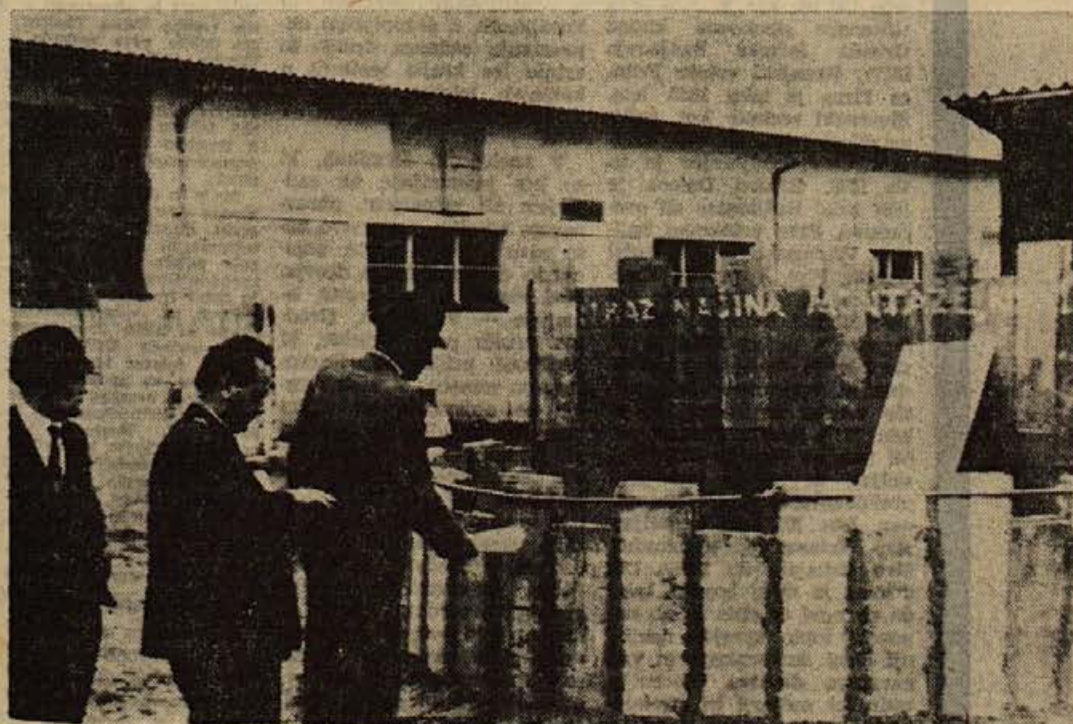
Prav pri mehanizaciji hribovskih kmetij smo pri nas šele na začetku. Celotno stvar je treba urediti, da se bo premaknilo na bolje. Krediti, dobro sodelovanje z zadrugami ter spoznanje naših tovarn, kolikšne kupčije se jim ponujajo, in še kaj. Naše tovarne preveč čakajo, kmetovalci pa si pomagajo z nakupi v tujini, kakor pač kdo more, zraven tega plačujejo še visoko carino, kar so na posvetovanju vsi obsojali. Da še marsikaj skriplje, so povedali kmetje iz vseh krajev Slovenije, iz njihovih vrst so prišli klci za večjim sodelovanjem z zadrugami, za pomoč za pospeševalno službo, za uvedbo nižjih kmetijskih šol.

Važno je, da se je premaknilo, da smo začeli o tem govoriti in pisati. Majhen del stvari je s tem že ureden. Upajmo, da je bo čim več, saj bi bilo to v našo skupno korist. Inž. MARJAN LEGAN

V ČEM JE BODOČNOST HRIBOVSKIH KMETIJ?

NAJ KMETIJA UMRE?

»Deri ti mene, če ne, bom jaz tebe.« pravijo, je ukaz kmečke domačije. Te besede pomenijo težaško in vztrajno delo ter stiskanje pasu, ki ga kmetija zahteva. Nasledniki mnogih gospodarjev, ki bi morali prevzeti zemljo, so si poiskali delo raje kje drugje. V dolinah, kjer so možnosti za zaposlitev, so še ostali v hiši in razen dela v tovarnah obdelujejo polja, v hribovskih kmetijah pa so marsikje ostali brez mladih rok. Na kmetijsko zemljo se je marsikje začelo širiti grmičevje. To je naravni proces, smo dejali, ne bomo ga ovirali. Vendar se ni in ni hotel ustaviti. Ko je začelo primanjkovati pridelkov, je bilo vse več vprašanj, v čem je bodočnost hribovskih kmetij. Ko smo jim priznali obstoj in koristnost ter odpisali davke, smo mislili, da bo naprej šlo kar samo. Zanje nismo storili dovolj, ker jih nismo začeli usposabljanje za življenje in jim vztrajno iskati tak način gospodarjenja, ki jih bo postavil na lastne noge.

Ce bi imel primeren kalup, bi si lahko vsak kmetovalec sam naredil montažni silos, kakršne prodaja gradbeno podjetje Dravograd. Njegov silos, ki ga prikazuje gornja slika, ima premer 3 m in višino 6 m, vanj pa gre 45 m³ silaže. Pokrit je z leseno streho.

Gorenjskem in Štajerskem, ki so opustile setev žit in v velikem meru tudi okopavin, ker zahtevajo veliko dela, ter se usmerile v rejo plemenske živine, v pitanje mlade živine ter v rejo krav — mlakaric. Temeljito so spremenile kolobarjenje in gnojenje ter uvedle najcenejši t. i. pašno-kosni način izkoriščanja travnatih svetov. S tem se je zmanjšala potreba po delovni sili in zelo povečal dohodek. Tudi pri nas na Dolenjskem je že nekaj takšnih domačin.

NA TRAVINJU NE ZNAMO GOSPODARITI

»Naša dežela je predvsem živinorejsko področje. Toda pri nas pridobivamo meso in mleko v velikem meru z njivskih površin, namesto da bi jih s travnikov. Uvažamo drage beljakovinske koncentrate in močna krmila, čeprav stojimo do kolen v cenejših domačih krmilih. Samo neznanje je krivo, da ne naredimo tega. Naše prepričanje, da je travnat svet manj vreden, izvira iz tega, ker smo ga vedno odrivali pa slabšo zemljo, čeprav je enakovreden njivam.« je dejal na po-

PISMA UREDNIŠTVU

Mar je surovost pomagala?

Tovariš urednik!

10. oktobra sem bila popolnoma na paši na travnikih pri Primostku ob Kolpi. Ko sem hotela proti večeru živino odgnati domov, se mi je razbežala. Mlajši dečki iz vasi so mi pomagali loviti šest glav živine, vendar je nismo mogli tako po'oviti, ker se je razbežala na vse strani — tu di na zoroano njivo ter v zele in peso. Tekla sem, da bi jo pognala stran, tedaj pa je prišel lastnik njiv. Zmerjal me je z izrazi, ki me jih je sram zapisati nato pa me je še bronil. Razumem, da je bil jezen, toda lahko bi tudi on razumel da živine nismo mogli tako ujeti. Mislim, da me ta človek do takrat sploh še ni videl, ker sem doma iz 7 km oddaljenih Gribelj, zdaj pa sem pri leti, ker imam bliže do poklicne šole »Beti« v Metliki.

Tovariš urednik, povejte mi, ali je ta človek ravnal prav? Anica Papič poklicna šola »Beti« k Metliki

nepriljetno je, ko človeka na ovinku premetava, pa se nima kam prijeti. Pepelniki so bili polni nesnage, od ogorkov do ogrizkov in papirja. Z malo dobre volje bi lahko vse spravili v red. Žal to ni edini avtobus v takem stanju na tej progi. Andrej Arko Kočevje

Slabe ceste v Beli krajini

Tovariš urednik!

Ceste v Beli krajini so razen ceste Metlika—Crnomelj izredno slabe: polne so kotanj in ob slabem vremenu blata. Vožnja po njih ni udobna, še manj pa varna, hkrati pa se kvarijo vozila. Sicer jih pogosto posipajo z gramozom, toda avtomobili ga sproti odmetavajo na cestni rob. Zato bi jih bilo treba boljše urediti, saj je znano, da tudi turisti ne marajo v kraje s slabimi cestami. Turizem je v Beli krajini še v povojih, čeprav cest ne bodo popravili, je že vnaprej obsojen na neuspeh.

Jože Konda Crnomelj, Kolodvorska 8

SAP Ljubljana: več pozornosti potnikom!

Tovariš urednik!

Potniki smo poželju SAP—Ljubljana sicer hvaležni za zvezo Kočevje—Ljubljana, pogrešamo pa več pozornosti do potnikov. Pred nedavnim sem se peljal z avtobusom LJ 14-44, ki ni imel na sedežih skoraj nobenega ročaja več. Prav

Medvedja nadloga tudi na Velikih Poljanah

Okoli Velikih Poljan so se pojavili medvedje. Ni dolgo tega, kar je kosmatinec na gozdni cesti med Ortnekom in Velikimi Poljanami prestrašil mlekarike, ki so se vračale iz Ortneka. Zgodnja jutra in večeri so posebno nevarni in ljudje se pred dnevom ne upajo od doma, saj nihče ne more vedeti, kako bi se nepriljetno srečanje lahko končalo.

V. PREZELJ

Ze danes opozarjamo na obisk akademskega pevskega zbora »Tone Tomšič« iz Ljubljane, ki bo v okviru prereditev za letošnji občinski praznik gostoval 28. oktobra zvečer v novomeškem Domu kulture. Ne zamudite izjemno prilžnosti in si pravočasno zagotovite vstopnice!

»NAŠ VRT« izhaja šestkrat na leto

Časopis za vrtnarstvo in sadjarstvo. Izdaja državna založba v Ljubljani šestkrat na leto; ureja uredniški odbor, glavni urednik Jože Strgar

Novi časopis NAŠ VRT je namenjen vsem, ki obdelujejo zemljo in jo čenijo, prav tako pa ljubiteljem narave, vrtnarstva in sadjarstva, strokovnjakom, biologom in agronomom, učiteljem in mladini ter tistim, ki nimajo koščka zemlje, a bi si želeli zelenja in cvetja okoli sebe ter v stanovanju pričarati košček narave. Ze prve šte-

vilke kažejo, da bo list vsebinsko bogat, oblikovno pa lep in privlačen, lahko razumljiv in uporaben. Vsa vsebina je povezana z vrtno in človekom v vrtno, z naravo in rastlino; njegova ideja nas vodi med lepote narave in vrta, ki ima danes še posebno družbeno vlogo v tej ali oni obliki. Ze sam pogled med primestna stanovanjska naselja nas prepriča, da je zelenje, trava, vrtiček ali park sodobnemu človeku prav tako potreben kot druge duhovne in materialne dobrine. Vrtnarstvo in sadjarstvo se razvija v deželah z visoko življenjsko ravni, v razviti civilizaciji in kulturi. Če smo že na tej poti, nam je oživiljen strokovni časopis potreben in bo izdržal tudi gospodarsko reformo, v kateri se je ponovno rodil.

Z vrtnarsko in sadjarsko literaturo imamo Slovenci zelo bogato tradicijo. Letos poteče 150 let, kar je izšla prva slovenska strokovna knjiga Urbana Jarnika Sadje-reja (1817); Kranjski vrtnar Franca Pirca je izšel 1828. leta, Slovenski vrtnar kot priloga »Novice« je izšel 1848. Knjižica Umni sadjerejec je izšla 1878. Rihard Dolenc je 1887 izdal Sadjarstvo ali ovcarstvo. Prvo vrtnarsko knjižico Vrtnarstvo je 1888 izdal Gustav Pirca, v prilogi Kmetovalca pa je od 1890 do 1893 izhajal časopis Vrtnar. Čeprav je potem izšlo še več strokovnih knjig iz sadjarstva in vrtnarstva, je preteklo vendar še 20 let, ko je leta 1913 Martin Humek začel izhajati časopis Slovenski sadjar, ki se je leta 1922 preimenoval v Sadjar in vrtnar, leta 1949 pa v Sadjarstvo, vrtnarstvo, vinogradništvo (izhajalo do 1961). Deležina je torej bogata, tako da so novi časopis že ob napovedi toplo sprejeli nekdanji člani Sadjarskega in vrtnarskega društva Slovenije, združeni sadjarji in strokovnjaki, posebno pa ljubitelji in mladi rod.

Uredniški odbor, v katerem so sami mladi, vendar pa zelo znani in delavni strokovnjaki, je znal poiskati sodelavce, ki zagotavljajo kakovost novega časopisa. Uvodni članek »Iz vrta k človeku in nazaj« je napisal Dušan Ogrin, ki obravnava in povezuje duhovne vrednote vrta s pomenom slovenskega časopisa za sadjarstvo in vrtnarstvo. Primer vzornega hišnega vrta s skico in legendo ter vrsto člankov o posameznih vrtnih prvinah in motivih, kot so skalnak, trava, vrtna stezice, pohištvo in druge, objavlja Marjan Jančar. Vinko Strgar opisuje volčin v naravi in vrtno ter posebej še nekatere samorasle vrste tega rodu, botanični opis ter načine množenja in gojitve. V članku »Kaj je novega med vrtnimi jagodami«, opisuje Milica Oblakova novejšje sorte debeloplodnih jagod. Temu sledijo prispevki o rastlinskih boleznih in škodljivcih, o škropljenju, obrezovanju sadnega drevja in vrtnic ter krajši sestavki o kaktajah, telohu, šolskih vrtovih in tekočih opravilih na vrtno.

V naslednjih številkah, ki so bolj imenjene ali sadjarjem ali vrtnarjem, obravnavajo kmečko sadjarstvo, naše nove jabolčne sorte, sajene in vzgojo sadnega drevja. Med članki iz vrtnarstva izstopajo — Viburnum, Gradnja vrtnih poti, Vrtnine, ki jih sami pridelamo, Razkuževanje semena. V vseh zvezkih so objavljeni zelo lični posnetki, v drugem zvezku pa je barvna fotografija novih mariborskih jabolčnih sort.

V vsakem zvezku so članki o varstvu rastlin s kolektarjem in sredstvi za škropljenje, prispevki o vrtnem orodju in strojni opremlitvi, obrezovanju, vzgoji nasadov ter drobne zanimivosti, vesti iz hortikulturnih društev, osebne vesti in dopisi bralcev in naročnikov.

F. A.

Kaj bo z Debelim rtičem?

Zadnje čase se na občinskem odboru RK v Novem mestu vse pogosteje oglašajo starši in organizatorji počitnic za otroke, ter vprašujejo, kar je z Debelim rtičem. Je res, da je otroško zdravilišče uknjeno in prodano tujcem v gostinsko-turistične namene? Na Debeli rtič je odhajalo vsako leto na okrevanje precej otrok z našega konca. Tudi naši prebivalci so sodelovali v zbiralni akciji, s katero je bil dograjen, nič čudnega torej, če se ljudje zanimajo za usodo daleč znanega in edinega otroškega zdravilišča.

Resnica je takšna: zaradi znanih težav pri financiranju zdravstva je otroško zdravilišče uknjeno kot samostojen zdravstveni zavod. Debeli Rtič obstaja še naprej kot posebna delovna enota glavnega odbora RK Slovenije, odslej kot center za letovanje otrok. Na Debelem rtiču ni več zdravstvenih strokovnjakov (le-tem so morali dati zaradi pomanjkanja denarja odpoved), pač pa bo posloval poleti s honorarnimi sodelavci kot počitniška kolonija. Cena oskrbnega dne bo znatno manjša, kot je bila doslej.

Pisatelj Ingolič v Kočevju

Mladinski oddelek kočevske knjižnice je prejšnjo sredo organiziral razgovor s pisateljem Antonom Ingoličem. Razgovora so se udeležili učenci višjih razredov osemletke in poklicne kovinarske šole.

Pisatelj, ki je sicer preko 35 let preživel za šolskim katedrom kot profesor, je poslušalcem pripovedoval o svojem življenju in delu. Povedal je, da ni lahko pisati knjig, saj mora pred tem pisatelj marsikaj doživeti in skusiti, če hoče napisati lep roman. Posebno še, ker mora dobro poznati snov, ki jo obdeluje v romanu. Mladim poslušalcem je pripovedoval, kako sta nastajali dve nje-

govji knjigi: Tajno društvo PGC in Na splavih. Ko je pisal o splavarjih, je moral prej temeljito spoznati življenje splavarjev. Ves mesec je prebil med njimi in celo delal kot splavar na Dravi. Se-le potem je lahko napisal roman. Prav tako je obiskal tudi naše izseljence po evropskih državah, v Nemčiji, Holandiji, Franciji, da je dobila spoznal njihovo življenje in iz tega je nastal znani roman Kje ste, Lamutovi?

Poslušalci so mu zastavili vrsto vprašanj, pa tudi on jih je povprašal po njihovem delu. Zelo se je začudil, ko je zvedel, da skoro ne hodijo v planine, saj je on še zdaj navdušen hribolazec.

Na koncu je povedal, da je pravkar v tisku njegova nova knjiga — Gimnazijka, v kateri opisuje učence gimnazije in njihove probleme. Izšla bo v začetku prihodnjega leta. Zdjaj pa že snuje nov roman, in sicer bo posegel po snovi, ki ga je mikala že davno pred vojno: po življenju gozdnih delavcev, sploh življenju v gozdu. Ze daj časa obiskuje gozdove, se razgovarja z gozdarji, tudi sam se poskuša v podiranju drevja, tako da nam bo lahko kar najbolje predstavil naše gozdove in delo v njih.

ŠPORT IN TURIZEM: DVE PRVI NAGRADI

S slovesno sklepno predstavo v kinu Center v Kranju se je v nedeljo zvečer končal prvi mednarodni filmski festival Sport in turizem. Slovesne predstave so se med drugimi udeležili William Jones, generalni sekretar mednarodnega sveta za Sport in telesno vzgojo, in Tomo Martelanc, republiški sekretar za kulturo in prosveto.

Mednarodna žirija festivala Sport in turizem je nagradila naslednje filme: najboljša filma sta jugoslovanski Hokej (režija Miša Milošević) in nizozemski — Jadranje (režija Toma Tholen). Filma sta dobila prvo nagrado — beli Triglav. Srebrni Triglav je dobil francoski film Aquarella (režija Dominique Delouche), bronasti Triglav nizozemski film Nizozemska dekleta (režija Rob Houwer). S posebno nagrado žirije je bil nagrajen sovjetski film Ljudje nad oblaki.

Žirija je dodelila tri posebne diplome: francoskemu filmu Francoski dirkači, madžarskemu »58 sekunde in italijanskemu Zgodba neke palače. Zlato medaljo mednarodne filmske ustanove CIDALC je dobil francoski film Aquarella, srebrno pa vzhodnonemški film Borba za ničlo. Prvo nagrado jugoslovanskega CIDALC je dobil filmski delavec Metod Badjura iz Ljubljane za svoje pionirsko in dolgoletno uspešno delo na področju turistično-sportnega filma v Jugoslaviji. Nagrado turistične zveze Jugoslavije za najboljši jugoslovanski turistični film je dobil film Obrada Gluščevića pod polnim imenom, Srebrni krobnik časnika Sportska tribina je dobil jugoslovanski sportni film Dirka-

Posvet sekretariev o reorganizaciji ZK

14. oktobra je bil v Novem mestu področni posvet sekretarjev občinskih komitejev ZK. Razpravljali so o reorganizaciji v najvišjih organih ZKS.

Kmetovalci, pozor!

NUDIMO VAM POD NAJUGODNEJŠIMI POGOJI NAKUP

TRAKTORJA ZETOR 2011 - 25 KS

po ceni 23.130 Ndin plus davek in jermenica 555 Ndin plus davek.

To je traktor odlične kvalitete, preizkušen tudi pri nas in sodobno opremljen za najbolj zahtevnega uporabnika saj ima dvostopenjsko sklopko, kompresor in hidravlične zavore.

Nanj lahko priključimo vse priključke sistema Ferguson, po želji tudi jermenico. Originalne bočne kosilnice in plugi bodo v prodaji do spomladi.

Ne zamudite ugodne prilžnosti!

Naročila sprejema in daje informacije

AGROTEHNIKA

LJUBLJANA, Titova c. 38
telefon 310-598

NOVO MESTO POTREBUJE ŠE ENO OSNOVNO ŠOLO

Ze vsa leta po osvoboditvi raste število prebivalstva v Novem mestu, vzporedno pa je vedno več tudi šoloobveznih otrok. S preureditvijo šolske mreže v občini je novomeška matična šola dobila tudi tri podružnice, in sicer osnovne šole v Prečni, na Karteljevem in Malem Slatniku, iz katerih prihajajo učenci po končanem četrtem razredu obvezno v Novo mesto. Stavba, v kateri je danes osnovna šola, je bila pred vojno zgrajena za neprimerno manjše število otrok. Kronika izpred vojnih let se je zgubila, na voljo pa je nekaj podatkov o vpisih po končani vojni.

V šolskih letih 1945/46 do 1956/57 se je število vpisanih učencev od I. do V. razreda gibalo med 280 do 370. 1957/58 je bilo na šoli 16 oddelkov prvega do četrtega razreda s 564 učenci. 1958/59 je po reorganizaciji osnovna šola dobila učence bivših nižjih gimnazij in začela predstavljati obvezno osemletno šolanje od prvega do osmega razreda. V Novem mestu je bilo takrat 35 oddelkov s 1180 učenci leta 1959/60 36 oddelkov in 1255 učencev in 1960/61 38 oddelkov ter 1359 učencev. V šolskem letu 1961/62 sta se osnovni šoli I. in II. združili in je imela združena matična osnovna šola »Katja Rupena« 41 oddelkov s 1411 učenci, naslednji dve leti je bilo na šoli 45 oddelkov in 1486 oziroma 1464 otrok, šolsko leto 1964/65 je prineslo šoli 46 oddelkov, leto 1965/66 pa 45 oddelkov s 1485 učenci. V tekočem šolskem letu je na matični šoli 1556 šolarjev v 48 oddelkih.

Da je mogoče zagotoviti skladen pedagoški režim, naj bi nobena osnovna šola ne štela več kot 600 — 700 učencev. Edina novomeška osnovna šola pa ima letos 1556 učencev in 48 oddelkov. S tem dejstvom smo pri bistvu težav, ki jih občutijo otroci, vzgojitelji in ne nazadnje tudi starši.

Najprej se lahko vprašamo, kako to, da ima dolenska metropola eno samo osnovno šolo, ne da bi pri tem iskali krivca, ker bi ga težko našli. Naj bo tako ali tako, danes je skrajni čas, da mesto dobi novo stavbo za polovico trenutno vpisanih otrok.

Matična osnovna šola »Katja Rupena« ima 48 oddelkov: 6 oddelkov prvega, po pet oddelkov od drugega do četrtega razreda, peti razred je razdeljen v sedem in šest v osem oddelkov, sedmi in osmi razred pa imata po šest paralelki oziroma oddelkov. Ker imamo v stavbi samo 23 učilnic, oddelkov pa 48, je letos do izselitve ekonomske srednje šole nujno, da ima prvi razred pouk v treh izmenah. Prvega novembra bo ESS izpraznila šest učilnic, le-te nam pa še ne omogočajo enozmeničnega pouka v dopoldanskem času, trenutno bomo torej lahko odpravili samo tretjo izmenno za prvi razred, pridobili dve možnosti za kabinetni pouk ter pomožno telovadnico za nižje razrede, ker se danja daleč ne zadošča, saj bi morali imeti kar tri telovadnice, če bi hoteli zadostiti vsem zahtevam načrta.

Napačno mnenje o stanju po izselitvi ESS

V mestu se je razširilo mnenje, da bo že letos po izselitvi ESS pouk za učence od I. do IV. razreda samo popoldne, od V. do VIII. razreda pa samo v dopoldanskem času. Za višje razrede bi to bilo zelo ugodno, saj je za njihov težji pouk ta čas neprimerno ugodnejši; ker pa imajo največkrat po šest ur pouka, bi se oddaljeni tudi tako kasno ne vračali na svoje domove, kajti če upoštevamo, da se sedaj šesta učna ura popoldanskega pouka zanje konča šele ob pol sedmih zvečer, lahko predvidimo, kdaj so doma otroci iz okolice Malega Slatnika, Prečne ali Karteljevega... Zaradi števila razpoložljivih učilnic bi torej tako lahko fiksirali ves pouk višjih razredov v dopoldanski čas, s tem, da bi bili učenci od I. do IV. razreda stalno v šoli samo popoldne. Za tako organiziran pouk pa nimamo primerno opremljenih učilnic, saj bi na primer učenci V. razreda morali potemtakem sedeti na stolih, ki jih popoldne uporabljajo najmlajši v prvem razredu. Zato se je šola odločila, da se zaenkrat ne bo lotila reorganizacije sedanje dvoizmeničnega »vrtiljaka«. Naš dvoizmenični pouk je drugačen kot pri ostalih šolah v občini. Drugod imajo v dopoldanski izmeni učence višjih razredov, mlajši pa hodijo v šolo le popoldan. Tako so tja do štirih, petih,

včasih tudi že ob treh popoldne, učilnice prazne oziroma na voljo za krožke in ostale dodatne dejavnosti. V Novem mestu pa imamo v obeh izmenah po polovico učencev od I. do VIII. razreda, tako da se ob 13.20 začne prav tak pouk, kot se je zjutraj ob osmih, šolski zvonec pa se nazadnje oglasi šele ob pol sedmih zvečer.

Zaradi tako velikega števila učencev šola ne more uspešno nuditi dodatnega pouka in gojiti svobodnih dejavnosti, kajti tu so otroci združeni iz obeh izmen in je za skupno delo izredno tež-

ko najti skupni prosti čas za učence in učitelje po pouku ali v vmesnem času med obema izmenama. Pri vseh teh dejavnostih, ki jih gojimo, lahko res aktivno vključujemo le približno petino učencev, morali pa bi vse.

Podobne so težave za pevске vaje, najrazličnejše proslave, izlete in ekskurzije.

Posledice odtujenosti spričo gneče v šoli: 1556 učencev in 48 oddelkov!

Na tako veliki šoli se vsi učenci in učitelji med seboj

ne poznajo dovolj, marsikdaj komaj na videz. V tej medsebojni tujosti so nešteti negativni momenti, ki puščajo otroke neprizadete pri vzgojnih težnjah šole, kajti najuspešneje moremo vzgajati v neposrednih človeških stiki.

Pri nas ne moremo pripraviti skupnega šolskega roditeljskega sestanka za starše 1556 otrok, ker bi bila zanj tudi največja dvorana v Novem mestu premajhna. Nič drugače ni s šolskimi proslavami in z občinimi zbori šolskih organizacij, nikdar in nikjer ne morejo biti vsi skupaj, zato moramo imeti proslave v oddelkih ali v

skupinah v Domu kulture ter zbere po delegatskem sistemu. Učencem take dejavnosti ne vzbujajo občutka kolektivne pripadnosti do šole, ki pa bi bil včasih v vzgojnem pogledu tako potreben. Zaradi vsega navedenega ostaja večina učencev v vzgojnem pogledu samo pod vplivom učnih ur.

Vsa ta številčnost povzroča včasih tudi prevelik nemir med odmori. Med stoterimi učenci je kaj lahko najti ugodna tla za najrazličnejše glasnejše in manj kulturne izpade. Razumljivo pač, dovolj je po hodnikih samo sedemsto glasno izgovorjenih

besed in tak zbor glasov lahko ustvari podobo neurejenosti, pa čeprav bi bila samo navidezna. Če ta mladostni nemir lahko razumno, je vendarle možno trditi, da je lahko vzdušje med učenci drugačno, bolj intimno in umirjeno, če je v šoli manj učencev.

Zdaj: kopica nerešljivih pedagoških prepek

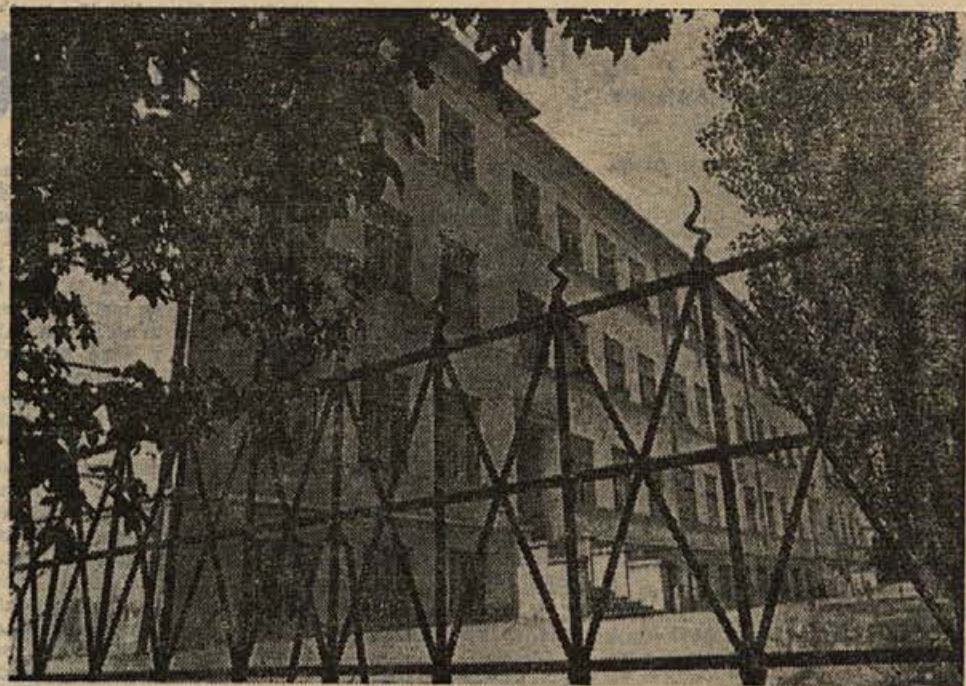
Še nekaj o učiteljskem zboru, ki ga sestavlja v matični šoli, treh podružnicah in varstvu 78 učiteljev, predmetnih učiteljev in profesorjev. Ta bi lahko delal bolj poglobljeno, če bi ga ne oviralo toliko nerešljivih zaprek, dokler se polovica učencev in pedagogov ne preseli v novo stavbo. Ker celodnevnega pouka ne moremo ta ne smemo prekinjati, moramo imeti vse obvezne konference in seje v večernih urah. V drugačnih delovnih organizacijah je to drugače, vse posvete lahko opravijo med rednim delovnim časom. Tudi če bi konference ne bile obvezne, bi bile pri nas nujne, saj prizadevanja ne morejo biti uspešna, če se ne posvetujemo in ne usklajujemo svojega pedagoškega dela s tako številnimi učenci, ko se vendar vsi med seboj dnevno tako malo vidimo: polovica pedagoškega kadra je v šoli dopoldne, polovica popoldne in v zbornici za vse naenkrat ni prostora. Velikim šolam radi obešamo vzdevek »kasarna«, ki naj bi označeval brezosebnost in togost pedagoškega usmerjanja. V tem je veliko resnice, na škodi pa so seveda učenci, ki od šole nimajo tega, kar naj bi imeli zlasti v pogledu vzgojnih smotrov. Naša sedanja novomeška šola je postala že skrajno prevelika, da pa je stiska še hujša, se vsi ti učenci razmeščajo po učilnicah od jutra do večera v prostorih, ki so bili zidani že pred vojno za neprimerno manjše število učencev, ko je bilo Novo mesto veliko manjše, kot je danes.

Na šoli je skupno s podružnicami in varstvom ter s pomožnim osebjem zaposlenih 98 ljudi. Številka ilustrira nepoznavalcu težaven položaj vzgojne ustanove.

Svet šole in učitelji stopajo pred javnost

Svet šole in učiteljski zbor osnovne šole »Katja Rupena« v Novem mestu sta primorana zaradi nevdržnih razmer postaviti pred družbo zahtevo, naj se takoj začne priprave za novo postopje v Kandiji ali v Bršlinu. Svojo zahtevo v kratkem podpirata z naslednjimi dejstvi:

■ 48-oddelčna osnovna šola je prevelika v organizaciji (Nadaljevanje na 4. str.)

KRIZI IN TEZAVE. Novomeška osnovna šola v okviru stare železne ograje, ki simbolično ponazarja njeno stisko. (Foto: M. Moškon)

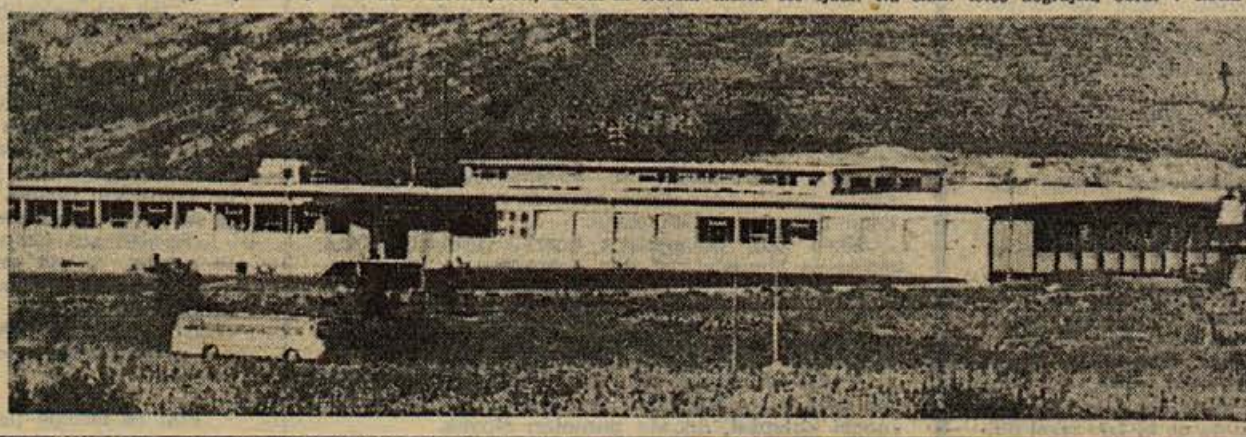
Zakaj nosi to srajco?

Nič čudnega!

Izdelana je po zadnjem italijanskem kroju iz najsodobnejše tkanine — SINCOTON (83 % česanega bombaža, 17 % polyster vlaken, NON-IRON apretura), v modni pastelni barvi (roza, svetlomodra, reséda) in je ni treba likati. Srajce iz tega blaga izdeluje v Jugoslaviji samo tovarna perila LABOD. — Želite biti lepo in elegantno oblečeni? Zaupajte svojo zunanjo podobo tovarni perila LABOD, ki Vam nudi pestro izbiro kvalitetnih izdelkov po konkurenčnih cenah! Srajce LABOD lahko kupite v vsaki dobri trgovini!

Tovarna LABOD zaposluje v svojih obratih v Kostanjevici, Krškem in Novem mestu 600 ljudi. Na sliki: letos dograjen obrat v Ločni

Pokličite pričo Ivana Stojanov Ivanova, je rekel predsednik sodišča.

Sluga je na pol odprli vrata in za hrul na hrupni hodnik:

»Ivan Stojanov Ivanov!«
»Tukaj!« se je oglašil krepak moški glas in v dvorano je pritekalo naglo in nekam domače, kakor da bi že ne vem od kdaj tukaj prebival, človek srednjih let, pol kmečko, pol mestno oblečen.

Njegove oči so nlastno in lokavo ogledale sodnike, obtožene, odvetnike in občinstvo in mirno čakaje ob, višele na predsedniku.

»Ime in priimek, rojen, star, oženjen in tako dalje.« je predsednik avtomatično zastavil, da je stokrat premeta vprašanja.

»Ivan Stojanov Ivanov.« je hitro in odsekano kakor vojak odgovoril na vsa vprašanja in prav nič se ni zmedel.

»Poklic?« vpraša zopet predsednik avtomatično in hiti zastavljati novo vprašanje.

»Strankarstvo.« odgovarja brez najmanjše zadrege priča Ivan Stojanov Ivanov in mirno gleda.

Predsednik neha zastavljati svoja vprašanja, prav kakor zavre sofer voz, ko zasliši pok gumijastega obroča na kolesu. Dvigne glavo, se blagohotno nasmiha in znova vpraša, kakor da je preslišal odgovor:

»Kako? Kako? Poklic?«

Ljudje v dvorani so se začeli premikati in viedti na ušesa. Tajnik je dvignil svinčnik in roka mu je neopremično obvisela v zraku. Čemer ni prisidniki, katerih misli so do sedaj blodile po nebu, na njihovih nepremičnih obrazih pa, kot da je bilo napisano — naveličali smo se sveta zaradi teh tožarjenj med ljudmi — so se zdrznili.

Odgovor priče je kratko in malo vpitivalo na vse v sodišču prav tako, kakor vpliva pok gumijastega obroča na potnike v avtomobilu.

Ivan Stojanov Ivanov, ki niti opazil ni, kakšen učinek so napravile njegove besede, pa je še bolj suho odgovoril na mnoga zastavljena sodnikovo vprašanja:

»Strankarstvo, gospod sodnik, po poklicu sem strankar.«

Zdaj je nastala še splošna veselost.

Elin Pelin:

OBRT

Sodniki so gledali človeško kakor nikoli proti vznemirjenemu občinstvu, med katerimi se je slišalo celo glasno smejanje, se blagohotno zadržali in prav nič niso pripomnili.

Predsednik, resen človek srednjih let, plešast, kakor se že spodobi, je posebno radovedno pogledal pričo, ki je stala tam čisto brez zadrege, zavri pravilni potek razprave in dovolil sebi nekaj vprašanj, ki niso imele prav nobene zveze s stvarjo. Čudno, da se odvetniki niso nič pritoževali in ugovarjali.

»Zanimiv poklic.« reče predsednik. »Koliko let ga že izvršujete?«

»Odkar se zavedam sebe, gospod predsednik. Ne spominjam se, da kdaj ne bi bil strankar.«

»Kje ste se pa učili te obrti?« zopet vpraša predsednik.

»Prirojena mi je, gospod sodnik, na srce mi je prirasla.«

»Res je, toda da bi se prirojena nadarjenost razvila in postala poklic, se je treba učiti, treba ga je tudi vršiti. Virtuozi ne more igrati violine, če se tega ni učil...«

»Tako je, gospod predsednik. Svoje obrti sem se naučil po gostilnah, po časopisju, po vaseh, po mestih. To je najlepša obrt, Zadostuje, da imaš usta in se igračkaš z besedami in — to je vsa modrost.«

»Samo to?«
Priča se je zamislila.

»Ne, še nekaj. V srtu ti mora gorjeti ogenj. Sovražiti moraš znati, zanikavati, obrekovati, nagajati, se gnati nasprotnika v mišjo luknjo. Strast je to gospod predsednik, prav tako kakor lov, kvartopirstvo, pijanječvanje... Tudi to opaja, tudi to sladi srce...«

»Toda ti pripisuješ svoji obrti to, ljko slabih lastnosti.«

»V borbi je vse dovoljeno.«

»Za kaj se boriš? Za pravico, za idejo, za Bolgarijo?«

»Za stranko.«

»Katero stranke si?«

»To ni važno... Vseeno je. Nasprotnik te sam postavi na pravo mesto.«

Med občinstvom je znova nastal hrup in odneval je smeh.

»Kakšen nasprotnik?«

»Tisti na vasi ali v mestu, ki zbuja tvojo zavist zaradi česar koli, ti stiši, ki je, kar ti nisi in kar nikoli ne boš. Ko se srce enkrat vname za to se kmalu najde vrug, ki te uvrsti v neko stranko, in potem... Vse gre po zlu.«

Sodniki so se v zadregi spogledovali, predsednik se je blagohotno nasmehnul. Kar nič si ni bil na jasnem, kakšen človek stoji pred njim, ali nor ali pameten.

Toda jasni in odločni pogled priče ga je vztrajno prepričeval, da stoji pred njim popolnoma normalen človek. Človek s plodnimi, nabrekli, betoniranimi mislimi, polnimi sodobne, splošne narodne nadarjenosti. Z mislimi, ki so oblikovale s pomočjo časopisja, prireditelj, po gostilnah, kavarnah, krmah, z agitacijo, na zborovanjih kongresih, s pomočjo letakov, gesel intervjuov, preprirov, dnevnih, na rodne skupščine — z mislimi, ki so slajno napravile izpit pri vsakih vratih ogromne šole bolgarske politične vzgoje, iz katere tudi največji prostak pride pameten in se lahko kosa s komer koli.

Ena sama stvar je v teh mislih ostala naravna, živa, ki je lastna večnemu Bolgaru: ironija, nerazumljiva ironija samega sebe in vsega na svetu...

»Menda ne bo tudi nje zmanjka, lo.« je pomislil sodnik. »Iz nje se lahko znova rodi zdravi smisel.«

»No, ali ta obrt kaj nese?« vpraša predsednik.

»Prav nič, gospod predsednik, umišla me je, odtujila me je — de, lu, otrokom, družini... Pa se ne morem ločiti od nje. Živim z njo, upanjem zaliva moje srce.«

»S kakšnim upanjem?«

»Tega pa niti sam ne vem.«

Med občinstvom je zopet zašumelo.

»Kateri poklic naj torej vpišem?«

»Kratko in malo strankar.«

»Toda ta poklic ni odobren po zakonu.«

»Nad zakonom je.«

»Ali naj zapišem, svobodni poklic?«

»Ne, zapišite: narodni poklic,« se je nasmehnula priča.

Predsednik je nadaljeval razpravo.

(Prevedel Tone Potokar)

Misli o ljubezni

LA ROCHEFOUCAULD:

Teško je določiti pojem ljubezni; edino toliko lahko rečemo o njej, da je v bistvu strast po vladanju; v duhu je sočustvovanje, a v telesu je samo skrito in nežno poželenje po posedovanju tega, kar ljubi, po mnogih skrivnostih.

MUSSET:

O ljubezen, počelo sveta! Dragoceni plamen, na katerega vsa narava nenehoma pazi kakor nemirna vestalka v božjem svešču!

HUGO:

Ljubiti — to je imeti v rokah za vse prekušnje nit vodnico, za vsa pota plamenico in čašo za zajemanje v vseh vodah.

BATAILLE:

Ljubezen je samo krik upora proti praznoti življenja.

J. H. Roesler:

V KINU

Liza hodi rada v kino. Devetnajst let ji je in kdo v teh letih ni zaljubljen v kino?

»Kako vam je bil všeč film, Liza?«

»Kateri film?«

»Tisti vendar, ki ste ga pravkar gledali.«

Lizi so pordela lica in blaženo se je nasmehnila.

»Nisem se dosti zmenila za film.« je priznala. »Bila sem s Petrom. Ali vaju lahko seznanim... moj zaročenec je.«

Liza je že deset let poročena. S svojim Petrom. Vzela sta se iz ljubezni. In spet sedita v kinu, kajti kino je sestavni del življenja sodobnega človeka.

»Kako vam je bil všeč film, Liza?«

»Kateri film?«

»Tisti vendar, ki ste ga pravkar gledali.«

Liza je globoko vzdihnila.

»Bolj malo sem gledala na platno. Mnogo skrbi imam. S Sonjo ni vse v redu. Da ni gripa! Upam, da ne bo nič resnega. Mali Tomi dobiva zobe in revček vso noč ni zatisnil očesa. In jutri imam veliko pranje. Tudi zavese bo treba popraviti. Se dva obroka moramo plačati za hladilnik, Peter pa potrebuje novo obleko. Najbrž jo bo tudi treba kupiti na obroke. Da, pa še mama ni najbolj zdrava. Morala bi v zdravilišče, pa je ne moremo spraviti. Tako sem v kinu in premišlujem. Skrbi, same skrbi...«

Minilo je novih deset let. Liza se približuje petdesetim. Spet sedi poleg svojega Petra v kinu. Držita se za roko kot vedno.

»Kako vam je bil všeč film, Liza?«

»Kako vam je bil všeč film, Liza?«

»Kateri film?«

»Tisti vendar, ki ste ga pravkar gledali.«

Liza se je prisrčno nasmehnila.

»Zelo dober je bil.« je rekla, »to se pravi, saj ni ti ne vem, kaj je bilo na platnu. Po glavi so se mi pletle lasne misli. Selili se bomo v svojo hišo, zelo prijetno bo, vrtiček ima in otroci bodo končno dobili svoj kotic. Sonja se bo čez nekaj mesecev poročila. Spravili smo ji že skupaj nekaj stvari. Toni je pred maturo. Z banko ne bo tako težko, le obresti nas bodo še precej časa dajale. Pa sem kar srečna. In kje naj človek pre-mišljuje o vseh teh stvarih, če ne v kinu...«

Lizi je že čez šestdeset let. Sedi v kinu s svojim lnučki. Poleg nje ni več Petra, pokopala ga je pred osmimi leti, a otroci vedo, kako rada gre babica v kino. Po stari navadi jo primejo za roko in jo peljejo k predstavi. In ko je filma konec:

»Kako ti je bil všeč film, babica?«

»Kateri film?«

»Tisti vendar, ki ste ga pravkar gledali.«

Babica se nasmehne.

»Ah, otroci moji, opro-stite mi, prav nič nisem videla.« je priznala. »Poza-bila sem doma naočnike in vam raje nisem povedala, da ne bi kdo tekel domov ponje in potem zamudil film. In veste, kaj je bilo potem? Lepo sem sanjala in sanjalo se mi je o mojem Petru...«

Jaroslav Hašek:

Ameriška humoreska

— Nikakor ne, mladi prijatelj! — je rekel Williams mlademu možu, ki mu je sedel nasproti. — Ne, gospod Chawean, poslušajte me pazljivo in se skušajte pri tem česa naučiti. Prošite me za roko moje hčerke. To pomeni, da hočete postati moj zet in tako priti do denarja. Na moje vprašanje, ali imate premoženje, ste mi malo prej odgovorili, da je borih dvesto dolarjev vse vaše premoženje.

Gospod Williams je stegnil nogo na mizo in nadaljeval:

— Pravite, da sem bil tudi jaz nekoč revež in da nisem imel niti dvesto dolarjev. Tega ne tajim. Poudarjam pa, da sem imel v vaših letih precej več kakor vi. Denar sem si pridobil z razumom, ki ga vi nimate.

Ko mi je bilo šestnajst let, sem prišel k svojemu stricu v Nebraska. Da bi si pridobil denar, sem pregovoril strica, da so na njegovem posestvu linčali nekega črnca. Prostor smo ogradili in kdor je hotel prisostvovati, je moral plačati vstopnino. Le-to sem pobral jaz. Ko so črnca obesili, sem z vstopnino vred še isti večer izginil. Obešeni črnci mi je prinesel srečo.

Za ta denar sem si na severu kupil zemljo in razglasil, da sem našel v njej zlato. Razumljivo, da sem zemljišče hitro prodal, seveda za drag denar. Tega sem vložil v hranilnico. Komaj je omembe vredno, da me je kmalu nato eden od prevaranih obstrelil. No, krogla mi je prebila kakor nalašč kost desne roke in mi prinesla dva tisoč dolarjev odškodnine.

Nato sem pobegnil s hčerko brooklynskega bogataša Hamelsta v San Francisco in tako njegova očeta prisilil, da mi jo je dal za ženo. Zagrozil sem mu, da bom sicer z njo živel v San Franciscu, dokler ne bom objavil v časopisju, da je postala njegova hči nezakonska mati.

Vidite, mladenič, tak sem bil jaz. Vi pa v svojih letih niste napravili še ničesar, po čemer bi mogel sklepati, da ste pameten človek.

Sedaj vam pa postavljam poslednje vprašanje: koliko denarja imate pri sebi?

— Šestintrideset dolarjev!

— Dobro. Govoril sem z vami pol ure. Prošili ste me za nasvet o denarnih vprašanjih. Zato

zahtevam od vas trideset dolarjev. Dolar na minuto.

— Oprostite, gospod Williams, — se je skušal upreti mladi mož.

— Ne utegnem oproščati! — je z nasmehom odvrnil gospod Williams in pogledal na uro. — Zahtevam enaintrideset dolarjev, ker je spet pretekla ena minuta.

Ko je presenečeni mladi mož plačal zahtevano vsoto, mu je gospod Williams ljubeznivo rekel:

— Sedaj vas pa prošim, da čimprej zapustite mojo hišo, sicer vas bom prisiljen vreči ven.

— A vaša hčerka? — je vprašal mladenič že med vrati.

— Takemu bedaku svoje hčerke ne dam! — je rekel Williams mirno. — Izginite čimprej, sicer boste požrli svoje zobe.

— No, lepega zeta bi dobil, — je rekel gospod Williams hčerki, ko je mladi mož odšel. — Ta Chawean je tepec, ki se ne bo nikoli spametoval.

— Torej ni upanja, da bi postal moj mož? — je vprašala gospodična Lota.

— Pri teh pogojih ne! — je odvrnil oče. — Dokler ne dokaže z dejanjem, da ga je srečala pamet.

In gospod Williams je začel pripovedovati hčerki o bičanju črnca, o svojem razgovoru z gospodom Chaweanom in dodal: — Dal sem mu dovolj naukov za življenje.

Naslednjega dne je gospod Williams odpotoval po trgovskih poslih. Ko se je čez osem dni vrnil, je našel na svoji pisalni mizi pismo:

»Spoštovani gospod! Zelo sem vam hvaležen za nasvet, ki ste mi ga dali pred osmimi dnevi o denarnih zadevah. Tako sem se navdušil nad njim, da sem med vašo odsotnostjo pobegnil s Loto v Kanado. Hkrati sem pobral iz blagajne vso gotovino in vrednostne papirje.

Vaš Chawean.«

Pod te besede pa je pripisala hčerka:

»Dragi očka, prosiva za blagoslov. Obenem ti sporočava, da nikakor nisva mogla najti ključev od blagajne in sva jo zato odprla z nitroglicerinom.

Tvoja Lota.«

Štendirale naj bi šole

V dneh, ko visokošolske zavode v vseh naših republikah vznemirjajo podatki o skrajno nizkem številu študentov, ki imajo za tekoče študijsko leto zagotovljene štipendije, ima vedno več somišljenikov predlog, naj bi štipendije podeljevale šole.

Ce bi odločanje o tem, kdo naj dobi štipendijo, skoraj v celoti prenesli na šole, bi to nedvomno izboljšalo sestavo študentov naših univerz. Štipendiranje na šolah bi morali urediti tako, da bi dobili štipendije in posojila resnično najbolj sposobni dijaki in študentje.

V Sloveniji je bil letos ustanovljen sklad za štipendiranje posebno nadarjenih mladih ljudi, ki sicer ne bi mogli nadaljevati šolanja na srednjih in visokih šolah. Kandidate iz tega sklada je tednik Mladina predstavil svojim bralcem in slovenski javnosti. Izbrali so najboljše med najsposobnejšimi in jim omogočili študij.

V Beogradu so — baje prvič — podelili štipendijo dekletu, ki se je šole vpisala na tehnološko fakulteto. Izredno nadarjena Vera Kolb v vseh letih osnovnega in drugostopenjskega šolanja ni dobila drugega reda kot pet-

ce, vendar za vpis na univerzo ni imela denarja. Postala je štipendistka univerze.

Dobro razvito štipendiranje in dajanje posojil imajo tudi višje šole v Mariboru. Seveda uspehi na tem torišču niso odvisni predvsem od dela izobraževalnih ustanov. Šole, naj bodo srednje ali visoke, nimajo lastnega denarja za štipendiranje in ga torej morajo od nekod dobiti. Morda bi bilo prav, da bi se v sklade za štipendiranje pri šolah stekal ves denar, ki ga dajejo v ta namen občinske skupščine in gospodarske organizacije.

Nemir v galeriji sodobne likovne umetnosti na prostem v kostanjeviškem gradu je pred tedni potihnil. Lepega sobotnega popoldne pa smo za zidom stare cerkve vendarle spet slišali kiharjevo dleto: Dragica Cadež-Lapajne, mlada kiparka iz Šole B. Kalina iz Ljubljane, je tiste dni zaključevala svojo plastiko, prispevek k letošnji FORMI VIVI. Mlada umetnica nam je povedala, da s posebnim veseljem tokrat prvič dela v tako velikem kosu lesa

in da v oblikovanju abstraktnih form išče in najde svoje zadovoljstvo in umetniški izraz. Tudi njen kip v Kostanjevici bo del simbolične monumentalnosti, čeprav se v svojem oblikovanju nagiba k posnemanju in obvladovanju človeškega telesa v njegovi »arhitektonsko-konstruktivski enotnosti«, kot je mlado umetnico ob njeni lanski prvi samostojni razstavi ocenil Aleksander Bassin. (Foto: T. Gošnik)

Potujoča razstava jugoslovskega slikarstva

V Portlandu v ZDA so odprli razstavo najznamenitejših del jugoslovskega sodobnega slikarstva. Zaradi ugleda naše umetnosti bo razstava teh del še v petih večjih ameriških mestih.

Kočevska Svoboda na novi poti

V ponedeljek, 17. oktobra, bo ob 18. uri v mali dvorani množičnih organizacij (za mestnim komitejem ZKS) v Kočevju prvi skupni sestanek dramske, pevske, folklorne, lutkovne sekcije in drugih sekcij pri DPD Svoboda. Pogovorili se bodo o programu in delu v okviru mestnega delavskega prosvetnega društva. Pričakujejo, da se bodo sestanka udeležili vsi, ki jim je pri srcu rast amaterske kulture.

PRI GLASBENI ŠOLI V NOVEM MESTU

Ustanovljena koncertna poslovalnica

Na prvem koncertu 24. oktobra bosta v Dolenjski galeriji nastopila harfistka Pavla Uršič-Petrič in flavtist Fedja Rupel

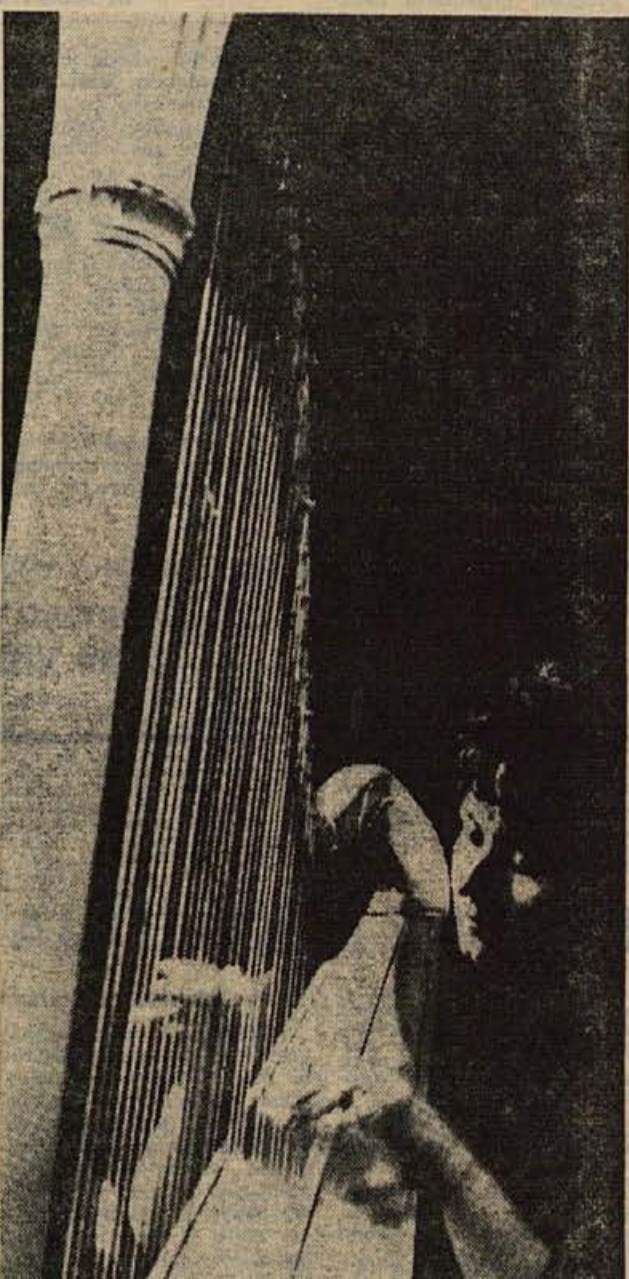
V sezoni 1966-67 je v Novem mestu predvidenih razen tega pet koncertov. Letos bodo nastopili še ansambel za staro glasbo ter violinist Vladimir Škerlak in pianist

Marjan Lipovšek. Prihodnje leto pa solisti ljubljanske Opere na večeri opernih arij in pesmi, Slovenski oktet in pianistka Dubravka Tomšič-Srebotnjak. Vsakokrat bosta po dve predstavi: popoldne za šolsko mladino v eni šolskih telovadnic, zvečer pa za odrasle v Dolenjski galeriji. Vseh šest koncertov bo veljalo 10.000 N din, vendar bo Novo mesto prispevalo le po-

lovico te vsote. Prvič bodo uvedli tudi abonmaje za obisk koncertov.

Koncertno poslovalnico bodo odprli te dni pri glasbeni šoli v Novem mestu. Predstavniki Koncertne direkcije Slovenije Tone Kozlevčar je povedal, da bo ta poslovalnica samostojna ustanova za glasbene prireditve v Novem mestu. Koncertna direkcija bo svoji novomeški poslovalnici pomagala vsestransko, zlasti pa pri organizaciji prireditev. Program bo predlagala direkcija, v poslovalnici pa ga bodo obravnavali in sprejemali. Direkcija bo prav tako tiskala sporede za več koncertov ali pa bo dobila napovedovalca za občinstvo. Tovariš Kozlevčar je še povedal, da bi v Novem mestu prihodnje leto lahko gostovala eden ali dva umetnika iz tujine.

Za Novo mesto, ki je do zdaj lahko le redko pozdravilo v svoji sredi znane glasbene interpretacije, je koncertna poslovalnica velika pridobitev. Naša skupna dolžnost je, da jo ne le ohranimo pri življenju, marveč da jo vsestransko podpremo in ji pomagamo, da bo uspešno opravljala kulturno poslanstvo v Novem mestu kot mestu s pomembno kulturno tradicijo. I. Z.

Koncertno sezono v Novem mestu bo pričela harfistka Pavla Uršič-Petrič, umetnica iz Ljubljane, ki bo izvajala Haendlova, Mozartova, Rousseaujeva, Debussyjeva, Ravelova in Hindemitaeva dela ter skladbe drugih tujih in domačih ustvarjalcev

KONCERTNA POSLOVALNICA pri Glasbeni šoli v Novem mestu

razpisuje

ABONMA ZA KONCERTNO SEZONO 1966/67

naslednje koncerte:

1. Pavla Uršič-Petrič (harfa), Fedja Rupel (flavta)
2. Ansambel za staro glasbo
3. Vladimir Škerlak (violina), Marjan Lipovšek (klavir)
4. Večer opernih arij in pesmi
5. Dubravka Tomšič-Srebotnjak
6. Slovenski oktet

Vsi koncerti bodo v dvorani Dolenjske galerije.

Cena za vseh šest abonmajev: 30 N-din oz. 24 N-din. Abonmaje lahko kupite v pisarni Glasbene šole (tel. 21-143) med 9. in 12. uro do vključno 24. oktobra do 18. ure.

Posamezne vstopnice boste lahko kupili dve uri pred koncertom v Dolenjski galeriji.

GLASBENA ŠOLA - NOVO MESTO

Šola, ki nikoli ne zapre vrat!

(Nadaljevanje in konec)

Lansko leto je bil prvi vpis minimalen in je bilo predvideno število doseženo pri drugem vpisu. Letos pa se je že pri prvem vpisu prijavilo več kot 80 dijakov. »Cemu prisojate povečano zanimanje za šolanje na gostinski šoli?«

»Tukaj sta dva razloga: prvi je v tem, da je turizem danes v Jugoslaviji najbolj ekspanzivna dejavnost, ki se najhitreje razvija, drugi pa je verjetno tudi ta, ker tekmuje učenci (ne le vajenci) že v gradu v učni praksi, kar zmanjšuje stroške njihovega šolanja, ki grede sicer v breme družinskega proračuna. Poleg tega dobiva gostinstvo vse večjo družbeno velja-

vo in ugled. Gostinski poklic je v tujini, pa tudi že pri nas v turistično razvitih področjih ne samo enako družbeno rangiran s ostalimi poklici, temveč ima ponekod, kot se izražajo v tujini, celo višjo »ceno«. Turistično razvite države se zavedajo, da je turistični dinar zlasti v pogledu deviznega priliva najceneje pridobljeno bogastvo in da je gostinstvo najrentabilnejši izvoz, saj tu ne prodajamo samo materialnih dobrin, ampak »prodajamo« v veliki meri prirodne lepote in privlačnosti. V turizmu ni dovolj, da sodelujejo samo turistični in gostinski delavci, ampak prebivalstvo v najširšem pomenu te besede, ki naj bi bilo propagator, informator in vsesplošni pospeševalec turističnega razvoja.«

»Učenci gostinske šole v Novem mestu so bili v letošnjem letu na praktični in obmorskih letoviščih. Nam lahko poveste kaj o tej učni praksi?«

»Ker želimo, da se naši učenci v teku učne prakse izpopolnjujejo in usposabljajo za delo v raznovrstnih gostinskih obratih, stalnega in sezonskega značaja, smo v letošnjem letu poleg tega, da smo pokrili zahteve po učni praksi na domačem področju, del učencev poslali na prakso v sezonske gostinske obrate na morju, v Vršar, Ankanan, Banjole, Cres, Lošinj itd. S tem so bili zadovoljni tudi učenci, ki so spremenili okolje, se spoznali s tipom sezonskega gostišča na morju in se končno tudi rekreirali. Iz razgovorov s posameznimi predstavniki go-

stinskih delovnih organizacij ugotavljamo, da so bili tudi oni zadovoljni z delom naših učencev, in v zvezi s tem smo dobili ponudbo za prihodnje leto. Za posamezne počitniške domove bi v celoti zagotovili kader z našimi instruktorji oziroma pedagogi, s čimer bi se nadalje izboljšali vzgojno delo in uspeh v učni praksi.

V začetku so se na našo šolo vpisovali predvsem tisti učenci, ki se niso mogli vpisati na druge šole II. stopnje. Danes, pri vpisu v šolsko leto 1966-67, pa smo videli, da je sestav prijaviteljev dokaj spremenjen, saj so prišli v šolo dijaki, ki so končali osemletko z dobrim ali tudi prav dobrim uspehom.«

Kako hitro se menja mnenja že v obdobju nekaj let! Gostinska šola v Novem mestu prevzema po potrebi organizacijo občasnega nudenja gostinskih storitev ob posebnih priložnostih, kot so pikniki za srečanja borcev, zlet, otvori-

tve večjih objektov, tekmovanja itd. Tako je šola pravkar zaključila z delom pri prehrani 1200 inozemskih udeležencev III. mednarodnega tekmovanja v Karlovcu.

Šola bi hotela v bodoče še v večji meri poglobiti sodelovanje z gostinskimi delovnimi organizacijami: Rada bi dosegla to, da bi gostitni posvetili večjo pozornost domači ureditvi prostorov, domačim jedem, napitkom in pijačam ter da bi tako imelo vsako gostišče svoje posebnosti, ki bi privlačile goste. Istočasno pa bi želela, da bi se postopoma dvigala tudi splošna raven gostinstva, kar je eden od osnovnih pogojev za uspešen razvoj turizma tudi na Dolenjskem.

Gostinska šola v Novem mestu nikoli ne zapre svojih vrat. Pouk se ne neha za šolskimi vrati. Šola želi prilagajati svoje delo potrebam gostinskih organizacij, ker šola ni in ne sme biti sama sebi namen.

PETER BRESČAK

Za lokacijo kopališča sta dva predloga

Kopališče pri kemični tovarni ali v športnem parku - Oba predloga imata dobre in slabe strani - Delavski svet KTK že sklenil, da bo dal brezplačno toplo vodo za bazen

Odbor za gradnjo kopališča v Kočevju je pred kratkim razpravljalo o lokaciji bodočega kopališča. Osnova za razpravo, ki so se je udeležili tudi predstavniki društvenih organizacij, občinske skupščine, delovnih organizacij in Turističnega društva, so bile programske osnove kopališča v Kočevju, ki jih je izdelal Projektivni atelje iz Ljubljane.

Analize so pokazale, da ima Kočevje v enem letu povprečno 44 kopalnih dni. Če bi bila v odprtem kopalnem bazenu topla voda, bi se število kopalnih dni zvišalo na 70.

Program predvideva nadalje, da bi meril bazen 33,33 metrov krat 33,33 metrov in bil pregrajen na dva dela. En del bi bil za neplavalce, drugi pa za plavalce. V drugem delu bi lahko vadili tudi vaterpolisti in plavalci.

Udeleženci sestanka so imeli pomisleke o dolžini bazena, končno pa so po pojasnitvi projektanta inž. Marjana Božiča uvideli, da je predvidena oblika bazena najprimernejša.

Prisotni pa se niso zedinili, kjer naj bi kočevsko kopališče stalo. Strinjali so se, da lokacija pri Rožnem studencu ni primerna, niso pa se odločili, če naj bi stalo pri kemični tovarni ali v športnem parku.

Lokacija pri kemični tovarni ima te dobre strani: je blizu toplotnega vira; je skoraj v središču mesta in torej lahko dostopna za vse prebivalce; teren omogoča cenejšo gradnjo, dalj je sončno, zemljišče je komunalno opremljeno (vodovod, kanalizacija, parkirni prostori, elektrika) itd. Slaba stran pa je predvsem, da je utesnjeno med industrijskim in stanovanjskim delom mesta, nekateri pa se boje tudi trušča s kopališča.

Dobre strani lokacije v športnem parku pa so: kopališče ne bo utesnjeno, ker je v naravi; trušč kopalec ne bo motil prebivalcev, vsi športni objekti bodo skupaj. Slabe strani so: oddaljenost od toplotnega vira; zemljišče komunalno ni opremljeno, kar bi gradnjo precej podra-

žilo; sonce se tu prej skriva; oddaljenost od središča mesta.

Udeleženci sestanka so se potem zedinili, naj strokovnjaki še enkrat temeljito preučijo oba predloga. Odbor za gradnjo kopališča bo potem dal obe inačici v razpravo še delovnim kolektivom.

IZ PROGRAMA DPD »SVOBODA« KOČEVJE

»Divji lovec« na prostem?

Poživiti nameravajo dramsko, pevsko, folklorno in lutkovno dejavnost

Dramska sekcija je uvrstila v program Haškovega »Svejkas«, Capkovo utopistično igrano »RUBA«, Golarjevo »Vdovo Rošlino« in Pinžgarjevo »Divjega lovca«, ki ga namerava uprizorjati na prostem (brez kulisa) ob gozdu. »Svejkas« bo režiral Ovetko Novak. Pri predstavah bo sodelovala rudarska godba »Svoboda« iz rudnika.

Pevski odsek ima pisan okvirni program. Vsebine dela bodo obogatili pevci sami, ki jih bo vodil profesor Miloš Humek.

Folklorna skupina bo vadila ljudske plesne, narodne običaje, gimnastiko in podobno.

V lutkovnem gledališču bo delala pretežno šolska mladina, povabili pa bodo še režiserje, inscenatorje, aranžerje, animatorje izdelovalce lutk, glasbenike in druge ljubitelje lutkovne umetnosti.

Dejavnost »Svobode« bo zajela še zabavno glasbo, delo slikarjev in kiparjev amaterjev, družbene plesne, literarne večere, filmske predstave iz kinoteke in drugo.

Sveda bo tako obsežen program možno uresničiti z dobro voljo in ljubeznijo do dela, zato so na delo povabili vse, ki imajo te lastnosti.

C. N.

S SEJE ODBORA TVD PARTIZAN KOČEVJE

DELO ŠPORTNIH DRUŠTEV NAJ BO SKRB VSE DRUŽBE!

11. oktobra je imel upravni odbor kočevskega Partizana sejo, na kateri so govorili o finančnem stanju v društvu. Čeprav so imeli športniki na voljo dokaj skromna sredstva so z njimi prav dobro gospodarili in dosegli tudi več vidnih društvenih uspehov. Na seji so bili mnenja, naj bodo uspehi društev v bodoče glavno

merilo pri razdeljevanju za to namenjenega denarja, važna pa je tudi osnovna vzgoja mladine, ki je društva gojijo.

Ker je izkoriščanje doma telesne kulture zdaj bolj amotno urejeno, bo imelo društvo na voljo kar tri popoldnevne in vse večere v tednu Razširilo bo nekatere oddelke, nekaj pa jih bo vpejalo na novo. Pričeli so že z vadbo predšolske mladine in starosti od 4 do 6 let, kar so starši sprejeli s posebnim zadovoljstvom.

V kratkem bo pričel delati tudi oddelček za rekreacijo starejših članic. Na sestanku so naredili načrt za zimsko vadbo in telovadnici ter program za zimski šport.

Udeleženci so znova opozorili, naj bo delo telovadnih društev skrb ne samo nekaterih nesebičnih vodnikov oddelkov, ki so po večini učitelji in profesorji telesne vzgoje, temveč vse družbe. Prav tako bi morala mladinska organizacija pokazati več zanimanja in pripravljenosti, saj je šport resna dejavnost, ki hkrati vzgaja mladino.

A. ARKO

Nova zazidalna načrta

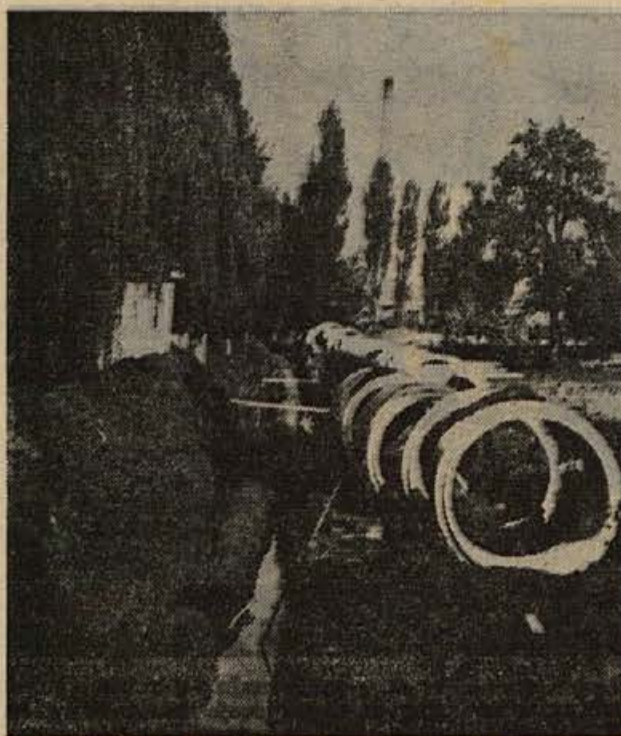
V Kočevju je zmanjkalo lokacij za zasebne gradnje, zato morajo zainteresirani dolgo čakati na odobritev gradnje in dodelitev parcel. Svet za urbanizem je na zadnji seji o tem razpravljal in sklenil predlagati občinski skupščini, naj odobri zazidalni načrt za del Trate, in da je treba do konca novembra pripraviti zazidalni načrt za Rožno ulico. Predlagani načrt za del Trate predvideva 35 stanovanj. Na tem območju je sicer prostora še več, a zemljišče se ni dovolj preiskano.

Poziv društva Svobode

Da bi poživilo kulturno dejavnost v Kočevju, je delavsko prosvetno društvo Svoboda povabilo k sodelovanju vse prebivalce in prijatelje dramske, pevске, folklorne in lutkovne dejavnosti. Pričakujejo, da poziv ne bo zastoj, saj je kulturno mirivilo v Kočevju nujno treba odpraviti.

Razprodaja lahke obutve

Tovarna lahke obutve iz Smartnega pri Litiji je od 14. do 17. oktobra razprodajala v dvorani društvenih organizacij v Kočevju lahke obutve. Zanimanje na razprodaji je bilo med prebivalci v Kočevju precejšnje, saj jo je še prvi dan obiskalo več sto kuplec. Vse kaže, da so razprodaje za potrošnike zelo privlačne, saj je tudi nedavna razprodaja knjig v Kočevju imela lep uspeh.

1300 litrov mleka je namočilo jarek

V petek, 14. oktobra dopoldne, se je na cesti med Mlako pri Kočevju in Bregom v bližini železniške postaje pripetila prometna nesreča. Voznik tovornjaka (last KGP Kočevje), ki je vozil mleko, se je naproti prihajajočemu osebnemu avtomobilu umaknil. Pri tem se je nagnil tako da so z njega zdrknile posode, napolnjene z mlekom. V občestni jarek se je zlilo 1300 litrov mleka.

Povečani izdatki v zdravstvu

Med pripravami na volitve v občinski svet zavarovancev so v posameznih delovnih organizacijah kočevske občine podrobneje obravnavali probleme socialnozdravstvenega zavarovanja. Za zdravljenje v bolnišnicah so se letos izdatki v kočevski občini povečali za 22 odstotkov, za zobno protetiko 47. Za ambulantno zdravljenje 17, boleznine nad 30 dni za 65 in do 30 dni za 33 odstotkov. Do zdaj ni bilo večjega primanjkljaja, vendar pa se bo sorazmerje porušilo, če v zdravstvu ne bodo bolj varčevali. Zato so na zborih zavarovancev opozorili, da je treba sprejeti ustrezne ukrepe, ki bodo pripomogli k načrtnemu reševanju nalog na področju zdravstvenega varstva.

Pred kratkim so začeli v Kočevju popravljati mestno kanalizacijo na levem bregu Rinže. Stare ozke cevi bodo zamenjali z novimi, širšimi. Kanalizacija se bo stekala v Rinžo za zapornicami. Zaradi popravila pa spuščajo odpadke iz kanalov v Rinžo pri stolpnih. Zato pa so spet začele poginjati ribe. Tej škodi se brez občutnih stroškov ni dalo izogniti. Da bi poginilo manj rib, je Vodna skupnost začela ponoči spuščati iz nekaterih hidrantov vodo v Rinžo, kar bo delno pripomoglo k manjšemu poginju rib. Najbolj pa bo ribam pomagano, če bo izvajalec del SGP Zidar novo kanalizacijo čimprej dokončal. (Foto: J. Primc)

Razmah gradbeništva

Gradbena sezona kljub včasih slabemu vremenu še traja. SGP Zidar gradi precej objektov, ki so že v zaključni fazi. Kmalu bo dokončan tudi drugi trakt nove osnovne šole, v Podgorski ulici pa nov stanovanjski blok. Ko bo blok dokončan, bodo asfaltirali celotno ulico in uredili razsvetljavo. Ta mesec bodo spravili pred stroho tudi samopostrežno trgovino med stolpnicami ob Rinži.

Uprava rudnika se je zdaj, ko so se zdravstvene ustanove preselile v novi zdravstveni dom, odločila, da bo staro zgradbo preuredila v stanovanjski blok z dvajsetimi družinskimi stanovanji. Vsa dela naj bi bila opravljena še pred zimo.

Potrjen naslov mojstrskega kandidata

Na 78. redni seji komisije za registracijo in kategorizacijo pri šahovski zvezi Slovenije so priznali Rudolfa Ostermanu iz Kočevja, tovarišem Vodopivcem, ki dobi naslov mojstrskega kandidata za uspehe, ki jih je dosegel na članskem šahovskem prvenstvu Slovenije.

Draga sindikalna gniloba

Polovica jabolok, ki jih je priskrbela za svoje člane sindikalna podružnica, je bila gnilih in neuporabnih

Je že tako, da sindikalne podružnice še vedno skušajo oskrbeti svoje člane s poceni ozimnico. Pri tem imajo nekatere več, druge pa manj sreče, nekatere vzamejo oskrbo bolj, druge manj resno. Neka večja sindikalna podružnica v Kočevju je sklenila oskrbeti svoje člane z jabolki za ozimnico po 150 Sdin. Jabolka so člani sindikata res dobili po tej ceni in jih znosili v kleti. Vsi so bili z njimi zadovoljni, saj je že površni pogled na gajbe povedal, da so jabolka res lepa.

Nekaj dni kasneje je šla neka žena v svojo klet, da bi nabrala nekaj »sindikalnih« jabolok in skuhala kompot. Toda gledala ga, vraga! Ko je pobrala iz gajbe nekaj vrh-

njih lepih jabolok, se je spodaj pokazala prava katastrofa. Večina jabolok je bila obtočena, gnila ali nagnata, kakšnega jabolka pa je bilo tudi le trideset, pol ali samo četrtnina, ostali del je manjkal. Ob natančnejšem pregledu vseh jabolok je nesrečna lastnica »sindikalne ozimnice« ugotovila, da je točno polovico jabolok neuporabnih in jih je morala vreči v smetnjak. Od ostale polovice jih je bilo polovica močeno obtočenih in drugače poškodovanih, ostala pa so bila lepa.

Če računamo, da je bilo polovico jabolok neuporabnih, je veljal kilogram 300 Sdin, se pravi precej več, kot bi člani kolektiva plačali zanje, če bi jih kupili v trgovini.

IX. SNO brigada - „Kočevska“ 2

IX. brigada ni bila ustanovljena v enem samem kraju in ob istem času. To ni bilo mogoče, ker je odred prešel v brigado, izpolnjujoč svoje borbene, vojaške in delovne naloge. En bataljon je nastal v Kočevski Reki, drugi v Kočevju; po ustanovitvenem aktu pa je brigada nastala 12. septembra 1943 na Polomu. Prvega do tretjega oktobra, ko je zasedal Kočevski zbor odposlancev slovenskega naroda — temu zasedanju je posvečen občinski praznik Kočevja — je brigada vojaško varovala prvi slovenski parlament pred morebitnim napadom sovražnika. O tem obstaja povelje Glavnega štaba, za izvršitev naloge pa je bil odgovoren takratni namestnik komandanta, tu prisotni narodni heroj Vinko Robek. Povelje se je glasilo takole:

Glavni štab NOV in POS, dne 29. 9. 1943

Glavni štab NOV in POS, dne 29. 9. 1943

ZA VARNOSTNO SLUŽBO KOČEVJA odhajamo

1. da se en bataljon IX. UB z namestnikom komandanta brigade

takoj premakne v Staro cerkev pri Kočevju.

2. Namestnik komandanta brigade naj čimprej stopi v stik s komandantom kočevskega področja v Kočevju, tovarišem Vodopivcem, ki določi, kako naj bi se izvršila služba zavarovanja po navodilih tov. Mi...

3. Za varnost vsega sektorja je odgovoren namestnik komandanta IX. UB.

4. Bataljon mora biti v Stari cerkvi 30. 1. m. zvečer in bo trajala njegova služba do 4. X. 1943. Takrat naj se vrne nazaj na mesto, ki mu ga bo določil štab brigade ali pa XVIII. divizija.

5. Namestnik komandanta brigade naj bo za čas službe v zvezi s tov. Alešem (Štefan Trobež, sedaj ravnatelj osemletke Vide Pregare v Ljubljani), (tov. Vodopivec ima zveze z njim), ki je član okrožnega odbora Kočevje. Tov. Aleša naj namestnik komandanta večkrat obvesti o stanju, posebno o eventualnih dogodkih v okolici Kočevja. Smrt fašizmu — svoboda narodu! Politkomisar: Janez — B. Kraigher; Namestnik komandanta: general...

Po končanem Kočevskem zboru so se vse enote nemudoma razporedile južozahodno od Ljubljane, napadale, vznemirjale in vezale nase sovražne, takrat že nemške enote, razporejene ob magistralni progi na odseku Ljubljana-Borovnica. Drugi in tretji bataljon sta se bojevala z Nemci in domobranci okoli Rakitne (tu je prisoten eden takratnih komandantov — Lojze Bele-Tičko); 7. oktobra je 2. bataljon zaval železniško postajo Preserje, razdeljal progo proti Borovnici in uničil preserski most.

15. oktobra je brigada hitela najprej proti Prežganju in v smeri Litije, da bi, ko so Gubčeva in druge brigade prodirale proti Radečam pri Zidanem mostu, napadla in uničila nekaj postojank na dolenski strani Save in s tem neposredno vzhodno od Ljubljane prodrla do obsavskega dela magistralne železnice.

Toda nemško poveljstvo ni smelo čakati. Eno svojih divizij je iz Italije odpoklicalo na Reko, od tam pa po Luiziani poslalo do Delnice sredi Gorskega kotara z nalogo, da nato po najbližji poti prodre do Ljubljane, se tamkaj uredi in nadaljuje pot na vzhodno fronto. Zgodovinsko ni potr-

Urbanističnega programa niso potrdili

Program oziroma osnutek je imel več pomanjkljivosti — Dopolnjen mora biti v mesecu dni, nakar ga bo svet ponovno obravnaval

Na zadnji seji sveta za urbanizem in komunalne zadeve občinske skupščine Ribnice so razpravljali o urbanističnem načrtu Ribnice in Sodražice. Seje so se udeležili tudi republiški urbanistični inšpektor inž. Ostož Stare, projektanti Agrobiorja iz Ljubljane in drugi.

potrdili urbanistični načrt za obe naselji, ki bi ga dali nato v razpravo občanom, končno pa v potrditev občinske skupščine.

Razprava pa je pokazala, da ima urbanistični načrt več pomanjkljivosti in da to pravzaprav ni načrt, ampak le osnutek. Urbanistični načrt je v delu že od leta 1926

se pravi, da njegova izdelava le počasi napreduje. Od takrat so bili za posamezne dele Ribnice že sprejeti izvedljivi zazidalnega načrta, ker drugače ne bi mogli graditi.

Pripombe, ki jih je imel svet za urbanizem na osnutku urbanističnega načrta, so bile v glavnem naslednje: posamezne cone niso grafično prikazane in površinsko izračunane, cestna mreža ni izdelana dokončno, ni rešena trasa bodoče tranzitne ceste, lokacija bodočega pokopališča ni določena, komunalne naprave (kanalizacija, čistilne naprave, zaščitni pasovi ob cestah) niso obdelane in ni določena njihova lokacija.

Svet je bil mnenja, da je treba osnutek urbanističnega načrta dopolniti in upoštevati pri tem vse pripombe, ki jih je svet osvojil. Nadalje je sklenil tudi, da mora biti urbanistični program dopolnjen v mesecu dni, nakar bo svet o njem ponovno razpravljal in ga predvidoma tudi sprejel.

Avtobusnih čakalnic je premalo

Jesen nam že ponuja deževje in nas opominja, da tudi zima ni več daleč. Potniki, ki se vozijo z avtobusi, bodo spet prepuščeni slabemu vremenu ob cestah, zato je nujno, da bi postavili na vseh avtobusnih postajališčih tudi čakalnice.

Vredno je premisliti

Zaenkrat so le govorice: gre za Galanterijo v Sodražici, obratu ribniškega INLESA. O Galanteriji se šušlja, da se namerava osamosvojiti, za kar se navdušujejo predvsem nekateri spreizkušeni ljudje, ki so sodelovali pri ukinitvi samostojnega podjetja Suha roba in si prizadevali (a ne uspeli), da bi enako usodo doživelo podjetje Žične pletenine. O nadaljnji usodi Galanterije naj odločajo člani

delovnega kolektiva tega obrata. Ne gre za to, da bi komu vsiljevali mnenje, toda pred odločitvijo je vredno dvakrat premisliti. Ali niso do neke mere tudi na centrali v Ribnici krivi, da sili obrat v samostojnost?

V lesni industriji je vse hujša konkurenca, zato bo posebno manjšim podjetjem te stroke vedno težje. Tudi ta stvar je vredna premisleka! —r

REŠETO

Na smrt obsojeni še živita

Hiši na Kolodvorski cesti v Ribnici so nameravali že lani porušiti, pa še stojita — Zataknilo se je zaradi električne napeljave — Izolirno žico namreč izvažamo, sami je pa nimamo — Danes potrebuje vsako gostišče tudi primerne parkirne prostore

Dve hiši na Kolodvorski cesti v Ribnici, ki sta bili že lani predvideni za rušenje, še vedno stojita. Tudi v našem časopisu smo pisali, da bosta porušeni v nekaj tednih, zdaj bo kmalu minilo že leto dni, napoved pa se še ni uresničila.

Najprej smo se pozanimali, zakaj hiši še stojita, v Ribnici. Zvedeli smo, da Elektro ne more premestiti električne napeljave. Pri enoti Elektro v Kočevju pa so nam povedali, da ne dobe izolirne žice, s katero bi spojili omrežje s kablenskimi, ki je pod zemljo. Tako žico sicer izdelujemo v Jugoslaviji, a izvažamo, za domače potrebe pa jo je zelo težko dobiti. Ko bo Elektro dobil žico, tudi ne bo več ovir za ureditev električnega omrežja, torej tudi ne za rušenje obeh hiš.

Na prostoru, kjer zdaj še stojita obe hiši, je predviden

parkirni prostor. Na njem bi lahko parkiralo okoli 70 avtomobilov. Poleg je nova restavracija, urejena leta 1962, ki bi imela precej več prometa. Motoriziranih turistov je namreč vedno več, v bližini restavracije pa ni zadostnega parkirnega prostora.

Obe hiši torej onemogočata ureditev parkirnih prostorov, razen tega je za njima džungla kopriv in drugega nekorišnega rastištva ter smetišče. Vse to ne kazni samo bližnje restavracije, ampak tudi Kolodvorsko ulico.

Zato bi bilo treba kmalu odstraniti obe hiši in urediti parkirni prostor vsaj do prihodnje pomladi, se pravi do nove turistične sezone. Upajmo, da bodo le našli primerne rešitve za ureditev električne napeljave in za rušenje omenjenih hiš.

Priprave na volitve

V Ribnici je bil 14. oktobra skupen posvet članov volilne komisije pri ObO SZDL in kadrovske komisije pri ObS Ribnica. Razpravljali so o pripravah na splošne volitve odbornikov občinske skupščine ter članov samoupravnih organov v podjetjih v sveto krajevnih skupnosti in v vodstva krajevnih organizacij SZDL. Sklenili so, da bodo izbirali kandidatur posvetili veliko pozornost. Na poseben sestanek bodo povabili predsednike delavskih svetov in sindikalnih podružnic, kjer se bodo pogovorili o kandidiranju.

Spet nesreča na mostu v Goriči vasi

Na mostu v Goriči vasi se je spet zgodila nesreča. 11. oktobra ob 0,35 se je Ervin Ahac iz Kočevja z avtom zaletel v leseno mostno ograjo, jo podrl in padel v 1,7 m globok jarek, po katerem vodi k potoku napajati živino. Voznik zaradi megle ni videl prometnih znakov in se je na ostrem dvojnem ovinku zaletel v ograjo. Pri nesreči je bil voznik lažje poškodovan, na avtu pa je bilo za 1700 Ndin škode.

Jeno, ali je to res bila elitna SS divizija Herman Göring. 17. oktobra je brigada dejansko sama, čeprav naj bi sodelovale še druge partizanske enote, zasedla položaje ob levem bregu Kolpe med Starim trgov in Kužljem; njena glavnina je bila razporejena pri Brodu na Kolpi oziroma nad Petrino.

Dovolite, prosim, naj se pri tem delu malo zadržim! Obudimo spomin na tiste dni: hodili smo peš, premnogi borci niso poznali prav nobenih vojaških pravil in veščin; brigada 1200 mladih src je hitela peš, da bi pred nemško izredno premočjo v moštvu, železu in tehnični ohranila Kočevje in Kočevsko ter bolnice, skladišča, osrednje ustanove slovenskega NOP, zlasti pa prebivalstvo osvobojenega ozemlja pred hitlerjevskim nasiljem. V zgodovini slovenskih brigad ni primera, ki bi bil enak po vztrajnosti, vzdržljivosti, samozatajevanju in uspešnosti tovrstne borbe. Seje osmi dan, ko so Nemci do Kočevja pridrli s severozhoda (Novega mesta) in severozahoda (Ljubljane in Ribnice), je brigada urejeno za puščala položaj za položajem. Stružnica, Nova sela, Ajbej, Loče pri Kočevski Reki, Glazuta in Jelenov žleb. Goteniški Snežnik in Medvedjek ne bodo mogli nikoli pozabiti teh strašnih bojev. Tudi sovražna, sicer odlično organizirana in opremljena svojat teh krajev ne bo pozabila. Mi pa v sebi nosimo ponos in čast, da smo ugnali tako izredno močnega sovražnika z razumom in borbenostjo ter z vdanostjo ljudstvu in z ljubeznijo do revolucije.

Brigada je po vseh neskončnih borbah ostala v svojem bistvu neokrnjena, po borbenosti pa je ojeklenela.

Po odhodu iz okolice Kočevske Reke smo se ustavili v Polomu in se pripravili za nove naloge.

18. novembra nas je Glavni štab poslal v Gorski kotar. 23. novembra smo pri Osilnici prestopili Kolpo, neka obveščevalna patrula, ki jo je vodil Stefan Rus, pa je mimogrede uničila nemški avtomobil s enim oficirjem in podoficirjem. XVIII. divizija je z vsemi svojimi enotami šla v Gorski kotar z dvema poglavitnima naloga: 1. povezati slovensko osvobojeno ozemlje s hrvaškimi in preko njega z osrednjo Jugoslavijo, t. j. Bosno, in 2. prilepiti nase čimveč sovražnih sil zaradi razbremenjevanja osrednjih enot NOV in POJ.

IX. brigada je s takim zanosom izvršila svojo izredno težko nalogo, da je to sedaj skoraj nemogoče opisati. Njena pot: Gerovo—Mrzle vodice—Jelenje (od tu je večina borcev prvič videla naše Jadransko morje) in en del brigade dalje proti Sušaku in Ličkemu polju. To smer je za nami obdelovala VIII. brigada, deloma tudi X. Glavni pohod se je nadaljeval proti Ogulinu. Vmes smo zavzeli Stari Laz in Ravno goro, očistili sovražnika ves Gorski kotar, blokirali Vrbosko. Skupno z enotami XIII. primorskogoranske divizije smo Vrbosko napadli 15. in ga po strašnih bojih zavzeli 24. decembra 1943 in takoj nadaljevali pot proti Ogu-

linu. 5. februarja 1944 je bilo povelje za napad na Ogulin že napisano. Izvršili pa naj bi ga VIII. hrvaška divizija in IX. brigada. Napadli pa smo Oštarije — IX. brigada del, ki se imenuje Sveti Petar.

Ljudstvo Gorskoga kotarja ima IX. slovensko brigado za svojo in za najboljšo. Ne bom popisoval podrobnosti, le to naj omenim, da je v Gorskem kotaru glavno breme nosila naša brigada, da jo je vrhovni poveljnik tovariš Tito izrecno pohvalil in da smo bili nekateri za uspešno vodenje boja in za izkazane hrabrosti visoko odlikovani. Gorski kotar je z neznatnimi presledki ostal dokončno osvobojen. Glavni stožer (štab NDH) je 23. decembra poročal o IX. brigadi, »da su slovenski partizani IX. brigade vrlo krvoločni«, a glette nas, tovariši, če je kdo, mi nismo bili nikoli krvoločni. Naj še povem, da ima Vrbosko za obrambo izredno ugodno lego, da so ga branili X. ustaški bataljon, 2. železniško-stražarski bataljon in vse tiste enote, ki so se pred nami rešile iz Ravne gore in drugih manjših postojank, ter da je sovražnikom uspelo prek položajev PG odreda poslati v Vrbosko nekaj sto mož ojačenja in da so Vrbosko redno oskrbovali po zračni poti.

27. februarja 1944 je bila brigada že na območju železniške proge Kočevje—Ribnica — Grosuplje — Ljubljana. Borbe med Pijavo gorico in Ahacem ter Turjakom ne bomo pozabili.

Premalo razumevanja za krajevne skupnosti

Statut krajevnih skupnosti nalagajo skupnostim veliko dela. Toda za to je potreben denar. Tega pa primanjkuje na vseh koncih in krajih. Vsaka izmed sedemnajstih krajevnih skupnosti v ribniški občini si prizadeva za na-predek svojega področja, vendar velikopoteznih načrtov, ki so jih sprejele v začetku leta, v celoti ne bodo nikjer uresničili. Občinska skupščina jim je namenila vsega 3.000.000 Sdin, vendar so kljub skromnim sredstvom v nekaterih krajevnih skupnostih dosegli lepe uspehe.

KGP Kočevje je pokazalo razumevanje za delo krajevnih skupnosti, saj so le-te dobile na račun prodaje hlo-dovine 9.000.000 Sdin, predvi-doma pa bodo še 6.000.000

Sdin. S temi sredstvi in samoprispevkom občanov — samo v ožjem ribniškem območju so zbrali za gradnjo pokopališča v Hrovači blizu 900.000 Sdin — je bilo precej narejenega. Režijski odbor za gradnjo pokopališča, ki ga sestavljajo člani iz več krajevnih skupnosti, pa je izvršil delo v vrednosti okoli 3.000.000 din. Precej denarja bo potrebovala tudi krajevna skupnost v Loškem potoku, ki si bo uredila prosvetni dom. Krajevna skupnost v Sodražici gradi mrliške ve-žice.

Doslej so krajevne skupnosti pokazale, da znajo dobro obrniti dinar, vendar kljub temu ne morejo priti daleč, ker imajo na voljo premalo sredstev. Prihodnje leto bodo morale dobiti več denarja, več bodo morale prispevati zlasti podjetja, saj urejena pota in objekti služijo tudi njihovim delavcem. Mnoga podjetja v občini se niso odzvala klicu krajevnih skupnosti, kar velja posebej za INLES v Ribnici, ki zaposluje največ ljudi.

Gneča pri fotografu

V Ribnici so začeli izdajati nove osebne izkaznice v začetku oktobra. Da bi si olajšali delo, kličejo prebivalce posameznih vasi na vnaprej določene dneve. Prvi so bili na vrsti vaščani Bukovice. Najbolj obiskan lokal je te dni fotografski atelje Draga Moharja v Ribnici, kjer je treba plačati za 4 slike 800 S dinarjev.

Živahna seja krajevnih skupnosti Sušje

Na zadnji seji sveta krajevnih skupnosti Sušje je bilo zelo živahno, pa tudi udeležba je bila dobra, saj sta manjkala le dva člana sveta. Na žiro račun se je nabralo nekaj denarja, vendar so potrebe veliko večje od možnosti. Največ predlogov je bilo za popravila in ureditev poti. Po dolgi razpravi so sredstva razdelili: za gradnjo poti v Zlebiču 1000 N din, prav toliko so odobrili Zapotoku, 500 N din pa so namenili za sejmišče v Zlebiču.

Na seji so govorili tudi o kandidatih za volitve v svet krajevnih skupnosti ter o izbiri kandidatov za občinske volitve v volilni enoti Vinice—Zapotok, kjer je mandat sedanjemu odborniku potekel.

Še o ustanovitvi prvega telovadnega društva

V zadnji številki Dolenjskega lista smo brali v kratkem poročilu o 60-letnici ustanovitve prvega telovadnega društva v ribniški dolini, kaj vse pripravljajo za to praznino. Treba pa je opozoriti, da v sestavku ni točen datum ustanovitve. Prvo telovadno društvo v ribniški dolini, ribniški Sokol, je bilo namreč ustanovljeno na občnem zboru 2. decembra 1906 v gostilni »Pri Cenetu«. Ker bodo prazne proti koncu novembra in v začetku decembra, bomo podrobneje o programu še poročali.

Komisija za delovna razmerja pri

PTT SERVISU V LJUBLJANI

razpisuje delovni mesti:

1 AVTOMEHANIKA z večletno prakso in 1 UČENCA V GOSPODARSTVU za pleskarsko stroko

Interesenti naj vložijo ponudbe pismeno ali osebno na naslov: PTT servis Ljubljana, Robbova ulica 15.

KMETIJSKI KOMBINAT „ZASAVJE“

o b v e š č a vse kmete, vrtničarje in ljubitelje sadnih ter okrasnih rastlin!

Jesen je najprimernejši čas za sajenje sadnega in okrasnega drevja ter grmičevja. V vaših vrtovih imate prav gotovo še precej neizkoriščenega prostora in izrojenih sadnih dreves. Odločite se in napolnite ter zamenjajte ta mesta z mladimi prvorazrednimi sadnimi sadikami in okrasnim drevjem, ki vam ga nudi kmetijski kombinat »Zasavje«, Sevnica!

V letošnji jeseni imamo za vas pripravljene večje količine prvorazrednih eno- in dvoletnih sadik jablane, hruške, marelice, češnje, višnje, črnega ribeza ter sadik raznih sort vrtnic in ostalega okrasnega materiala po naslednjih cenah:

Enoletne sadike:			
do 50 sadik	7	Ndin ena	
od 50 do 100 sadik	8	Ndin ena	
od 100 do 500 sadik	6	Ndin ena	
nad 500 sadik	5,50	Ndin ena	
Dvoletne sadike:			
do 100 sadik	12	Ndin ena	
nad 100 sadik	10	Ndin ena	
Vrtnice:	6 do 8	Ndin ena	
Crni ribez:	1	Ndin ena	
Okrasne rastline:	od 3	Ndin ena dalje	

Sadike lahko nabavite sami v naši sadni drevesnici na Blanci in vrtzarji v Sevnici ali pa jih vam pošljemo po predhodnem naročilu in predplačilu na tekoči račun SDK Sevnica, št. 5161-1582, po železnici. Za odpremo po železnici zaračunavamo 10 % stroškov za pakiranje in odpremo do železniške postaje od vrednosti dobavljenih sadik fco drevesnica. Sklepamo tudi pogodbe za prednaročila.

Za vse informacije se obračajte na nas pismeno ali telefonsko na številko Sevnica 74-163.

Pričakujemo vaših naročil in se priporočamo!

KMETIJSKI KOMBINAT »ZASAVJE«
SEVNICA — obrat DREVESNICE —
VRTNARIJE

NA TEHNIČNEM ZBORU V KASARNI »MILANA MAJČNA« V BRŠLINU. Desetar Mijat Mijatović demonstrira nekatere formacijske in prirodne pripomočke za atomsko-biološko-kemijsko obrambo. (Foto: M. Radenković)

Moderno orožje tudi v Bršlinu

Rezervni oficirji JLA iz Novoga mesta, Kočevja in Trebnjega so si na tehničnem zboru v Bršlinu v kasarni »Milana Majčna« ogledali sodobna orožja in pripomočke naše armade. Najprej so jim pokazali samohodno z 90-milimetrskim topom, ki je opremljena z napravami za vožnjo, opazovanje in streljanje ponoči ter akcije v atomski vojni, nato pa se protitankovski top 76 milimetrov, ki lahko uniči vsak do zdaj poznani tank. Videli so tudi učinkovite protiletalske topove 20 in 40 mm, domače proizvodnje.

FRANCOŠKA FILMSKA IGRALKA Michèle Mercier je lahko nadvse srečna, da je kakako se naučila ljubiti ženske in film. Ko so pred dnevi vadili nov prizor iz tega filma, je morala igralka položiti glavo na tla in giljotine. Nespreten delavec je sprožil mehanizem in rezilo giljotine je padlo igralki na vrat. Na srečo je film le film in rezilo giljotine je bilo izdelano iz lahke kovine. Michèle Mercier je dobila lažje poškodbe in snemanje so morali preložiti za en dan.

NE HODI DOMOV BREZ

40 MILIJONOV DOLARJEV POSOJILA

Britanci gradijo na Jadranu

Doslej največje dejanje te vrste pri nas — Posojilo pod zelo ugodnimi pogoji bo privabilo nove

Agencija Kvarner Express iz Opatije in britanska finančna skupina Finance Intercontinental Limited sta podpisali pogodbo, da bosta skupaj zgradili več turističnih objektov na Jadranu, uporabljali pa jih bodo v svetovnem turističnem sistemu. Za uresničitev prve faze tega načrta je britanska firma že nakazala osem milijonov dolarjev, s katerimi bodo zgradili hotele s 3000 ležišč. V prihodnjih petih letih bodo vložili v gradnje na Jadranu še 14 do 28 milijonov dolarjev.

To je doslej največje tovrstno dejanje v naši državi. Britanski partnerji so dali posojilo pod ugodnimi pogoji. Imajo ga za najugodnejše med vsemi posojili, kar jih je turistično gostinstvo doslej dobilo pri nas. Tuj partner bo s svojimi poslovnimi stiki v svetu poskrbel, da bodo novi objekti tudi zasledeni. Predvideno se bo povečalo število ameriških gostov. Razpolaganje s sredstvi tega posojila so prenesli na skupnost turističnih delovnih organizacij Adria turist, ki obsega 16 organizacij z reskoistrijskega območja in iz Zagreba. Gradili bodo samo objekte kategorije B ali boljše, med prvimi v privlačnih predelih na Rabu, Malen Lovnju, pri Kraljevi, Medveji in Moščenki Dragi, povečali pa bodo tudi zmogljivosti hotelov v Opatiji in Puči. Novi hoteli naj bi sprejeli goste že v začetku prihodnje sezone.

A. K.

Brez rejčeve pomoči!

Prejšnjo soboto je Mimica Lah iz Dol. Maharova pasla očetovo žirino. Nenadoma je ena izmed krav začela teči proti gozdu in se v večernem mraku izgubila v njem. Ko so drugo jutro našli kravo, ni bila več sama. Čez noč je dobila tepega teletčka, ki je povzročil iskalcem veliko preglavice, saj so ga komaj ujeti in naložili na voz. Krava in teletček sta zdrava in živahna. POLDE MIKLIC

Jesenska zanimivost

Pred kratkim je ob trgati v semiškem koncu naletel ravnatelj osnovne šole v Podzemlju Mitja Udovc na svojevrstno zanimivost. Med trjetjem je našel grozd, na katerem je bilo pol belih in pol črnih jagod. To jesensko zanimivost je poslal v naše uredništvo.

Kot letošnjo jesen obrodile hruške na posestvu v Mokricah. Več bomo o njih in o raziskani številk Dolenjskega lista posvečena med drugim tudi brežiškemu občinskemu prazniku. (Foto: inž. Pirc)

Medved je medveda pokopal

Da se tudi med medvedji poraja ljubosumje in hudo sovraštvo, lahko potrdijo prebivalci kočevske vasi Resa, ki so pred nekaj dnevi opazovali oster in dolgotrajen boj med dvema medvedoma. Medveda sta se premetavala in se zaletavala in nista dovolila drug drugemu, da bi kateri izmed njih splezal na bližnje drevo in se tako rešil. Polgem boju je eden pozege. Zmagovalec je lakopal jama, vanjo je vrnil mrtvega medveda in ga s prstjo pokril. Zmagoslavno odkorakal. Medved pogosto pokaže svoje vrstni videlci, da medvedla mrtvega mladca napelje in grob pokriva s smrečjem. D. G.

Skrivnostni pade skozi okno

Na dvorišču neke newyorške stanovanjske hiše so našli te dni truplo hčerke doktorja Ralpa Buncha, ameriškega dobitnika Nobelove nagrade za mir. Po mnenju policije je 33-letna Jane Pierce po nesrečnem naključju padla iz prvega nadstropja postolja, kjer je stanovala, ali pa je s samomorilnim namenom skočila skozi okno. Truplo mlade žene je odkril hišnik malo zatem, ko se je njen mož vrnil domov z neke športne prireditve. Mož je izjavil policiji, da si nesreče ne more pojasniti, ker žena ni bila bolna in tudi družinskih prepričanj nista imela. Jane Pierce ni zapustila nobenega poslo-

sprejema in oddaja vaše želje

BRODAR - JEZERNIK

141. — Cincu se je začela vracati zavest. Krogla ga je bila samo krepko osmuknila po lobanji in se zarila v bližnje drevo. Negotovo se je dvignil. Bilo mu je hladno. Vse naokoli je bila tema; nebo je bilo zasrto z oblaki, le sem in tja je medlo žarela kakšna zvezda. V zraku je še ležal vonj po neznanцу s parabelo. Cincu je nenadoma popadel bes. Divje se je zakadil proti grmu, iz katerega je bil prej strelijal neznanec. Razočaran se je ustavil. Nikjer ni bilo nikogar. Nemirno je nekaj časa tekal sem in tja, ne vedoč kaj bi.

142. — Vrnil se je in prišel na pot, po kateri sta se pred nekaj urami prišla z Jožetom. Zakročil je okoli mesta, kjer je prej ležal miličnik, in zavohtal kri. Vzemirjeno je iskal. Toda Jožetovih sledov ni bilo nikjer. Dvignil je glavo in v zrak in zateglo zatulil, nato pa naglo stekel po neznančevih sledi. Oči so se mu že za silo privadile na temo, tako da je kar hitro napredoval. Noč je bila popolnoma mirna, brez slahernega vetra. Vonj po neznanцу je bil jasen in izrazit.

143. — Ze je bil na vrhu griča, od koder je neznanec malo prej gledal proti vasi. Tudi Cincu se je ustavil in opazoval, kako so svedla okna drugo za drugim ugašala in tonila v temo. Potem je stekel naprej. Kmalu je bil pri Matijevi hiši. Sled je vodila vanjo in spet na pot. Bila je še popolnoma sveža, kajti neznanec je odšel iz hiše komaj pred dobrimi desetimi minutami. Cincu je zamolko zarenčal in planil po sledi naprej. V daljavi so se videli nejasni obrisi gugačevih postav. Pes se ji je približeval v dolgih, iztegnjenih skokih.

144. — Neznaneц je stopal po stezi ob gornjem robu visokega kamnoloma. Vedno manj je zaupal očem, ko mu je nastavl parabelo na trebuh. Bolje bi bilo, da ga je ustrelil, je nekje v njem začela vrtili tema na misel. Ta človek ni zanesljiv. Morda ga bo celo prijavił. Šel bo nazaj in popravil zamujeno! Toda ni se še dobro obrnil, ko je pridrvel Cincu in se vrget nanj. Bilo je, da se ruvala po tleh, potem pa se je neznanec odkrušil velik kos zemlje in oba sta pogrnela v globino.

Dolenjska pred 65. in pred 15. leti

(ZAHVALA). — Priljubljen je prišel na Podlipo preblagodolni gospod c. kr. okrajni komisar Janez Krese ter je razdelil med pogošice 300 K državne podpore, katere je ministerstvo notranjih zadev dovolilo ponesrečenem. Ob jednem se je razdelil tudi dar, katerega je naložil v. les. deželni odbor v znesku 1000 K ter 227 K 16 h, katero je nabralo sl. c. kr. okrajno glavarstvo. Ponesrečeni so bili vsled blagoslojenega daru do solz ganjeni. —

(RAZSTAVA KROMPIRJA). — Kmetijska šola na Grmu priredi v nedeljo dne 10. novembra t. l. v dvorani g. Windischerjeve gostilne v Kandiji razstavo raznih vrst krompirja. Na to razstavo pošljejo lahko tudi drugi gospodarji svoje pridelke, in sicer od vsake vrste najmanj eno kilo. Dolenjski krompir naj se pošlje na vodstvo kmetijske šole na Grmu saj do sobote 9. novembra t. l.

(ZA IZSELENJE V AMERIKO). — Vlada Zedinjenih držav prepoveduje vstop na ameriška tla osebam, ki imajo kakšno nalezljivo bolezen. Po najnovejšem odloku spada med te bolezi tudi jetika. Jetičasti ljudje se torej ne smejo seliti v Ameriko.

Dolenjske Novice.

15. okt. 1901

ZDAJ JE CAS ZA NAJRAZLIČNEJŠE TEČAJE

Naloge frontnih organizacij v jesenskem in zimskem času nikakor niso majhne, vendar pa jim bodo organizacije kos, če se jih bodo lotile pravilno in takoj. Osnovna naloga, ki smo jo že nakazali, je vzgoja ljudskih množic in usmerjanje javnega mnenja. Fronta ima pravico in dolžnost razlagati nove gospodarske ukrepe.

LOVCI NA SINJEM VRHU SU USTRELELI VOLKULO

Pred kratkim so se priključili v okolico Sinjega vrha volkovci in v enem dnevu poklali na Damlju in na Sinjem vrhu 5 ovc. Precej škode so naredili tudi med domačimi psi in divjačino v gozdnih lovcih Sinjega vrha, ki so prirediti pogon na volkove, so imeli nekaj uspeha. Ivan Snelar je ustrelil 40 kg težko volkujo, drugega volka pa je obstrlel, da je močno krvavo zbrskal v gozd.

MI MU NIČASAR NE OBJUBLJAMO.

»Mi mu ničasar ne objubljam.« je odvrnil Tito. »Ravnamo se po njegovi želji. Ljudstvo se bojuje za svoje pravice, da bo samo odločalo o tem, kaj bo imelo.«

DOLENJSKI LIST

20. okt. 1951

21-347 niso cestarji

Kratek pogovor po telefonski zbirnici. Pa še nekaj... Zadržite se pisali, da s koprivami zaraščena in zamarjena pot k zadržanju ne dela cestarijem časti. Ljudje vidijo, ljudje so poredali... »Ze, ze, toda vsakdo ve, da drži ta pot od praga našega podjetja, mi pa nismo cestna podjetja? ... Letos smo to pot že štirikrat uredili, pa nič ne zaleže... ... Kljub družbenim datjavam...«

SMEH STOLETIJ

Slavnega skladatelja Verdija je na njegovem posestvu obiskal pisec libretov Ghislanzoni. Pod oknom so, v kateri sta prijatelja govorila, je bil velik kup smeti in gnolja. Ghislanzoni se je temu začudil in dejal: »Lé kako moreš trpeti tak smrad pod oknom?« »Vidim, da nisi gospodar,« se je posmehal Verdi. »Ta kup smeti je vreden najmanj pet tisoč lir.« »Tako? Torej ravno tri tisoč lir več, kot si ti meni plačal za besedilo »Aide?« Verdi je brž spremenil snov pogovora.

Slikar Tranquillo Cremona si je s prijateljem ogledoval slikarsko razstavo. Prišla sta do slike vplivnega slikarja — profesorja, ki ga je imel Cremona hudo v zeludcu. Slika je predstavljala dečka s psom in profesorju vdani časopisi so pisali o njej kot o veliki mojstrovini. Prijatelj je z malce zlobnim namenom vprašal Cremono, kaj meni o sliki. Cremona je odgovoril: »Tako se mi zdi, kot da je psa naslikal otrok, otroka pa — pes.«

V samostanih katoliške Italije so se postili pogosteje kot drugi verniki. Lepega dne je gledal gvardijan skoz okno in videl, kako visi v prtiličju samostanski brat skoz okno in se masti s kračo. »Oh,« mu je zaklical, »kaj pa delaš? Saj je vendar postil!« »Da, toda le v samostanu,« je odvrnil brat.

Cesar je sprejel genialnega skladatelja Wolfganga Amadeusa Mozarta v službo kot komornega skladatelja in mu določil letno plačo osem sto goldinarjev. Mozart ni nikoli dobil kake posebne nagode, le dvorna pisarna ga je enkrat prosila, naj pošlje poročilo o svojih dohodkih. Odgovoril je: »To, kar prejeman, je preveč za tisto, kar delam, toda pre malo za ono, kar bi lahko naredil.«

LOUIS HOUT: Puške za Tita

Peto ofenzivo so Nemci skrbno pripravili, ker so se odločili, da morajo uničiti Titovo vojsko. Uporabili so več kot dvanajst divizij, da bi obkolili partizane. Petnajstega maja so se pogнали v ofenzivo, misleč, da je to poslednji napad. »Edina rešitev je bila v protinapadu, tako da bi si z bojem utrl pot iz obroča,« je dejal Tito. »Tedaj smo pričakovali prve britanske zvezne oficirje; čakali smo jih do 27. v mesecu, ko so naposled prispeli. V naslednjih štiridesetih dneh smo se prebijali na sever in zahod skoz nemške položaje kakih petdeset milj daleč. Britanski oficirji, ki so se pomikali z nami, so s svojimi daljnogledi prvič videli četnike. Četniki so bili z Nemci...«

Nazadnje je 9. junija na meji Bosne blizu gore Milan Klada preostali del Titove vojske prebil nemški obroč. Probu je terjgal 12.000 mrtvih Nemcev, sami pa so imeli 4.000 izgub in si utrl pot v notranjost. Napravili so velik ovinek proti severu in prispeli v Jajce. »Kot vidite, se je nasmešnil Tito,« tu se zdaj kar dobro počutimo. Tu imamo priložnost, da izpopolnimo svojo organizacijo. Gverilske enote spremljamo v redno vojsko, in ker nam število poklicnih oficirjev ni zadoščalo, smo tu osnovali oficirsko šolo. Več armadnih korpusov je bilo reorganiziranih in zdaj jim poveljujejo oficirji, katerih imena so objavljena v Uradnem listu. »Kje izhaja Uradni list?« sem vprašal. »Kar tukaj,« je odgovoril. »Dal vam bom nekaj primerkov, da jih boste vzeli s seboj. Vsa imenovanja in napredovanja so začasna, dokler niso uradno objavljena.«

V Jugoslaviji sta obstajali dve kvizlinški vladi, kot ju je imenoval Tito. Ena je bila v Zagrebu, tej je načeloval Ante Pavelić, terorist, ki ima na vesti umor kralja Aleksandra v Marsellu leta 1934; druga v Beogradu, pod vodstvom generala Nedića. Po atentatu na Aleksandra je imel Pavelić v Italiji do leta 1941 politični azil, dokler ga niso v Zagrebu Italijani ustoličili za fašističnega diktatorja hrvaške marionetne države. Nedić je bil germanofilski srbski general, ki je imel v letih 1940 in 1941 prav tako malodušne nazore kot knez Pavle. Preživljal je ostanke državnega udara in invazije ter postal tipičen kvizlinški komandant. Tega večera je Tito govoril o obeh, o Paveliću in Nediću. Dejal je, da šteje Pavelićeva vojska okoli 50.000 ustašev. To so bili italijanizirani hrvaški fašisti ter pravi teroristi v Jugoslaviji. Bili so edina vojska v deželi, kateri ljudje niso izkazovali prav nobenega gostoljubja. Oni in partizani so vodili med seboj uničevalno vojno, ne eni ne drugi niso priznavali medsebojnih ujetnikov. Ljudje so tožili nad ustaši in jim pripisovali devdeset odstotkov vseh grozodejstev, storjenih v deželi. »Ali nima Pavelić nobene druge prave vojske?« sem vprašal.

»Itma domobranci,« je odgovoril Tito. Ko je omenil to vojsko, so se vsi pri mizi nasmešili. »To so naborniki brez pravega namjenja za vojaščino. Morda jih je kakih dvesto tisoč, a razen za dolžnosti po postojankah jih nimajo kaj rabiti. Veliko jih je še dezertiralo in stopilo v naše vrste.« Tito je prešinila konična misel, da se je nenadoma zasmejal. »Domobranci so del naše oskrbovalne službe,« je dejal. »Lahko jih je umeti. Polovimo jih in jim pobemo obleko in orožje. Nato jih loče pošljemo domov, da jih spet oblečejo in opremijo, potem pa so znova sposobni za ujetništvo. To je eden najboljših virov za naše uniforme.«

O Nediću Tito ni veliko pripovedoval. Odkar je bil odkrit sodelavec Nemcev, je bila njegova usoda, kot Lavalova, povezana z usodo Nemcev. Ni mu bilo kaj oporekati. Bil je popolnoma odkrit, preprost pripadnik sovražnikovih vrst. »Smešno je, da po beograjskem radiu vztrajno brani Mihajlovića,« je dejal Tito. Pogovor se je znova dotaknil političnih uspehov in partizanskih načrtov o prihodnosti Jugoslavije. Njihov namen je bila združitev vseh prvih jugoslovanske skupnosti, Srbov, Hrvatov, Slovencev, Crnogorcev, pravoslavnih, katoličano, mohamedancev... v homogeno demokracijo. Vprašal sem: »Kaj govorite ljudstvu Jugoslavije? Kaj pravite, da bodo imeli, ko bo vsega tega konec in ponovno mir?«

»Mi mu ničasar ne objubljam,« je odvrnil Tito. »Ravnamo se po njegovi želji. Ljudstvo se bojuje za svoje pravice, da bo samo odločalo o tem, kaj bo imelo.«

»Toda vendar morate imeti kak načelni program,« sem kljuboval. »Ta je čisto preprost,« je odgovoril. »Smrt fašizmu! — in da bomo lahko živeli skupaj v miru in enakopravnosti. Vsakdo, ki opravi v tej deželi javno funkcijo, je bil zanjo izvoljen. V nekaterih okrožjih je pač težko izvajati volitve, zato politično čim manj odločamo ter takamo, da bo v imenu vsega ljudstva odločilno sprotivo pristojni antifašistični svet.«

Zanimal sem se za ustroj volitev in presenetilo me je, ko sem zvedel, da prve volitve opravijo podtalno, preden je območje osvobojeno. Brž ko pa so Nemci pregnani, izvedejo nove volitve, na katerih občina izvoli svojega krajevno upravo in predstavnike za osrednji svet narodnoosvobodilnega gibanja.

»Prihodnji mesec bo tu v Jajcu zasedal Antifašistični svet narodne osvoboditve Jugoslavije,« je povedal Tito. Udeležili se ga bodo delegati iz vseh krajev Jugoslavije. To bo reprezentativno zborovanje, kakršnega doslej še nismo utegnili izvesti. Iljić je dodal: »Organiziramo se podobno, kot ste vi pred nedavnim organizirali orvih trinajst kolonij.« General Popović pa je pripomnil: »Tudi vi ste imeli spodbetka težave da ste se zbrali, ko pa vam je uspelo, ste postali zelo močni.«

Tito je rekel: »Zelim, da bi vaši rojaki in Britanci spoznali resnico. Videti je, da nas ne poznajo docela, sicer ne bi predvajali programov, ki jih slišimo iz Združenih držav in Anglije. Mi se borimo za demokracijo in razen nas ga ni naroda, ki bi za poraz fašizma plačeval tako visoko ceno, da bi lahko v miru živl po zakonih, ki si jih bo sam postavil.« »Kaj naj bi storili, da bi nas ameriška javnost spoznala takšne, kakršni smo?« je vprašal Tito. »Razmišljajte, če ne bi poslali nekaj svojih pesnikov, kiparjev in pisateljev v Združene države, kjer bi predavali o partizanskem gibanju. Ali mislite, da je ta zamisel dobra?«

20. oktobra je gorela Škrpela...

Kako je bilo med nemško ofenzivo oktobra 1943, v tistih dneh, ki jih je Vinica izbrala za svoj praznik, pripoveduje eden izmed udeležencev hudih bojov - Jurij Hudak

Piše se Jurij Hudak, doma je iz Sečjega sela, a je vsem domačinom bolj znan kot Jurij Jurčič. Bil je udeleženec hudih bojov okoli Vinice oktobra 1943, zato smo ga prosili, naj nam tedanje dogodke natančneje opiše:

— 18. oktobra 1943 se je začela nemška ofenziva. Bil sem na komandi Vinice. Sovražnik je prodiral s hrvaške strani in na raznih krajih skušal prebiti našo obrambo. Sami smo se hrabro borili, dokler nam nista prišla na pomoč belokranjski bataljon in neka brigada, katere ime na se ne spominjam več.

Porušili smo most, da ne bi mogli Nemci čezenj, oni pa so začeli metati zažigalne bombe na Vinico. Tako je 20. oktobra gorela Škrpela, to je del Vinice nad mostom. Niso odnehali in so postavili še pontonski most ter prodirali s tanki preko Kolpe proti Sečjemu selu. Njihov pontonski most pa je stal samo tri dni. Vrgli smo ga v zrak.

Jurij Hudak iz Sečjega sela je pred 23 leti sodeloval v hudih bojih za Vinico, zdaj pa se ukvarja s kmetijstvom.

Zadružne novice

● KLJUB SLABI LETINI je poslovna enota kmetijske zadruge na Vinici odkupila doslej okoli 100 ton industrijskega sadja. Trenutno odkupujejo kostanj po 70 din in pravijo, da je dobro odločilo. Večje težave so s krompirjem. Kmetje imajo veliko krompirja na zalogi (računajo na okoli 100 ton v vsem vinškem koncu), a ga zadruga ne more odkupovati, ker zanj trenutno še ni kupcev.

● VSAK MESEČ ODDAJO kmetje v okolici Vinice 40.000 do 50.000 litrov mleka. Hkrati s povečanim odkupom mleka pa so uvedli tudi rodovniško službo živine. To delo pa v zadrugi težko nadzorujejo, ker kmetovalci ne izpolnjujejo njih obrazcev o mlečnosti živine.

● KMETOVALCI PORABIJO vsako leto več umetnih gnojil, kar kaže, da se je lotjevalo sodobnejšega kmetovanja, medtem ko posvečajo mnogo manj pozornosti nabavi semen. Zadruga ima za jesensko setev na zalogi dovolj umetnih gnojil vseh vrst.

Črnomaljski gostje v Celovcu

14. in 15. oktobra je vodstvo občinske organizacije Zveze borcev iz Črnomolja obiskalo Celovec kot gost avstrijskega bataljona, ki je bil med NOB ustanovljen v Tribučah. S soborci, tovariši iz Avstrije, imajo Črnomaljši tudi sicer zelo dobre stike. Predstavniki ZZB iz Črnomolja so bili v Celovcu zelo lepo sprejeti.

ZA OTVORITEV SKORO 7 MILIJONOV IZTRZKA V prvem nadstropju velike Veletekstilove trgovine v Črnomlju nudijo kupcem bogato izbiro konfekcije. V preurejeni trgovini je omogočena specializirana prodaja blaga in mnogo večja izbira (Foto: Ria Bačar)

NOVICE
črnomaljske komune

stavlil zasedo, če bi hoteli na našo stran preko Lukovega dola.

Krogle so žvižgale vsenokrog in avioni so letali nizko nad nami. Naenkrat smo zavonjali v zraku dim. Spelzal sem na bukev, da bi videl, kje gori. Zagledal sem domačo vas v plamenih. Ostale so samo tri ali štiri hiše, vse druge so zgorele.

Nismo mogli dolgo ostati, ker so nas Nemci opazili in nas začeli obstreljevati. Padlo je novo povelje: vsi na Sinji vrh. Tam so nam rekli, naj gre vsak, kamor ve in zna.

Pred Nemci nisem nikoli bežal, samo na ukaz. Da ne boste mislili, da sem se jih bal, — je dejal in privzdignil klobuk. — Bil sem še v dosti hušjih situacijah, a se desetih Nemcev nisem bal. Takrat pa je bil ukaz tak, da moramo odnehati.

Zatekel sem se v Hrast k sorodnikom. Lačen in utrujen sem zaspal, še prej pa slekkel uniformo in zakopal puško. Ko sem se drugo jutro zbudil, je bila vas polna Nemcev. Moral sem tvegati. Naredil sem se, kot da šepam, in počasi stopal skozi vas, proti gozdu. 'Se me boste videli,' sem dejal napul naglas. Saj me tako niso razumeli. In res smo se še večkrat srečali, toda 'jao njima!'

Za otvoritev skoraj 7 milijonov iztržka

12. oktobra so v Črnomlju odprli prenovljeno poslovalnico VELETEKSTILA iz Ljubljane — Po slavnostni otvoritvi velik naval kupcev — V nekaj urah so prodali za več kot 6,5 milijonov dinarjev blaga

12. oktobra so ob 10. uri dopoldne v prisotnosti predsednika občinske skupščine, predstavnikov družbenopolitičnih organizacij in predstavnikov podjetja Veletekstil iz Ljubljane odprli prenovljeno prodajalno v Črnomlju. S preureditvijo so pridobili okoli 200 m prodajnega prostora v prvem nadstropju stavbe in več skladišč ter uredili specializirano prodajo blaga. V novi trgovini imajo zlasti bogato izbiro konfekcije najbolj znanih podjetij, kot so Kroj-Skofja Loka, BEKO-Beograd, MURA-Murska Sobota, ELEGANT-Celje in še nekaterih drugih.

Vsi gostje so pohvalili sedanjo ureditev trgovine ter menili, da je najlepša v Črnomlju. Zatem so prodajalno odprli tudi za kupce. Ljudje so tega komaj čakali, kajti hitro se je razvedelo, da bo do prvi dan prodajali blago z 10-odstotnim popustom.

V trgovini so računali na večji naval, zato jim je ta dan priskočilo na pomoč pri strežbi tudi 8 trgovskih pomočnikov iz Ljubljane, vendar je bilo strank še mnogo več, kakor so pričakovali. V nekaj urah so prodali za 6.742.000 din blaga, največ pa konfekcije in posteljnega perila. Kaj takega v Črnomlju še niso doživeli! Tudi naslednji dan so imeli ves dan polno strank.

Potrošniki se kaj hitro privajajo novosti, da plačujejo

le pri blagajni v prtiličju, kjer jim tudi izroče zavito blago. Iz prvega nadstropja dostavljajo blago k blagajni s posebnim dvigalom, kar je ena izmed posebnosti nove trgovine. Za tak način organizacije dela se je kolektiv odločil zato, ker je tako omogočena boljše kontrola, razen tega so prihranili mesto blagajničarke v prvem nadstropju.

40 obravnav na Vinici
Viniški poravnalni svet ima še vedno dosti dela, čeprav se ljudje vse manj tožarijo. Letos so obravnavali že 40 zadev, od tega so dosegli 32 poravnav, kar je lep uspeh. Največ prijav prihaja iz vasi Draga pri Sinjem vrhu in z Brega, medtem ko so v Lipi, sodeč po prijavah, najbolj mirno ljubni občani.

22. oktobra bodo odborniki obeh zborov občinske skupščine Črnomelj na skupni seji obravnavali poročilo o delu šol v lanskem letu in trenutno stanje na šolah, predlog o prevzemu ustanoviteljskih pravic do POKLICNE šole kovinarske stroke ter poročilo o zdravstveni službi. Mimo tega bodo razpravljali o nekaterih odlokih ter o podelitvi domicila Cankarjevi brigadi.

Se pred Vinico res ustavi napredek?

Kaj tare Vinčane, je povedal predsednik krajevne organizacije SZDL Jože Grdun ter napovedal živahno politično dejavnost v letošnji zimski sezoni

— Na splošno velja med občani mnenje, da na Vinico ne prodre noben vidnejši napredek. Tako ljudje pomnijo še to, da so že v stari Jugoslaviji začeli graditi železnico. Prišla je le do Črnomlja, čeprav imamo postajna poslopja tudi na viniškem koncu. Šolo gradimo že deset let, a še vedno ni dokončana. Vodovod se je ustavil pri Dragatušu. Računali smo vsaj na obljube glede asfaltne ceste. Tudi to zaman.

Težko je ljudem na zborih volivcev ali na sestankih SZDL dopovedati, zakaj tako, ko se vse pogosteje oglašajo z nejevoljo in z nezaupanjem do načrtov širše družbene skupnosti.

Letos smo (s težavo) pripravili prebivalce nekaterih vasi, da so poleg Vinčanov spreje-

li krajevni samoprispevek za dograditev šole. Ker ni prišlo do predvidene gradnje, spet sumijo, da se je zataknilo.

Mnogi nam svetujejo, naj bi se bolj ukvarjali s turizmom. Brez ceste pa ni turizma, to bi lahko vedel vsak, kdor se le enkrat pripelje v Zupančičev rojstni kraj. Turizem smo sicer zasadi, a ker ga ni s čim zalivati, nam bo vsak čas povsem usahnil.

— Kako pa je z delavnostjo Socialistične zveze?

— Organizacija je sicer delavna, vendar priznam veliko pomanjkljivost v letošnjem letu: nismo še pobrali

članarine. Kar nas je v odboru, smo z delom v službi tako zaposleni, da res nimamo časa hoditi po hišah, člani pa nimajo navade sami prinašati denar. Sklenili smo, da bomo v kratkem zamujeno s pomočjo poverjenikov nadoknadili.

Prepričan sem, da bo v letošnji zimski sezoni delo vseh političnih organizacij zelo razgibano, zlasti pa SZDL. Pred namj so spomladanske volitve. O kandidatih za odbornike občinske skupščine in za vodstvo SZDL že razmišljamo. Imamo celo že nekaj predvidenih, toda njihovih imen zaenkrat še ne bi izdal. S povečano dejavnostjo na vseh področjih, s katerimi se ukvarja naša organizacija, nameravamo začeti takoj, ko se končajo jesenska dela kmetovalcev.

Pet let Obrtnega servisa v Semiču

15. oktobra so imeli v semiškem obrtnem servisu manjšo slovesnost, s katero so proslavili peto obletnico obstoja podjetja. Ob tej priložnosti so podelili 4 članom kolektiva priznanja in jih obdarovali.

V Semiču je bilo že vse od konca vojne čutili potrebo po kovinski delavnici, zlasti pa je bila ustanovitev take delavnice potrebna ob rastoči tovarni kondenzatorjev. Štirje domačini so tako 1. oktobra 1961 začeli z delom v obrtni delavnici. Konec leta 1961 je bilo ustvarjenega že za 500.000 dinarjev bruto produkta, promet pa je iz leta v leto rasel. Leta 1965 je 35-članski kolektiv odvedel v sklade blizu 10 milijonov dinarjev ter ustvaril za 90 milijonov dinarjev prometa. Letos nameravajo v obrtnem servisu s 30 zaposlenimi ustvariti za 120 milijonov dinarjev proizvodnje, 12 milijonov pa je namenjenih skladam.

F. D.

Jutri praznujejo na Vinici

V počastitev 21. oktobra, viniškega praznika, ki ga slavijo v spomin na težke dni med nemško ofenzivo 1943, ko je bil del Vinice požgan, so pripravile vaške organizacije naslednji program:

V petek, 21. oktobra, bo ob 19. uri v dvorani osnovne šole delavska univerza iz Črnomolja predvajala film iz partizanskega življenja.

V nedeljo, 23. oktobra, bodo glavne slovesnosti: dopoldne ob 9.30 zborovanje občanov v dvorani osnovne šole, nato pester kulturni spored. Popoldne ob 14. uri bo tekmovanje gasilskih društev v campingu ob Kolpi, za'em pa veselica v gostilni Skolnik in v gostišču Kolpa.

Krajevna skupnost Vinica prisrčno vabi na praznovanje skupno z vsemi krajevnimi družbenopolitičnimi organizacijami vse bivše borce NOB, občane in prijatelje Bele krajine.

Z avtostopom od Kumrovca do Bele krajine

Bela krajina. Kolikokrat sem imel v mislih ti dve besedi! Morda prvič takrat, ko so nam v šoli govorili o belokranjski dobroti do borcev NOB. Videl sem Gorenjsko, Štajersko, Primorsko, del Dolenjske, a Bele krajine ne — in razumljivo je, da sem se zelo razveselil prijateljevega povabila, naj grem z njim domov v Belo krajino.

Da bi se mu oddolžil, sem ga povabil k sebi na Štajersko. Plištanj, srednjeveško gnezdo, stisnjeno ob strmim pobočju, kraj, znan iz NOB in moj rojstni kraj, nama je bil izhodišče za pot z dvignjenim palcem.

Ponoči je deževalo, a zjutraj se je prismejal sonce. Blizu Kumrovca sva se poslovila od Slovenije. Bližala sva se Titovemu rojstnemu kraju. Že mnogokrat sem bil tam, toda za prijatelja Francija je bilo enkratno doživetje kot zame kasneje Bela krajina. Titova rojstna vas naju je sprejela z dežjem. Med ogledovanjem partizanskih krajev v Hrvaškem Zagorju in Titove rojstne hiše sva dočakala lepo vreme.

Zelenjak, majhen kraj nedaleč od Kumrovca z veličastnim spome-

nikom avtorju hrvaške himne Lepa naša domovina, je bil kraj najinega prvega počitka. Ob spomeniku sva se lotila malice, pravzaprav zajtrka. Čez nekaj časa sva že dobila obiskovalce — turiste iz Zagreba, ki so nama nevsiljivo voščili svoj »prijetno, dečki«. Hip nato sem že — z zadnjim zalogajem v ustih — ustavljal majhen kamion z zagrebško registracijo. V družbi veselih delavcev sva nadaljevala pot preko Hrvaškega Zagorja proti cilju.

Zabok, industrijski kraj na cesti Kumrovec-Zagreb, nama je prinesel nove svežine. Čeprav je bilo megleno, se je vendarle zdelo, da bo popoldne lepše. Polna upov sva se postavila na cesto in kot nalašč — pred nama so zacvilele gume opel rekordra. Nemška registrska tablica! No, se bova že kako znašla...

»Ajde, dečki, brže, brže, ovde se ne smije stojati!« Presenečenje, sicer pa nič čudnega — naše ljudi najdeš povsod. Vse od Zaboka do Bosancev je bila vožnja čudovita. Med prijetnim razgovorom z voznikom sem opazoval pokrajino pred seboj. Nič podobnega s Štajersko,

proti koncu vožnje so se začele pojavljati v gozdovih ob cesti breze, ki jih pri nas ni nikjer v taki množini. Otroci ob cesti so prodajali gobe. Pred menoj se je odpiral svet, ki ga nisem poznal.

Bosanci, majhen kraj ob slovensko hrvaški meji, je bil zaključna točka najinega stopanja. Poslovila sva se od prijaznega voznika, ko se je v neposredni bližini nad bregovi Kolpe že risala Bela krajina.

Spet sva v Sloveniji. Na vsakem koraku se spominjam na besede velikega pesnika slovenske zemlje in Bele krajine Otona Zupančiča. Zdaj ga razumem, četim njegovo ljubezen do te krpice slovenske zemlje.

V dveh bornih sobicah na Vinici, kjer je pesnik živel in ustvarjal, vidim zgolj prikaz njegovega dela, njegove umetniške rasti, njegovega življenja. Mnogo več mi pove pokrajina. Zdaj vem, zakaj toliko le pote v pesmih. Kadar hočeš pesnika ali pisatelja doživeti in popolnoma razumeti, pojdi na kraj njegovih navdihov!

V Beli krajini naju je za hipec presenetilo sonce. Na poti do pri-

V novi šoli ni kaj kritizirati!

V novi metliški šoli po prvem mesecu pouka - Nova stavba je izpolnila vsa pričakovanja prosvetnih delavcev in učencev

Odkar se je 19. septembra začel pouk v novozgrajeni osemletki v Metliki, so zadovoljni učitelji in učenci. Kaj vse so z novo stavbo pridobili, nam je povedal ravnatelj šole tov. Ivan Zele:

— Najpomembnejše je to, da imamo lepo urejene posebne predavalnice za pouk fizike, kemije, za likovni pouk in glasbo. Tako lahko učenec nudimo kabinetni pouk, kakršnega zahteva učni načrt za višje razrede osemletke. V novi stavbi smo uredili še poseben prostor za mladinski klub, kjer je nameščen štolska knjižnica. Ta prostor bomo uporabljali še za vaje za proslave in igre, uporaben pa je tudi za sestanke. Šele zdaj je učiteljska knjiž-

nica dobila spodobno sobo, imamo mnogo lepšo in boljše urejeno tehnično delavnico ter kuhinjo. Poseben prostor je namenjen šolskemu varstvu otrok, eno izmed sob pa smo uredili za televizijske oddaje in predvajanje filmov.

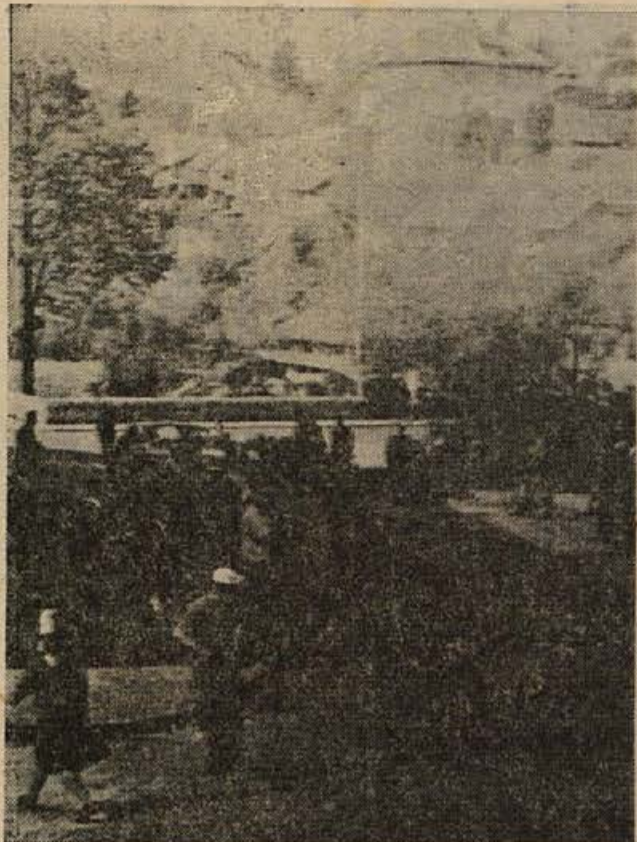
— Kakšne so pripombe glede na rasporeditev prostorov?

— Vsi prostori so premišljeno grajeni in res uporabni. Ni nam žal tega, da smo se za projekt tako potegovali. Mnogi so nas prepričevali, da smo slabo izbrali in so nam hoteli vsiliti drug načrt za gradnjo, vendar smo vztrajali in zdaj se je izkazalo, da smo imeli prav. Edina pomanjkljivost je ta, da je jedil-

nica pri šolski kuhinji premajhna in da je telovadnica s 4 učilnicami ostala nedograjena, ker je zmanjkalo denarja.

Zaenkrat imamo pouk telovadbe v nekaj deset metrov oddaljenem Domu Partizana, nameravamo pa že prihodnje leto usposobiti za pouk na pol dograjene prostore s telovadnico v novi stavbi.

Se letos pa bomo uredili stezo in stopnice do zasilne telovadnice, zraven šole bomo postavili kolesarnico in shrambo za vrtno orodje ter začeli urejati okoličo šole. Ves prostor okoli šolske stavbe bo prihodnje leto dokončno urejen po načrtih strokovnjaka iz Ljubljane.

Po 70 km vožnje si je vodilna skupina kolesarjev na nedeljski mednarodni kolesarski dirki »Po Beli krajini« priporila nekajminutno prednost. Ko so drugič privozili v Novo mesto, je skupino vodil eden najboljših jugoslovanskih kolesarjev Rudi Valenčič (Rog). (Foto: Slavko Spilhal)

Davke bo treba plačati

Davčni zavezanci s področja metliške občine so pred mesecem dni že dobili dokončno odmero svojih obveznosti do občine in socialnega zavarovanja. Do konca leta naj bi dolg plačali, ker je sklenila občinska uprava poskrbeti za dosledno izterjavo. Kar zadeva plačilo prispevkov od kmetijskih dohodkov, je možen odpis davkov na podlagi prošelj, vendar je rok za oddajo prošelj potekel.

Plačilo prispevka za zdravstveno varstvo, ki najbolj bremeni davčne zavezance, pa bo treba plačati v celoti, ker komunalni zavod za socialno zavarovanje zaradi primanjkljaja v skladu kmečkega zavarovanja zahteva v celoti plačano odmero obveznosti.

BREZ DENARJA

ne greste skoraj nikoli v trgovino; navadili smo se sprosti plačevati vse, kar potrebujemo. Kaj pa DOLENJSKI LIST — ste zanj naročnino že poravnali? Če je morda niste, pošljite denar takoj, če želite list nemoteno prejemati še naprej. Lepo vas pozdravlja UPRAVA LISTA

Sklenili so tako, a delajo drugače

Krajevna skupnost Rosalnice je morala prekiniti dela pri urejanju pokopališča, ker občani ne plačujejo prispevka - Pri popravljenih potov pomagajo samo nekateri - Z gradnjo vodovoda zaenkrat ne bo nič

Krajevno skupnost Rosalnice smatrajo za eno najboljših in najbolj delavnih v metliški občini. Delo se odvija s pomočjo dveh stalnih komisij: komisije za urejanje pokopališča in popravilo potov terčasne komisije za izgradnjo vo dovoda.

Takoj ob ustanovitvi krajevne skupnosti, ki zajema vasi Svržaki, Čurle, Rosalnice in Radoviči, so sklenili najprej urediti pokopališče, kjer pokopavajo mrtve iz 16 okoliških vasi. Dogovorjeno je bilo, da bodo občani plačevali krajevni samoprisevek (po številu grobov) za vzdrževanje in urejanje pokopališča. Toda ponekod so se z dogovorom sicer strinjali, denarja pa ne pošiljajo. Krajevni skupnosti Rosalnice in Slanina vas sta v celoti pobrali prispevek, v Drašičih je plačalo le 70 odst. zavezancev, v Lokvicah še nobeden.

Se bolj nerodno je pobiranje prispevka v Grabrovcu, Božakovem in Zelenju, kjer krajevne skupnosti še nimajo. Zato bo oskrbnik pokopališča v kratkem obiskal navedene vasi in se zglasil pri vseh lastnikih grobov.

Dela na pokopališču ustavljena

Ce bi letos vsi občani plačali prispevek, kakor je bilo predvideno, ne bi krajevni skupnosti Rosalnic zmanjkalo denarja sredi del na pokopališču. Tako pa so jih morali prekiniti. Do 1. novembra so nameravali prekriti vsa pokopališka ograja, a je le del zidu dobil novo streho, drugi del pa še nadalje propada. Razen tega bi radi uredili še glavne staze in zasadili nekaj cipres.

Vsa dobra volja predsednika Jozeta Vukšinića, tajnika Leopolda Segine, Janika Prčarića in drugih delovnih članov odbora ne zaleže dosti, če ni denarja in ne razumevanja med občani.

ker zmanjkuje vode v jamniškem zajetju. Tako morajo prebivalci teh vasi še nadalje dovažati vodo v cisternah z Obrha, kajti v bližini ni nikjer pitne vode.

Izjem ne bodo več trpeli

Tudi pri popravljenih vaških potov ne gre gladko. Vaščani iz Svržakov in Čuril sodelujejo pri prostovoljnem delu, občani Rosalnic in Radoviči pa se izmikajo. Najraje bi videli, da bi jim pota popravljala občina.

Eni delajo, drugi ne, zato često prihaja do očitkov in besed. Krajevna skupnost pa bo tudi temu naredila konec. Sestavili bodo pravilnik, s katerim bo vsak posameznik obvezen sodelovati pri popravljenih potov. Kdor ne bo dela opravil, bo moral plačati, ker bo namesto njega delalo komunalno podjetje.

Polna dvorana za pesmi Beneških fantov

V nedeljo, 16. oktobra zvečer, so priredili Beneški fantje koncert v dvorani TVD Partizan v Metliki. Dvorana je bila nabito polna poslušalcev iz Metlike, še več pa jih je prišlo iz okoliških vasi. Cena vstopnic (300, 250 in 150 din) se ljubiteljem narodnih viž ni zdelo pretirana za dve uri zabave, kolikor je trajal program. S koncertom so bili poslušalci zelo zadovoljni.

Ti tovariši so si mnogo prizadevali še za vodovod. Napeljati so ga hoteli v Svržake ter Čurle in Rosalnice. Vaščani so bili pripravljeni vsa zemeljska dela in prevoze opraviti s prostovoljnimi delom, občina pa bi prispevala le strokovno delovno silo in cevi. Tudi ta načrt za zaenkrat ni izvedljiv, pa ne zaradi denarja, temveč zato,

Po sklepu DS »LEPIS« - Suhor prodajamo iz osnovnih sredstev leseno lopo v izmeri 144 m². Vsa pojasnila lahko dobijo gospodarske organizacije do 29. oktobra, po tem datumu je možna prodaja zasebnikom.

Na kolesarskih dirkah množica gledalcev

Sobotne in nedeljske mednarodne kolesarske dirke so privabile v Belo krajino množico gledalcev, največ pa jih je bilo na cilju v Metliki.

Končana je II. mednarodna kolesarska dirka »Po Beli krajini«. Številna udeležba tekmovalcev iz jugoslovanskih klubov in sosednje Italije, zagrizena športna borba, dobra organizacija tekmovanja in veliko zanimanje občinstva — vse to je povsem izpolnilo pričakovanja organizatorjev. Lepo jesensko vreme je nedvomno prispevalo svoj delež k tako množičnemu obisku gledalcev, ki so spremljali tekme vzdolž vse tekmovalne proge, največ pa se jih je zbralo na cilju v Metliki.

Na sobotnih dirkah v parih sta bila prva naša tekmovalca Cvetko Bilic in Milivoj Pocrnja, za njima pa so se zvrstili italijanski in naši tekmovalci, ki so se pomerili v tej težki disciplini.

Na nedeljskem tekmovanju za pismna posameznikov je bila na 112 km dolgi progi Metlika — Črnomelj — Metlika — Dolenjske Toplice — Metlika dosežena povprečna hitrost 38 km na uro. Startalo je 37 tekmovalcev, na cilj pa jih je prišlo 26. Prvi je

bil Italijan Gianfranco Galon iz Genove s časom 2:56:43. Drugo in tretje mesto je prav tako pripadlo italijanskim tekmovalcem, medtem ko se je na četrto mesto uvrstil Rudi Valenčič iz Ljubljane. Razen njega so med našimi tekmovalci zasledili vidnejša mesta še Franc Škerlj iz Ljubljane, Cvetko Bilic iz Pule, Milivoj Pocrnja iz Splitskega, Tone Ukmar iz Ljubljane in drugi.

Prireditelja tekmovanja kolesarska zveza Slovenije in kolesarski klub Odrad in Ljubljane sta se lepo zahvalila sodelujočim tekmovalcem, pokrovitelju tekmovanja občinski skupščini Metlika, milicionikom in vsem drugim, ki so pomagali pri organizaciji uspele prireditve.

Kako dolgo še v kleti?

Približno mesec dni je tega, kar je kmetijska zadruga v Metliki začela preurejati svoj trgovino na Suhorju. Medtem posluje prodajalna v kletnih prostorih, kar pa ni všeč ne strankam ne prodajalkam. Vsi si želijo, da bi trgovina čimprej začela poslovati v preurejenih prostorih. Dogovorjeno je bilo, da bodo 20. oktobra že pripeljali novo opremo, vendar so se gradbena dela zavlekla, največ zato, ker se je med delom podrl strop in so ga morali povsem obnoviti, kar ni bilo predvideno.

S preureditvijo lokala bodo pridobili precej skladišnega prostora, tako bodo lahko imeli večje in boljše zaloge blaga. Kdaj bo trgovina odprta, je odvisno od komunalnega podjetja v Metliki, ki je prevzelo gradbena dela.

TAT!

Lahko se zadovoljno reži, saj nese nabasano vrečo blaga in polno pest denarja. Vsaj za bankovce bi se moral pod nosom obrisati, ko jih nepremišljeni gospodar ne bi hranil doma...

DENARJA ne shranjujte v starih nogavicah, škaflih in za tramovi na podstrešju! Danes, jutri in vedno naj vas spremlja

- HRANILNA
- KNJIŽICA
- DOLENJSKE
- BANKE
- IN HRANILNICE
- NOVO MESTO

s podružnico v Krškem in ekspoziturama v Trebnju in Metliki. Ugodne obresti! Posebno namensko varčevanje za nakup, graditev in obnovo stanovanj!

jateljevega doma sva nabirala gobe. Čeprav jih ni bilo veliko, sem jih zvečer s slastjo jedel. Vseskozi do Belčjega vrha sem lahko opazoval belokranjske ljudi.

»Glej, vsak korak ti je prvi,« mi je rekel prijatelj, ko sva se bližala domu. Res, vsak je bil prvi in vsak po svoje lep.

Na rebrih naokoli so sedele preproste kmečke bajtice, pristna slovenska bivališča starih rodov. Prijateljeva domača vas je bila vsa v znamenju dela. Mlatili so, midva pa sva prišla ravno na »likof«. To je bil moj prvi stik z ljudmi tostran Kolpe.

Nasproti mi je prišel Francijev stric, prijazen možak, še ves črn od prahu, ki se je dvigal nad mlatilnico, in mi segel v roko. Srečanje s Francijevimi starši je bilo nadvse prijetno. Z neprisljano dobro voljo kmečkega človeka so me sprejeli in me posadili za mizo. Oh, ta belokranjska gostoljubnost! Moral sem jesti, kolikor se je pač dalo. Najsi sem se izgovarjal tako ali tako, odgovor je bil vedno pripravljen: študent še nikoli ni bil sit!

Zvečer smo se pogovarjali pozno v noč — o vsem, največ pa o Beli krajini in njenih ljudeh, navadah, o

partizansčini in seveda — o turizmu. Cesta, ta nesrečna cesta je kri-va vsega, pravijo. Za novo cesto do Vinice do Kanižarice so že prišli ljudje, ki so v dolini merili, postavljali količke, dobro jedli in pili, kot govore ljudje — in odšli. Količki so ostali, ostala je stara cesta. Ob tem pogovoru sem se spomnil belokranjskega pregovora: »Gde se kopa, gde se orje, nema me; gde se pije, gde se jede, evo me!«

Beseda je nanesla na vojna leta. Francijev oče je bil v NOB, še danes je predsednik ZB v Dragatušu. Govorili smo o trpljenju — Francijev stric je bil ustreljen, potem ko so ga Nemci ujeli v vinogradu v Knežini. Njegov oče je za las ušel smrti.

Naslednjega dne sva odšla na obisk k stricu, ki naju je veselo sprejel. Ob zvokih narodnih smo pridno praznili kozarce jabolčnika. Popoldne sva se odpeljala v Dragatušu. Sprehajala sva se po ulicah, opazoval sem ljudi, poslušal govorico. Navado imam, da vedno, kadar pridem v kak kraj, obiščem tudi pokopališče. V Dragatušu so pokopane žrtve fašističnega terorja, med njimi Francijev stric. Zalostno — nikjer nisem mogel odkriti njihovega poslednjega bivališča. Vse

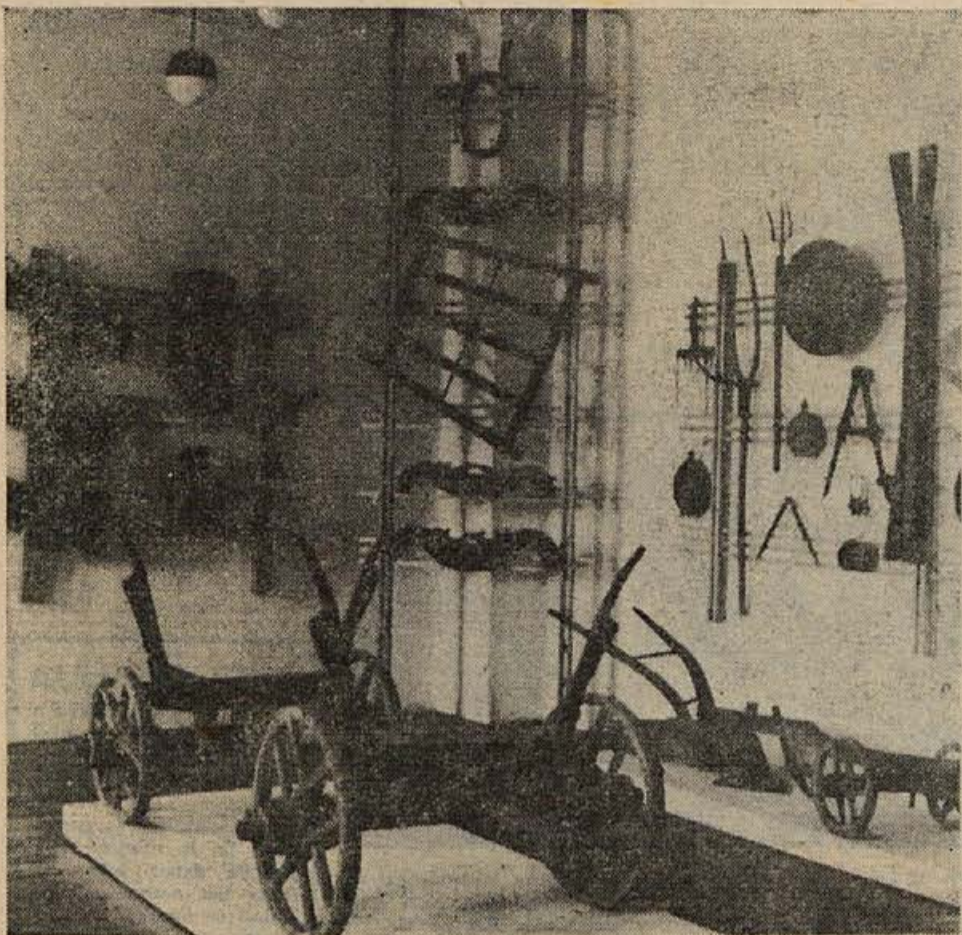
je zapuščeno in niti po skromnem obeležju nisem mogel spoznati grobov.

S prijateljem sva odšla k njegovim sorodnikom. Slavili so. Spet sva se pojavila kot gosta med mnogimi sorodniki, ki so prišli na slavlje, pravzaprav po slovo. Na čelu mize sta sedela izseljenca Jožef Gregorinčič, vodja glovenskega mladinskega pevskega zbora Zarja iz Clevelanda, in žena, rojakinja z Belčjega vrha. Spoznal sem lepoto belokranjske ljudske pesmi, ki ima v sebi odtенок sosednje, hrvaške. Vrstile so se zdravice, oči so napolnile solze. Tako sem spoznal Belokranjce še z druge strani. Na pogled so takj kot vsi ostali, meni pa se je zazdelo, da so globoko čuteči — za razliko od Stajercev in Gorenjcev, ki so trdi in grobi in svoja čustva skrivajo globoko v sebi. Tiho sem sedel in jih poslušal. Z vsako besedo se mi je bolj razločno risala podoba Bele krajine. Skupaj z njimi sem zapel, ne besedila, le melodijo sem ujel. Toda, kar je najvažnejše, čutil sem isto kot oni.

Ne bom pozabil Bele krajine in rad bi se še kdaj vrnil med ljudi ob Kolpi.

Milenko Strašek

Oživljena preteklost posavske pokrajine in njenih ljudi. Predstavljena je skromno, toda z izrednim čutom za estetiko. (Foto: Baškovič)

GALERIJA BAROČNIH DEL, PRIDOBITEV V BREŽIŠKEM GRADU

Simfonija minulosti v Posavskem muzeju

Ob otvoritvi preurejenih zbirk in obnovljene grajske notranjosti čaka obiskovalce prijetno presenečenje — Prikaz zgodovine Spodnjega Posavja je dopoljen vsebinsko in oblikovno

V ponedeljek, 24. oktobra, bo Posavski muzej odprl vrata preurejenih in na novo postavljenih zbirk. Za predstavitev preteklosti je muzej končno dobil vse gornje nadstropje brežiškega gradu. Prostorne grajske sobane so zazivale novo življenje. Obogatene zbirke prikazujejo minulost posavske pokrajine v

dovršeno ubranem okolju. Skoraj desetletno snovanje načrtov je dobilo končno podobo v zaključeni muzejski celoti. Brežice so dobile muzej 1949. leta. Prenesli so ga iz Valvasorjeve hiše v Krškem, kjer ni bilo več dovolj prostora za nenehno rastoče zbirke. Po zaslugi zbiratelj-

ske in raziskovalne vneme prof. Stiplovska in kasneje prof. Skalera se je muzej kaj hitro razvil v eno najpomembnejših kulturnih ustanov Spodnjega Posavja. Sloves si je pridobil ne le med domačini, ampak v vseh slovenskih pokrajinah, prav posebej pa še na Dolenjskem in Stajerskem. Zelo ga cenijo tudi v hrvaški prestolnici, od koder pogosto vodijo na ogled njegovih zbirk dijaško mladino.

Posavski muzej ima bogato arheološko zbirko, obsežen prikaz narodopisnega blaga, zanimivo kulturnozgodovinsko gradivo, dokumente o kmečkih uporih, lepo urejen oddelek iz narodnoosvobodilnega boja, čudovite galerijske prostore ter znamenito baročno stensko slikarstvo na grajskem stopnišču, v kapeli in slavnostni dvorani. Freske so restavrirane in se izredno lepo vključujejo v muzejsko celoto.

Ob otvoritvi čaka torej obiskovalce veliko presenečenje. Podoba, kakršno je dobil muzej sedaj, predstavlja visok vzpon njegove rasti. V novi postavitvi zbirk in ureditvi prostorov se skriva ogromno ustvarjalnega dela, ki sta ga opravila muzejski ravnatelj Stanko Skalera in arhitekt Franc Filipčić. Nešteto ur sta tiho, skoraj neopazna snovala. Muzeju sta dala novo estetsko podobo, iz katere diha pristnost posavske pokrajine in življenje njenih ljudi v bližnji in daljni preteklosti.

JOZICA TEPPEY

Kulturni delavci v Artičah

Prosvetno društvo »Oton Zupancič« iz Artič praznuje letos 35. obletnico aktivnega dela. V soboto, 15. oktobra so se v Artičah zbrali številni kulturni delavci, ki so veliko pripomogli, da je društvo postalo najbolj delavno v brežiški občini. Na prijetnem večeru so obujali spomine na kulturno dejavnost predvsem v povojnem obdobju.

Naša občina pred praznikom

● **NEDELJA** — 23. oktobra: ob 9. uri roketne tekme republiške lige na igrišču v Brežicah; ob 14. uri tekmovanje v motocrossu na Catežu (državno prvenstvo SFRJ!); ob 14. uri razvitje prapora KO ZZB NOV Pečice; ob 19. uri večer domačih pesmi in plesov v prosvetnem domu v Dobovi; ob 20. uri Moliérov komedija »Namišljeni bolnik« v brežiškem prosvetnem domu.

● **PONEDELJEK** — 24. oktobra: ob 14. uri otvoritev gimnazijskega poslopja v Brežicah; ob 17. uri otvoritev prenovljenih muzejskih zbirk in baročne galerije v Posavskem muzeju; ob 19. uri koncert v viteški dvorani brežiškega gradu.

● **TOREK** — 25. oktobra: ob 19. uri večer moških pevskih zborov ter nastop učencev šole bratov Ribarjev in glasbene šole Brežice v prosvetnem domu v Dobovi.

● **SREDA** — 26. oktobra: ob 13. uri jesenski kros na stadionu TVD Partizan v Brežicah; ob 15. uri zaključna srečanja v malem nogometu in rokometu na brežiškem roketnem igrišču.

● **CETRTEK** — 27. oktobra: ob 18. uri baklada in kres v Dobovi; ob 19. uri slavnostna akademija v brežiškem prosvetnem domu; ob 19.30 slavnostna akademija v prosvetnem domu v Dobovi.

● **PETEK** — 28. oktobra: ob 8.30 razglasitev rezultatov športnih tekmovanj sindikalnih podružnic in podelitev pokalov v prosvetnem domu v Dobovi; ob 9.30: štafetni tek športnikov, mladine in pripadnikov armade v pozdrav občinskemu prazniku — iz Brežic v Dobovo.

● Ob 10. uri: slavnostna seja občinske skupščine Brežice v dvorani prosvetnega doma v Dobovi; ob 11. uri: otvoritev novih prostorov za pošto in avtomatsko telefonsko centralo v Dobovi; ob 14. uri: zabavna prireditev s tekmovanjem v streljanju na glinaste golobe v Dobovi, nato ob 17. uri: skupne vaje gasilskih društev v Dobovi; ob 19.30: koncert Slovenskega okteta v Dobovi.

● **SOBOTA** — 29. oktobra: ob 10. uri otvoritev obrata za konfekcijo »Jutrjanke« iz Sevnice v Brežicah; ob 12. uri otvoritev nove tržnice v Brežicah; ob 13. uri otvoritev ceste Brežice—Bizeljsko; ob 14. uri otvoritev ceste Brežice—Dobova; ob 19. uri zabavna prireditev s plesom v Dobovi; ob 20. uri nastop kulturno-umetniškega ansambla LADO iz Zagreba v prosvetnem domu v Brežicah.

● Za letošnji občinski praznik bodo od 23. do 29. oktobra 1966 tudi proslave in različne prireditve v vseh krajevnih središčih brežiške občine.

● Radijska postaja Brežice bo od 23. do 29. oktobra oddajala poseben praznični program.

„Informator“ dober priročnik

Te dni se je v Brežicah pojavil v prodaji **INFORMATOR OBČINE BREŽICE**. Izdal in založil ga je Zavod za kulturo v Brežicah (Delavska univerza), gradivo zanj pa je zbral in uredil Damjan Vahen. Knjižico je natisnila Valvasorjeva tiskarna v Krškem, kopica priročnih podatkov v njej pa je takoj vzbudila razumljivo pozornost. V **INFORMATORJU**, ki bi mu lahko rekli tudi »kole-darček naslovov in podatkov o gospodarstvu, prometu, kulturi, zdravstvu in drugih službah v občini«, je kopica zares koristnih podatkov in števil: najvažnejše telefonske številke v občini, avtobusni vozni redi, podatki o turizmu, gospodarskih in drugih delovnih organizacijah, pregled šol, organov Obs, kratek pregled zgodovine bolnice, zdravstvenega doma, zavoda za kulturo in matične knjižnice, delavske univerze, gimnazije itd. — **INFORMATORJA** so tiskali 2000 izvodov, v drobni prodaji pa stane 200 S-din.

Oglejte si ga!

L. K.

Trčenje na ovinku

Voznik osebnega avtomobila Jožef Grotz se je 9. oktobra proti večeru na cesti Catež — Cateške Toplice hotel izogniti dvema pešcem. Pri tem je zapeljal preveč v levo in trčil v avtomobil, s katerim se je pripeljal naproti Zeljko Zagorac iz Zagreba. Pri trčenju je na obeh avtomobilih nastalo za okrog 700 Ndin škode.

Krmilo je odpovedalo

16. oktobra dopoldne se je iz Bizeljskega proti Brežicam peljal z osebnim avtomobilom Anton Dragetin iz Gregovcev. V vasi Bukošek mu je odpovedalo krmilo, da je zavozil na levo in s prednjim delom avtomobila zavozil s ceste. Pri nesreči sta bila voznik in njegov sopotnik Miloš Stefanović lažje poškodovana in so jima v brežiški bolnišnici nudili zdravniško pomoč. Škoda na avtomobilu znaša 4000 Ndin.

NOVO V BREŽICAH

● **V NEDELJO ZVEČER** bo gimnazijska mladina uprizorila v prosvetnem domu Moliérov komedijo »Namišljeni bolnik«. Delo vadijo dijaki že od lanskega leta. Veliko truda so vložili vanj, z njimi vred pa tudi prof. Zorkova kot režiser. Predstava je vključena v program prireditev v počastitev občinskega praznika.

● **DELAVSKA UNIVERZA** je zbrala 25 prijaviteljev za politično šolo, ki jo organizira skupaj z občinskim komitejem ZKJ. Na razpis so se odzvali razen članov Zveze komunistov tudi drugi zainteresirani, ki želijo dobiti širše politično obzornje in osnove za boljše uveljavljanje v samoupravi. Stroške šolanja bo poravnal občinski komitej ZK.

● **V BREŽICAH SO JAVNE PUTI, PARKI IN ZELENICE** tudi letos ostali brez gospodarja. Za njihovo vzdrževanje ni skrbel nihče, ker ni bilo finančnih sredstev. Svet za urbanizem je predlagal, naj bi skupščina v letu 1967 namenila za ureditev igrišč, parkov, poti in parkirnih prostorov 20.000 Ndin. Skrb za vzdrževanje pa naj bi prevzelo stanovanjsko in komunalno podjetje.

● **V ZDRAVSTVENEM DOMU** bodo verjetno kmalu vpeljali posebne ordinacijske ure za alkoholike. V občini je namreč alkoholizem še vedno prevelik problem. Ker zakona o obveznem zdravljenju alkoholikov še nimamo, je nujno preventivno zdravljenje v drugi obliki. To bo pomagalo rešiti tudi marsikateri socialni problem. Bolje nekaj kot nič!

● **VRTNARIJA NA CATEŽU** 26. ves oktober oskrbuje trgovino s sadjem in zelenjavo z izredno dobro papriko in paradžnikom. Paradižnik je obrodil v toplih gradah. Dovolj ga bo vsi jesen in zimo. Potrošniki bodo imeli ves čas na izbiro zeleno solato. V obdobju, ko bo trg prazen, bo dobrodošla steherna gospodinja.

● **IZVOLJENI SO NOVI ČLANI SKUPSCINE**. Pretekli teden so po predhodnih skupnih sestankih, na katerih so govorili o socialnem zavarovanju in statutih, volili tu di nove člane skupščine skupnosti socialnega zavarovanja. V prvi volilni enoti so izvolili Ludvika Metelka, v drugi Boža Kerina, v tretji Maksa Topliška, v četrti pa Rudija Požarja. Upokojeence bo v skupščini zastopal tov. Klemenčič.

● **SINDIKALNA ŠPORTNA TEKMOVANJA**. V okviru letošnjega praznovanja občinskega praznika bo tudi športno tekmovanje sindikalnih podružnic v namiznem tenisu, šahu, malem nogometu, odbojki, streljanju in kegljanju. Doslej so bila zaključena srečanja v šahu, kjer so zmagali člani trgovskega podjetja Ljudska potrošnja. V namiznem tenisu so bili prvi člani sindikalne podružnice Livanje iz Dobrave, v streljanju z zračno puško pa ekipa obrata NMV. Druga tekmovanja bodo še ta teden. Rezultate bodo svečano razglasili 28. oktobra v Dobovi, kjer bodo zmagovalne ekipe prejele plakete in prehodne pokale.

● **V SOBOTO, 15. OKTOBRA**, je v Domu JLA v Brežicah predaval glavni urednik **DELA** Jože Smole o sedanjem političnem stanju v svetu. Zanimivega predavanja so se v velikem številu udeležili predvsem starešine garnizije in rezervni ter upokojeni oficirji.

● **V PONEDELJEK, 10. OKTOBRA**, se je sestalo predsedstvo zveze Združenj borcev občine Brežice. Udeleženci so govorili o delitvi posojila za gradnjo in popravilo hiš kmetov borcev, o so delovanju na proslavi ZB na Pečicah ter o udeležbi v Banja Luki. Razpravljali so tudi o izobraževanju rezervnih oficirjev in podoficirjev.

Stebri za most na Ulico 21. maja so že zabetonirani. Do 29. oktobra mora PIONIR napraviti še cestniše. Ob otvoritvi bo most prehodan le za pešce, vozila pa bodo smela čezenj mesec dni pozneje. (Foto: Baškovič, Brežice)

DOBOVCANI — praznik vas vabi!

Brežiška občina bo praznovala svoj letošnji občinski praznik na krajevnem območju Dobove. Počastimo to slavje z množično udeležbo na vseh proslavah in prireditvah na našem področju!

PROGRAM PROSLAV IN PRIREDITEV:

● **NEDELJA** — 23. oktobra: ob 19. uri večer domačih pesmi in plesov v prosvetnem domu v Dobovi.

● **TOREK** — 25. oktobra: ob 16. uri otvoritev novih prostorov zdravstvene ambulante v Dobovi. — Ob 19. uri večer moških pevskih zborov ter nastop učencev

● **CETRTEK** — 27. oktobra: ob 18. uri baklada in kres v Dobovi, ob ognju spored godbe, zbornih pesmi in recitacij. — Ob 19.30 slavnostna akademija v dobovskem prosvetnem domu.

● **PETEK** — 28. oktobra: ob 8.30 razglasitev rezultatov športnih tekmovanj sindikalnih podružnic občine in podelitev pokalov v prosvetnem domu v Dobovi. — Ob 9.30 štafetni tek športnikov, mladine in pripadnikov armade v pozdrav občinskemu prazniku iz Brežic v Dobovo. — Ob 10. uri slavnostna seja Obs Brežice v dvorani prosvetnega doma v Dobovi. — Ob 11. uri otvoritev novih prostorov za pošto in ATC v Dobovi. — Ob 14. uri zabavna prireditev s tekmovanjem v streljanju na glinaste golobe v Dobovi, ob 17. uri skupne vaje gasilskih društev v Dobovi. — Ob 19.30 koncert Slovenskega okteta v dvorani prosvetnega doma v Dobovi.

● **SOBOTA** — 29. oktobra: ob 14. uri otvoritev ceste Brežice—Dobova. Ob 19. uri zabavna prireditev s plesom v Dobovi.

ZA OBČINSKI PRAZNIK ISKRENO CESTITAMO VSEM NAŠIM OBČANOM!
Krajevna skupnost in družbeno-politične organizacije v Dobovi

CELULOZA: po treh poteh do stanovanj

Za gradnjo družinskih hiš je tovarna odobrila posojilo 49 prosilcem — Delavski svet se je na zadnji seji odločil za nakup 16 stanovanj v novi poslovno-stanovanjski zgradbi na Vidmu — Podjetje pomaga tudi varčevalcem in nalaga zanje denar pri Dolenjski hranilnici

V Celulozi so po presledku dveh let spet obnovili skrb za stanovanja zaposlenih. Stanovanjska izgradnja za delavce se je zaustavila leta 1963 s pridobitvijo novega papirnega stroja. Podjetje je bilo brez denarja, toda desetletje poprej je veliko vlagalo za standard svojih delavcev. V tem času je bilo sezidanih 256 stanovanj.

Letos so se možnosti za gradnjo stanovanj spet odprle. Delavski svet je na zadnji seji sklenil, da bo tovarna odkupila 16 družinskih stanovanj v poslovno-stanovanjski zgradbi, ki jo namerava graditi SGP PIONIR.

Tovarna ima sicer še nedokončan 24-stanovanjski blok, imenovan samski dom,

vendar stanuje v njem le 5 družin. Trakt, ki ga je še pred nedavnim uporabljal PIONIR za svoje delavce, sta po izpraznitvi zasedla vrtec in osnovna šola. CELULOZA pred izgradnjo nove šole in varstvene ustanove na ta stanovanja ne more računati.

Stanovanja, ki jih bo odkupila CELULOZA v bodoči PIONIRJEVI zgradbi, bodo veljala 1.390.000 N din. Toda to ni vse, kar je kolektiv letos namenil za stanovanja; odločil se je še za dvoje drugih poti, da bi spravi pod streho čimveč zaposlenih.

Za gradnjo družinskih hiš so spomladaj dali 360.000 N din v obliki posojil. Omenjeno vsoto so razdelili 49 prosilcem. Na ta način so kreditirali samo gradnjo v neposredni bližini mesta, največ do 5 km razdalje. Prednost so imeli borci, družine z neprimernimi in pretesnimi stanovanji in družine, ki bodo po vselitvi v lastne hiše izpraznile tovarniška stanovanja.

ZA STANOVANJA VARČUJE 74 ZAPOSLENIH

Zanimiva je nadalje še tretja pot, po kateri želijo priti delavci CELULOZE do stanovanj. To je varčevanje pri Dolenjski hranilnici. Interesenti morajo nalagati denar najmanj 13 mesecev, nakaž jim banka da še svoje posojilo. Takih varčevalcev je zdaj 74. Tovarna pa prispeva vsakomur dvakratni znesek v obliki posojila. Tudi pri tej obliki kreditiranja imajo prednost graditelji v

neposredni bližini mesta. Tistim, ki so oddaljeni več kot 5 km, podjetje sicer pomaga, vendar z manjšo vsoto. Zanje ne nalaga 200 odst., ampak polovico manj.

Stanovanjska stiska pa kljub temu ne bo tako hitro rešena. V podjetju je še vedno 75 nučnih prošelj in 16 takih interesentov, ki bi zaradi povečanja družine morali dobiti prostornejša bivališča.

Januarja letos je bila pri podjetju ustanovljena enota za gospodarjenje z obstoječimi stanovanji. Komisija je šla od stanovalca do stanovalca, od bloka do bloka in ugotovila, da so zgradbe in stanovanja izredno slabo vzdrževana. Krivde za to ne nosijo le hišni sveti, ampak tudi stanovalci. Bili so primeri, ko so stranke na račun hišnih svetov kupovale štedilnike, vinaz ploščice za tla, strehe pa so puščale vodo.

Okolica stanovanjskih zgradb je bila malone povsod zapuščena. Da bi vsaj nekoliko polepšali podobo naselja, bo sta odslej skrbela za vzdrževanje okolja dva upokojena delavca.

Tretja zmaga Krčanov

V 4. kolu zasavske rokometne lige je krški Partizan doma premagal Partizana iz Smarkega pri Litiji s 33:20. Zmago so domači igralci zasluzili, lahko pa bi bila še večja, ko bi ne bili v prvem polčasu tako slabo streljali. Pri Krčanih so se izkazali zlasti Stanič, Iskra, Sulc in Ganc. Maloštevni gledalci so pozdravili njihovo tretjo zaporedno zmago.

Solska mladež iz Koprivnice. Vsak učenec bi dobil rad za spomin sliko iz časopisa. (Foto: J. Teppey)

Življenje šole utripa s krajem in ljudmi

V Koprivnici se veselijo povečane šole in upajo, da bodo za dograditev na vrsti prihodnje leto — Prebivalci tega okoliša so zelo delavni in se radi lotevajo prostovoljnih delovnih akcij — Trenutno gradijo kar tri ceste

Sola Koprivnica je že na meji šmarske občine. To je popolna osemletka z 219 otroki. V šolski zgradbi so le tri učilnice, eno pa imajo kar v zasebni hiši. V tem okolju število otrok ne upada, zato upravičeno snujejo načrte za povečanje šolske zgradbe. Pokazali so mi idejni projekt za dograditev. Seveda še niso na vrsti, toda na občini v Krškem so dobili zagotovilo, da je Koprivnica prva za Brestanico.

Za pouk v dveh izmenah bi v Koprivnici potrebovali štiri učilnice. V načrtih so predvidene tudi delavnice za tehnični pouk in telovadnica, ki je sedaj prav tako nima.

jo. V kletnih prostorih bodo uredili šolsko kuhinjo in jedilnico. Malico dobivajo otroci že sedaj vsak dan, prinašajo pa jo morajo v razred, ker je kuhinja v drugi zgradbi.

Za povečanje šole kažejo ljudje v Koprivnici in sosednjih vaseh veliko dobre volje. Morda je je že nekaj splehnelo spriču zavlačevanja, toda prosvetni delavci še niso zgubili upanja. Njihovo življenje utripa s krajem in ljudmi, zato jih spodbujajo na vse načine. Tovarišici Tinka Polšakova in Malika Zvarova, ki sta imeli tisti dan pouk v popoldanski izmeni, sta povedali veliko dobrega o prebivalcih.

Tovarišica Malika Zvarova je v Koprivnici že 20 let. Tam je dobila prvo službeno mesto in pravi, da bo tam tudi ostala. Vseč so ji kraji in ljudje. »Zelo so delavni,« pripoveduje o domačinih in naštevajo njihove prostovoljne akcije. Trenutno delajo cesto Veliki kaman — Veliki Dol, cesto Koprivnica — Leskovec — Križe ter cesto Koprivnica — Kladije. Krajevna skupnost Senovo prispeva denar za prevoze in material.

Tovarišica Malica pripoveduje tudi o prizadevnih pevcih mešanega zbora. Pozna jih v vsem Spodnjem Posavju, saj so se lani predstavili na medobčinski reviji kulturno-prosvetne dejavnosti in nastopili v raznih krajih. Vadijo v glavnem pozimi, ko imajo največ prostega časa.

DROBNE S SENOVEGA

■ PREDAVANJA O OBRAMBNI VZGOJI PREBIVALSTVA se je udeležilo 130 ljudi. Predavatelj iz Brežic je govoril o elementarnih nesrečah in poškodovanih osebah o zaščiti pred posledicami potresov in poplav. Predavanja so spremljali filmi.

■ ZAMENJAVA OSEBNIH IZKAZNIC je v polnem teku. Zamenjava bo verjetno končana že la teden, če ne bo preveč zamudnikov.

■ VPIS PREDŠOLSКИH OTROK V VRTEC je bil na Senovu 18. oktobra. Zamuda je nastala zaradi bolniškega dopusta vzgojiteljice, za katero niso imeli zamenjave.

■ V NEDELJO, 9. OKTOBRA ZVEČER so trije žejni junaki po 23. uri stopili v restavracijo kar skoz okno, ker so bila vrata že zaprta. Za prekršek bodo odgovarjali pred sodnikom.

■ V KLANSKOVI GOSTILNI lezejo polži kar po podu, šabe pa gostje lahko brajajo z nogo. 10. oktobra je nekdo kupil pol litra mošta. Nalakarica steklenice ni niti splaknila, kupec pa je potem, ko je mošt že skoraj popil, v njej našel 10 cm dolgega polža. Čistoča pa taka!

Tovarišica Tinka Polšakova vodi šolsko kuhinjo in skrbi, da noben otrok ne ostane brez malice. Dobijo jo tudi tisti najrevnejši, ki je ne morejo plačevati.

»Jeseni precej zberemo za zimo in to se nam veliko pozna,« razlaga prizadevna voditeljica kuhinje. Otrokom skuhajo trikrat na teden enolončnico, trikrat na teden pa imajo za malico kavo, čaj in kruh z namazom. Mesečni prispevek za malico je 800 in 400 S din. Nekateri dobe malico brezplačno, če pa je iz ene družine več šolarjev, dobijo popust.

»Imate velik šolski okoliš?«

»Precej daleč sega, saj pešajo najbolj oddaljeni učenci tudi po šest kilometrov daleč,« mi pojasni tovaršica Polšakova. Ze mi tudi pripelje dva prvošolčka, Tinka Tovornika iz Reštanja in Janka Šošteriča iz Mrčnih sel. Oba sta sinova rudarjev. Dve uri in pol hodita do šole in prav toliko časa nazaj domov. Ze zdaj se vračata po temi, ker izata popoldanski pouk. Za jutranjo izmeno pa bi se morala odpraviti od doma kmalu po peti uri, kar je zanj spet težko. Pa sta se kar sprizajnila s potjo, čeprav sta po dolgem pešačenju utrujena. Šolske malice se zelo veselita, saj je prav oddaljenim otrokom najbolj potrebna. Starši so učiteljem zelo hvaležni za skrb, ki so je deležni njihovi otroci v šoli.

IZ RAZPRAV NA SEJI OBČINSKE SKUPŠČINE 11. OKTOBRA

Vsi bi pozdravili obnovo vinogradov

Ko so na torkovi seji občinske skupščine v Krškem obravnavali gibanje proizvodnje in finančno stanje v podjetjih za prvo letošnje polletje, so ugotovili, da je stanje kar zadovoljivo. Pri tem pa so izzveti rudnik Senovo, Zavod za rehabilitacijo invalidov ter tovarna čokolade in peciva IMPERIAL v Krškem, kjer imajo stalne težave z nabavo surovin.

Ker živi v krški občini še vedno skoraj polovica občanov od dohodka iz kmetijstva, so govorniki znova opozorili, da je treba obnoviti vinograde, ki so ponekod sta-

ri že tudi blizu 80 let. V novih vinogradih naj bi zasadili predvsem sorte, iz katerih pridobivamo oviček, ki je vsebolj iskano vino. Po približnih računih je bilo ugotovljeno, da bi se s sodobnejšimi nasadi povečal dohodek kmetov za skoraj 2 milijardi starih dinarjev. Misel o obnovi vinogradov so vsi pozdravili, na predlog sveta za gospodarstvo pa so sklenili, da bodo v podjetjih zbrali 17 milijonov S-din kot posojilo za dobo 10 let, s katerimi bi začeli pripravljati obnovo. Od novih vinogradov si razen gospodarskih koristi obeta ob-

čina tudi večje zanimanje mladih za prevzem kmetij.

Na seji so tudi sklenili, da bodo postrlji terjatve za plačilo davkov in prispevkov, ki je v precejšnjem zaostanku.

Posebej so govorili o rudniku na Senovem, ki je še vedno v težavah. Skoraj ves dohodek gre za plačilo delavcev, položaj pa se bo še poslabšal, ko bo treba plačevati vodni prispevek in prispevek za energetiko. Ker je vedno rudnikov v Sloveniji v podobnem položaju, so na seji menili, da je treba to vprašanje reševati v širšem, republiškem merilu.

VESTI IZ KRŠKE OBCINE

Spominu revolucionarja Maksa Stermeckega

7. julija letos smo poročali, kako so v Krškem počastili spomin na revolucionarja Maksa Stermeckega. Spominsko ploščo je 1. julija zvečer odkril narodni heroj Jože Borštnar, sodnik ustavnega sodišča SRS. Objavljamo besede, ki jih je ob odkritju spominske plošče o Maksu Stermeckem povedal tov. Borštnar.

Mislím, da je pošteno in humano častiti spomin dobrih, slavni in velikih ljudi, ki so se posebno odlikovali s svojim požrtvovalnim in nesebičnim delom na različnih področjih dejavnosti in v raznih obdobjih za dobro svojega naroda. Taki ljudje so vedno ostali živi v zgodovini, in kar je še pomembnejše: ostali so živi v ljudstvu. Tudi zgodovinarji, ki so že ali še bodo pisali zgodovino Posavja v zadnjih letih stare kraljevine Jugoslavije in o prvih letih okupacije Hitlerjeve fašistične Nemčije, ne bodo mogli mimo imena Maksa Stermeckega, velikega revolucionarja, kateremu odkrivamo danes spominsko ploščo na Počivalškovi hiši.

dil 1908 v Venceju pri Krmínu, v družini finančnega preglednika. Po štirih razredih osnovne šole v Krškem je 1927 končal realno gimnazijo v Ljubljani in se vpisal na medicinsko fakulteto, vendar je zaradi stalnih političnih preganjanj ni dovršil. Ze kot mlad gimnazijec se je navdušil za delo in cilje Komunistične partije in kmalu stopil v organizacijo komunistične mladine. Leta 1928 je bil sprejet za člana KP in je delal že kot član pokrajinskega komiteja SKOJ za Slovenijo. Na univerzi v Ljubljani je ustanovljal 1929 skupaj z Alešem Beblerjem, Šiškom, Prezljem in drugimi klub naprednih akademikov, ki pa ga takratna oblast ni dovolila.

Po šestojanuarski diktaturi v letu 1929 je vodil partijsko tehniko in skrbel za ilegalni komunistični tisk, katerega širjenje je v tej dobi znatno napredovalo. Poleti 1929 je postal sekretar pokrajinskega komiteja SKOJ za Slovenijo in s tem član pokrajinskega komiteja KPJ za Slovenijo. Utrjeval in širil je krajevne organizacije komunistične mladine, organiziral sestanke in konference. Na okrožni konferenci skojevcev rudarskega revirja je bil 12. januarja 1930 v Trbovljah zaradi izdajstva aretiran še s šestimi udeleženci. Na velikem sodnem procesu zoper 40 komunistov iz Slovenije marca 1931 v Beogradu je bil obsojen na 7 let zapor, ki ga je preстал v kaznilnici v Sremski Mitrovici. Dobil je eno najtežjih kazni izmed vseh slovenskih komunistov prav zato, ker se je pred sodiščem junaško držal in napadal buržoazno »justico«. V dolgih letih zapor je izpo-

polnil svojo teoretično izobrazbo v marksizmu, kar mu je omogočilo, da se je v kasnejših letih popolnoma posvetil propagandi komunističnih idej. Tudi v kaznilnici je ostal dosleden komunist in borec za pravice političnih jetnikov; sodeloval je v treh gladovnih stavkah, ki so trajale 11—15 dni. Po prestanem zaporu leta 1937 je živel v Ljubljani, kjer je nadaljeval študij na medicinski fakulteti, vendar ga ni dokončal. Razvil se je v poklicnega revolucionarja, ilegalnega partijskega delavca in javnega političnega aktivista pri »Kmečko-delavskem gibanju« in pri »Zvezu delovnega ljudstva«. Bil je član kmečke komisije pri CK KPS, predaval je v ocolih, pisal članke v liste in revije.

Leta 1939 je prišel Maks Stermecki v Krško, kjer je delal kot stažist v krški bolnici. Z njegovim prihodom se je okrepijo partijsko delo in aktivnost komunistov v

Maks Stermecki, predvojni revolucionar KPS in organizator partijskega dela v Spodnjem Posavju.

vsem Posavju. Komunisti so bili takrat tu maloštevilni in raztreseni po posameznih krajih Posavja. Maks je s široko razgledanostjo, združenostjo in postavljal široko področje za delo komunistov. Takrat smo stali pred drugo svetovno vojno. Fašizem, zlasti

nemški, se je širil po vsej Evropi; njegovi agenti so delovali tudi v Posavju, saj so bili znani centri Kulturbunda v Sevnici, Krškem in Brežicah. Tedanji oblastniki v Sloveniji in Jugoslaviji so gledali predvsem na svoje koristi, malo pa jih je brigala usoda delovnih ljudi; cetelela je korupcija in spekulacija v vsej bujnosti. Delovno ljudstvo Slovenije in Jugoslavije je bilo pred usodno odločitvijo: ali se odločiti za fašizem, kapitalizem in mračno reakcijo ali pa za napredok, resnico in pravico, za nove socialistične odnose med ljudmi in narodi. In ravno Maks Stermecki je znal s svojimi izvrstnimi analizami svetovnih in domačih dogajanj in preprostimi besedami mobilizirati ne samo komuniste, temveč vse napredne množice Posavja, da so stmile in razširile svojo dejavnost za bližnji boj proti hitlerizmu in nazadnjaštvu, za boj za boljše in lepše življenje delovnih ljudi ne samo Jugoslavije, ampak na vsem svetu.

(Konec prihodnjic)

Tokrat predvsem o zdravstvu

Kako pomembna je zdravstvena služba za vsakega posameznika, je pokazala obširna razprava o poročilih sveta za zdravstvo in zdravstvenega doma – Odborniki so bili podrobneje seznanjeni z delom veterinarske postaje, odobrili pa so tudi najetje posojila za dograditev šole na Primožu

V poročilu sveta za zdravstvo, je njegov predsednik Zvonko Krajnc govoril predvsem o zdravstvenem zavarovanju kmetov. Odkar je v veljavi novi zakon, so posebno prizadeti čisti kmetje, ker so kmetje – delavci prenehali plačevati v sklad socialnega zavarovanja kmetov. Leta ima stalne denarne težave, ki ne dopuščajo razširjenega zdravstvenega zavarovanja, hkrati pa močno bremenijo kmetovalce, kot sta v razpravi povedala Stanko Balec in Jože Urbančič. Tov. Krajnc je tudi sporočil, da je za letošnje leto predvidenih 28 milijonov dinarjev za plačilo zdravstvenih storitev nezavarovanih ali plačila nezmožnih ter za socialne podpirance in splošno preventivo.

Veliko število boleznih jeter, ki imajo izvor v okuženih vodi, je letos znova opozoril na zaskrbljujoče stanje vodovodov, predvsem v Boštanju, Tržišču, Krumelju, Sentjanžu in Jelovcu. Preiskava je namreč pokazala, da je voda pogosto okužena s klicami, ki povzročajo različne bolezni.

Tudi upravnik zdravstvenega doma v Sevnici dr. Jurij Pesjak je govoril o slabem higijenskem stanju, ki ga povzroča pomanjkanje zdrave, tekoče vode v nekaterih šolah, kar je omogočilo močan nastop nalezljive zlatenice. Po

sebej je nakazal utemeljeno potrebo po novem zdravstvenem domu, saj so sedanji prostori pretesni, razen tega pa imajo tam tudi stalne težave s tekočo vodo. Vse to vpliva na kakovost dela in na nerazpoloženje bolnikov, o čemer je na seji govorila tudi Marija Pavlovič. Upravnik doma je vprašal, kaj je z gradnjo vodohrama. Njemu in odbornikom Rudiju Cimperšku, Danj Dolinšek in Francu Ogorevcu, ki so razpravljali o vodovodu, je odgovoril predsednik skupščine Jože Knez. Dejal je, da bo novi vodohram stal 27 milijonov starih dinarjev; na voljo jih imajo le 22, pet milijonov pa si bodo sposodili. Pričakovati je, da bo zgrajen sponad. Vodohram bo le trenuten izhod, treba bo misliti na gradnjo vodovoda izpod Lisce ali pa iz Rajgljove jame. Ker o vodi že dolga leta razpravljajo, so odborniki sklenili, da je treba pripraviti obširno poročilo, ki naj vključuje tudi ukrepe, kako zbirati denar za dokončno ureditev tega pomembnega vprašanja.

Načrti gostinskega podjetja

Pomanjkanje turističnih sob in vse večje zahteve po kvalitetnejših gostinskih storitvah narekujejo sevnškemu Gostinskemu podjetju, da njegov kolektiv vse bolj razmišlja o modernizaciji in razširitvi svojih prostorov. Pri gospodarstvu so 22 milijonov S din, za preureditev pa bi jih potrebovali približno 60. S prizidkom k sedanji stavbi bi pridobili prostora za 22 sodobnih prenočišč, ki bi zadovoljili tudi zahtevnejše goste. V kratkem se bodo pogajali z banko o najetju kredita. Verjetno ne bo šlo težko, saj imajo sami dobro tretjino potrebnega denarja kot lastno udeležbo pri najetju posojila.

Na vasi so bolj prizadevni kot v mestu

Ker so v sevnški krajevni skupnosti prebivalci okoliških vasi bolj pripravljene prijeti za delo kot prebivalci mesta, so temu podobni tudi letošnji delovni uspehi. Medtem ko v mestu ni kaj pokazati, so si vaščani Cret, Konjske glave, Dobja in Zajčje glave ter Ledine uredili vrsto cest in vaških poti. To je za te kraje velika pridobitev, saj se na Ledino do letos ni dalo pri-

ti z avtomobilom. Na Orehovem pa gradijo tudi vodovod.

K večji pripravljenosti in volji je pripomogel tudi sklep krajevne skupnosti, da daje denar šole po izvršenem delu, ki ga cestni nadzornik pregleda in oceni. Za popravilo potov in cest pa prispeva tudi Kmetijsko-gozdarsko podjetje iz Brežic.

ČE ŽELITE

odgovor ali naslov iz malih oglasov, priložite vašemu vprašanju dopisnico ali zaamko za 30 din.

UPRAVA LISTA

Volitve in imenovanja

Sevnška občinska skupščina je na zadnji seji imenovala Antona Medveda iz Krškega za novega načelnika oddelka za notranje zadeve pri občinski upravi. Dosedanji načelnik Milan Jeraj je odšel študirat v Ljubljano.

Na mesto dosedanjega medobčinskega gozdarskega inšpektorja inž. Vinka Šeška je bil imenovan inž. Niko Zalokar, doslej vodja sektorja za urejanje gozdov pri KGP Brežice.

Skupščina je imenovala tudi tri člana v svet stanovanjskega podjetja, in sicer: Franca Hrušvarja, Franca Ogorevca in Franca Avsca.

Loka je dobila gasilski avtomobil

Pred kratkim se je uresničila dolgoletna želja PGD v Loki, da bi dobilo gasilski avtomobil Gasilska zveza v Sevnici jim je dala kombi, ki bo služil gasilstvu, v primeru nujne pomoči pa bodo vozili tudi bolnike v bolnišnico. Vozilo je skoraj že plačano, društvo pa je že tudi poskrbelo za gasilskega šoferja. PGD Loka se gasilski zvezi zelo zahvaljuje. S. Sk.

POPRAVEK

V predzadnji številki naše lista nam je spet ponagajal, tiskarski skrat. V sestavku, Urejen drevni nasad na Čanju pri Blanci je bilo namesto 80 ha, kolikor nasad v resnici meri, zapisano samo 2 ha, kar sedaj popravljamo.

S proslave v Sentjanžu. Govori ljudski poslanec Franci Kolar. (Foto: M. Legan)

SEVNIŠKI VESTNIK

Neupravičen sum v „Pionirja“

Ceprav so že pojenjale govorice, da je novomeško gradbeno podjetje „Pionir“ pri podražiti gradnje sevnške šole neupravičeno zaslužilo, je občinska skupščina na eni izmed prejšnjih sej ustanovila posebno komisijo, ki je imela nalogo, da stvari podrobneje prouči. Iz gradiva in podatkov, ki so ji bili na voljo, je ugotovila, da že sam način plačevanja po tako imenovanih situacijah izključuje večje napake. Več dodatnih del, sprememba lokacije ter podražitve v času gradnje so skupaj povzročili,

le, da so se stroški občutno povečali, vendar cena šole po mnenju izvedencev še vedno ni pretirana. Šola je stala 371 milijonov, ima pa 4270 kvadratnih metrov čiste površine; to pomeni, da so stroški enega kvadratnega metra 87 tisoč S din, kar je še vedno precej manj, kot so bili stroški mnogih takih gradenj. Na zadnji seji občinske skupščine so sklenili, naj komisija preneha delati.

Uspeh pri zdravljenju zob šolskih otrok

Po poročilu o poslovanju zdravstvenega doma v Sevnici so z rednimi pregledi, predvsem pa s stalnim delom šolske zobne ambulante, občutno zmanjšali število otrok, ki jim je gniloba načela zobovje. V šolskem letu 1962-63 je bilo takih učencev še 64 odstotkov, v lanskem šolskem letu pa le še 22 odstotkov v nižjih in 11 odstotkov v višjih razredih. Po šolah so tudi redno razdeljevali fluor-kalcijeve tablete, ki delno varujejo zobe pred gnilobo.

Vse večja potreba po novem zdravstvenem domu

Dosedanji zdravstveni dom v Sevnici, ki je bil preurejen iz zasebne vile, postaja vse bolj tesen, ker se število bolnikov, ki iščejo pomoč v njem, stalno povečuje. Kolektiv zdravstvenega doma je iz svojih sredstev že plačal načrte za novi dom, ki so stali skoraj 8 milijonov S din. Ker nima denarja za gradnjo, je pozval občinsko skupščino, naj v bodoče dobi dom prednost pri občinskih sredstvih.

Prof. Ivan Mlinar o Bizeljskem

Po skoraj 30 letih, odkar je profesor zgodovine na celjski gimnaziji, Ivan Mlinar na povabilo tedanjega muzejskega društva začel raziskovati zgodovinske ostanke Bizeljskega, je izšla njegova študija v Casopisu za zgodovino in narodopisje. V svojem delu avtor podrobneje govori o slikovitih vinorodni pokrajini ob Sotli, o njenih zgodovinskih znamenitostih ter o izvoru imena, ki izhaja od gradu Bizelj, ki stoji nasproti Klanjca na Hrvatskem.

S. SKOCIR

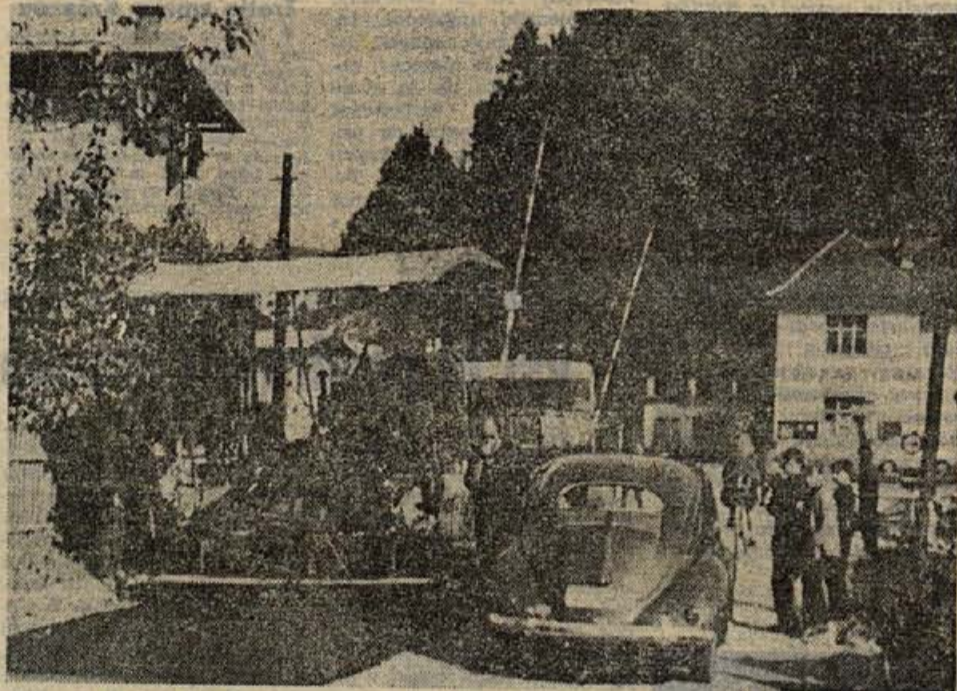
Krmeljska „Svoboda“ dobila nov projektor

Pred dvema tednoma je dobila „Svoboda“ iz Krmelja težko pričakovani kinoprojektor kranjske Iskre. Pridobitev je velikega pomena za delavno kino sekcijo, saj bodo predstave zdaj mnogo boljše. Za projektor so prispevali nekaj lastnih sredstev, dobili pa so tudi posojilo sklada za razdeljevanje filmov SRS.

TRGOVSKO PODJETJE SEVNICA

nudi potrošnikom v svojih prodajalnah vse vrste prehranbenega in industrijskega blaga po zmernih cenah.

Obiščite nas in prepričali se boste o konkurenčnih cenah in solidni postrežbi!

ASFALTIRANJE CESTE: V petek in soboto so asfaltirali v Sevnici še en odsek mestnih cest: od mostu čez Savo do doma TVD Partizan. (Foto: M. Legan)

DR. HINKO HEFERLE GRADOVI V MIRENSKI DOLINI

V letu 1695 je baronica — vdova Kajzeljeva prodala grad in trg ter deželsko sodišče grofu N. N. Rajsiku (Reussig). Ta grof je 1707 umrl in nasledil ga je njegov sin grof Karel Jožef Daniel Rajsik, ki je bil dostojanstven gospod, a velik ženskar in zapravilivec. Poročen je bil z Ano Marijo pl. Kristalnik (Christallnigg) iz Svinca na Koroškem, baje iz slovenske plemiške rodbine. Imela sta hčerko Marijo Jožefo. Ko je grof Rajsik 1751 umrl, se je hčerka odpovedala dediščini v dobro svoje matere Ane Marije. Tako je ta postala lastnica gradu ter se je 1758 poročila z baronom Jožefom Ignacem Formentinijem. Ko je temu 1789 umrla soproga Ana Marija (bila je prva pokopana na sedanjem pokopališču), je prodal grad in trg z deželsko sodnijo svoji nečakinji Ani Mariji Schaeffmann (1789—1790), ki se je poročila z baronom Vencljem Storchom pl. Sturmbrand (1790—1795). Temu je predala grad in trg ter deželsko sodišče in posestvo Stolp Spodnji Mokronog, katerega je dokupil že

njen stric baron Formentini. Po smrti svojega soproga je spet prevzela grad, trg, deželsko sodnijo in posestvo Stolp Spodnji Mokronog v svoje roke in vse obdržala do 1814, ko se je po odhodu Francozov iz naših krajev vselil na grad baron Ludvig Mandell. Ta se je poročil s hčerko Ane Marije Schaeffmann, Ano Jožefo Judito Storch pl. Sturmbrand. Bil je predsednik odbora za pomoč oškodovancem po francoski zasedbi. Napravil je veliko kaščo za shranjevanje žita in drugih poljskih pridelkov, ki jih je odbor delil stradaljočim ljudem. Njegova hčerka Luiza se je 1850 poročila z baronom Bergom. Oba sta dobila poleg gradu in trga Mokronog še posestvo Stolp Spodnji Mokronog, posestvo trebelske podružnične cerkve na Sv. vrhu, dvorec Zagorico (ki ga je dokupil Mandell) z inkorporiranim posestvom Most, nadalje posestvo Mlin pri Stattenbergu in dvorec Kurethof s Schrotovim posestvom.

Baron Gustav Berg je grad Mokronog temeljito popravil in olep-

šal. Zgradil je zid na severozahodni strani gradu z dovozno cesto, ki je peljala neposredno iz trga na grad. Uredil in zasadil je lepe parke. Gojil je živino, zlasti v pristavi Kopnopni dol, ter izdeloval tavoletne in parkete, ki jih je izvažal daleč naokrog. 1902 je Berg prodal grad za pol milijona kron družabnikom Bahovec & Hladnik iz Ljubljane. Sam je odšel v Gradec in s seboj odnesel Hemlin čevlje z oblubo, da pripade po njegovi smrti cerkvi v trgu. To pa se ni zgodilo, in je čevlje zdaj v deželnem muzeju v Celovcu.

1904 je postal edini lastnik gradu Mokronog Bahovec. Tudi ta ga ni imel dolgo v lasti; prodal ga je prekopčevalcu, nekemu Mavsarju iz Sentruperta. Drugo posestvo je bilo prodano baronu Wamboldtju s Hmeljnika, posamezne parcele gozda in njiv pa okrog 140 posestnikom. Mavsar je v denarni stiski moral grad prodati. 1910 ga je kupil neki Smrekar iz Ljubljane, 26. marca 1912 pa je tudi Smrekar moral grad prodati; odkupil ga je na javni

Kocka je padla

Prejšnji teden je občinska skupščina v Trebnjem končno vložila tožbo na republiško ustavno sodišče, v kateri obtožuje republiški izvršni svet, da v svojem odloku o mejah gozdnogospodarskih območij ni upošteval mnenja občinske skupščine, kar ni v skladu niti s 4. in 5. čl. zakona o gozdovih niti s 66. čl. rep. ustave.

Ne da bi republiški izvršni svet vprašal za mnenje trebanjske občinske skupščine, kot to zahteva 4. člen zakona o gozdovih, je proti koncu lanskega leta izdal odlok o mejah bodočih gozdnogospodarskih območij, po katerem naj bi z gozdovi v občini gospodarila dva gospodarja: GG Novo mesto in KGP Brežice. Vendar občinska skupščina ni hotela izročiti obema podjetjema posebnih gozdov, ker je vztrajala, naj v občini upravlja gozdove eno samo gozdno gospodarstvo, in sicer tisto, ki bolje gospodarja in več vlaga za obnovo gozdov. Po podatkih o dosedanjem gospodarjenju obeh podjetij so se občinska skupščina, svet za kmetijstvo in gozdarstvo ter zbori kmetov-lastnikov gozdov odločili, naj bi vse gozdove dobilo v upravljanje GG Novo mesto. KGP Brežice ima namreč med svojimi obrati tudi kmetijsko dejavnost in vanjo prelije del dohodkov iz gozdarstva, zato v gozdove manj vlaga. Dvajsetletne dosedanje izkušnje pa kažejo, da gravitirajo gozdovi trebanjske občine prej k Novemu mestu kot k Brežicam.

Kmalu bo leto dni, odkar se je spor začel. Pritožbe so

potovale sem ter tja. Prejšnji mesec je republiško vrhovno sodišče na pritožbo KGP Brežice odločilo, da bo namesto občinske skupščine samo izdalo sklep o izročitvi gozdov brežiškemu KGP, ki bo nadomestil odločbo občinske skupščine. Na zadnji seji skupščine so odborniki sklenili, da poiščejo pravico na ustavnem sodišču, ker je po njihovem mnenju odlok izvršnega sveta značilen primer zgolj formalnega razlaganja samoupravnih pravic prizadetih lastnikov gozdov in občine. Samoupravnih pravic izvršni svet ne bi smel izigravati, posebno takrat, kadar gre za mejno območje in ko tudi širši gospodarski interesi govorijo za drugačne rešitve.

M. LEGAN

Vse manj zahtevkov za priznanje posebne dobe

Na seji občinskega odbora ZZB NOV v Trebnjem 11. oktobra so razpravljali o delu komisij. Ugotovljeno je bilo, da dobiva komisija za ugotovitev posebne dobe vse manj zahtevkov, ker se bliža 31. december, ko bodo prenehali sprejemati prošnje. Komisija, ki skrbi za življenjske razmere borcev in invalidov, je sporočila, da je že podpisana pogodba za 5 milijonov S din, ki jih bo prispevala občina za gradnjo in popravilo stanovanj kmetov-borcev. Tako bo s 6 milijoni, ki jih je prispeval glavni odbor ZZB NOV Slovenije, na voljo skupno 12 milijonov dinarjev.

Na torkovi seji so se tudi dogovorili za ponoven sestanek z nekaterimi prvoborci, ki pomagajo urejevati in preverjati gradivo NOB, ki bo izšlo v posebni knjigi; govorili so še o ukrepih, ki so potrebni, da bodo grobovi padlih dostojno okrašeni pričakali dan mrtvih.

Coprav so neznanci izrazili na plakatu, ki je vabil na prvenstveno tekmo, mrtvaško glavo s kostmi in s tem napovedala izid tekme za domače moštvo, so trebanjski odbojkarji v pomembni predzadnji tekmi II. republiške odbojarske lige s svojo igro navdušili čez 100 domačih navijačev, ki so po tekmi kar drli na igrišče. Igralec so namreč s skrajnimi močmi v zelo zanimivi igri premagali največjega tekmeča za 3. mesto, zelo ugrano ekipo Šenčurja, z najtesnejšim rezultatom

3:2 (12:15, 15:6, 9:15, 15:5, 15:13). Ko je že kazalo, da bodo zmagali gostje, so se domačini ob viharni podpori gledalcev posebno zavzeli in v odločilnem setu zmagali. Za Trebnje so igrali: Opara, Mikšaš, Štor, Mrvar, Pavlin, Pandža in Glogovšek. V svojih vrstah niso imeli slabega moza. Tekmo je dobro vodil sodnik Zanevski. V zadnjem kolu bo igrala ekipa Trebnja v Zirovnici. Na sliki je prizor z nedeljske tekme.

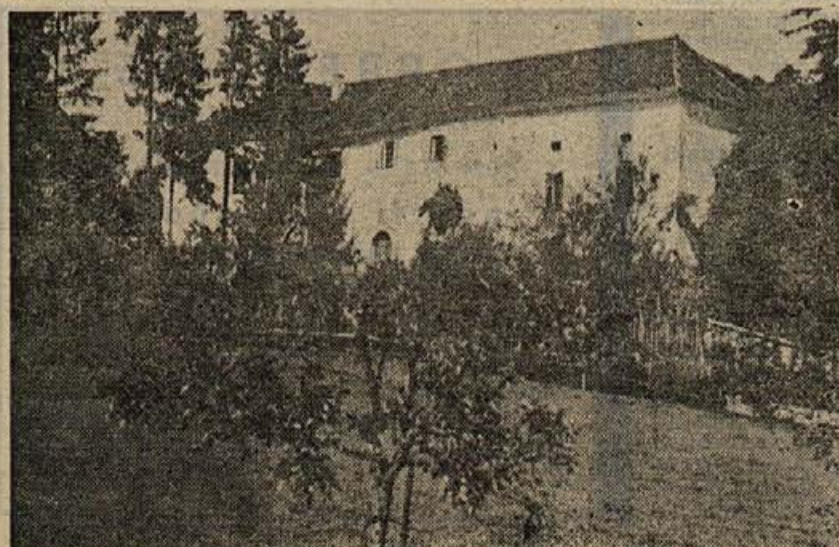
(Foto: M. Legan)

dražbi ljubljanski advokat dr. Valenčak. Med prvo svetovno vojno je gospodaril na gradu neki direktor Hoffmann z Dunaja, ki je vodil rudarska dela v Hrastnem pri Sentrupertu. Po prvi svetovni vojni je bil lastnik gradu Ladislav Pečanka, direktor Kreditne banke v pokouju, potem banka sama in nato tovarnar Savel Kalin. — Med NOB je bil grad 1943 požgan in je sedaj v razvalinah.

2. SKRLJEVSKI GRAD
Grad Skrljevo je menda med najstarejšimi med vsemi gradovi v mirenški dolini. Se sedaj stoji sredi rodovitnega sveta pri vasici Skrljevo v severozahodnem kotu šentru-perskega polja. Pod gradom je obširen sadovnjak, za gradom pa lepa hosta. Ime kraja izvira od škrljastega kamna, ki ga je poln ves hrib za gradom. Kdo je grad sezidal, Valvasor ne ve. Pač pa je bil prvi

znani lastnik gradu grof Viljem pl. Spanheim, gospod od Brež in Selč. Poročen je bil z grofico Hemo Seliško. Ko je Viljem umrl, je podedovala Skrljevo, Mokronog in Novi grad z mnogimi drugimi gradovi na Kranjskem, Koroškem in Štajerskem vdova Hema. Smrt je doletela oba njena sinova Viljema in Hartvika, ki sta v zgodnji mladosti padla v nekem uporu rudarjev na Koroškem. Zato je grofica Hema vse svoje premoženje in posest zapustila samostanu v Krki na Koroškem, ki ga je bila sama ustanovila, in je bila v njem do konca svojega življenja (1045) opatica. Ko je bila ustanovljena krška škofija na Koroškem, je papež Aleksander II. skupno s cesarjem Henrikom IV. l. 1072 odvezel samostanu v Krki vsa posestva in jih dodelil novi škofiji v Krki. Tako je tudi Skrljevo pripadlo krškim škofom, ki so tam postavljali svoje oskrbnike.

Grad ima kvadratast tloris in je brez dvorišča. Vsa zgradba je pokrita s široko piramidasto streho. Ob vogalih gradu so stolpi, med njimi ima eden okrogel tloris. Grad je dvonadstropen. Ima globoke kleti in skriven izhod. V gornjem nadstropju še danes kažejo sobo, kjer je bivala Hema, ko je poleti prihajala na svoje posestvo.

Mokronoški grad z južne strani l. 1937

ZIVAHNA GRADBENA DEJAVNOST. V občini Trebnje so letos dali že 315 gradbenih dovoljenj, od tega največ za preureditev hiš in stanovanjskih poslopij kmetovalcev. Dali so tudi 29 dovoljenj za novo lokacije, od tega 19 v Trebnjem. Doslej so ugotovili le 3 črne gradnje. Na sliki je del novega naselja pod pokopališčem v Trebnjem. (Foto: M. L.)

Zanimivo predavanje v Trebnjem

V petek, 21. oktobra, bo ob 14 uri v dvorani občinske skupščine v Trebnjem predaval Franc Setine, novinar DELA in član glavnega odbora SZDL Slovenije. Poslušalec bo govoril o vlogi osebnosti v našem samoupravnem sistemu.

Pred obširnimi nalogami

Oktohorska razširjena seja občinskega odbora SZDL v Trebnjem je bila posvečena pripravam za bodoče volitve novih odbornikov skupščine in novih vodstev družbenopolitičnih organizacij. Ko so govorili o kriterijih za bodoče kandidate, ki vključujejo predvsem kandidatovo dejansko delo, moralne kvalitete, družbeni ugled in delovne sposobnosti, so menili, da so to zelo važna določila, vendar jih ne bo, do smeli jemati preveč ostro, ker drugače občani ne bodo hoteli kandidirati. Ko so govorili o dosedanjih pomanjkljivi dejavnosti večine odbornikov, so udeleženci sklenili, da bodo na posebni razpravi to vprašanje temeljiteje proučili. K osnutku pravilnika Socialistične zveze v občini so predlagali, naj ga delno skrajšajo, njegova splošnejša določila pa bolj navežejo na statut Socialistične

zveze delovnih ljudi Jugoslavije.

Sekretar občinskega odbora Janez Oven je opozoril, da je potrebno do konca leta izvesti konference krajevnih odborov, povesti štjevalo članov organizacije in pobrati članarino. Na 70 članov organizacije naj bi izvolili enega člana občinske konference, vsaka konferenca krajevnega odbora pa naj bi izvolila enega člana v nadzorni odbor občinske konference.

TREBANJSKE IVERI

TREBANJSKA VETERINARSKA POSTAJA je zaprosila za lokacijo, kjer bi postavila novo zgradbo. Na občini menijo, da bo leta morala biti izven središča naselja, ker bo postaja imela tudi začasno sprejemališče za bolno živino.

PREJŠNJI TEDEN JE sindikat kupil v okolici Tršača 3500 kg jabolk in jih prodajal članom delovnih skupnosti po 170 din. Ker so jih v zelo kratkem času prodali, jih nameravajo še pripeljati.

OKOLI NOVEGA POSLOVNO-STANOVANJSKEGA bloka je že postavljena ograja in SGP PIONIR gradnjo nadaljuje. Ker je bil blok grajen za trg, z delom niso nadaljevali, dokler niso bila vsa stanovanja kupljena. Za poslovne prostore v pritličju doslej ni pokazalo zanimanja še nobeno podjetje, zato bo

Kako je uspela reforma?

Zvezni poslanec Ludvik Golob bo imel v četrtek, 20. oktobra, razgovor o dosedanjih rezultatih gospodarske reforme v trebanjski občini in nasploh ter o ekonomski politiki v letu 1967. Razgovora, ki bo ob 14. uri v Trebnjem se bodo udeležili direktorji podjetij, predsedniki delavskih svetov in sindikalnih združenj ter ves občinski politični aktiv.

Dodatni pouk je pomagal

K izboljšanju lanskega učnega uspeha v osnovnih šolah trebanjske občine je veliko pripomogla dodatna pomoč učencem, ki imajo težave pri nekaterih predmetih. Razen v Knežji vasi so pomoč organizirali v vseh drugih dvanaestih šolah in s tem pomagali 1267 učencem, kar je skoraj polovica vseh. Pretežni del ali 1063 šolarjev je imelo dodatno pomoč pri matematiki ali slovenščini, manjši del pa je odpadel na vse druge predmete. Iznem učencev, ki so imeli dodatni pouk, jih je 731 ali 57 odst. popravilo oceno.

do zaenkrat uredili le tiste prostore, v katerih bo otroški vrtec.

MIZARSKO PODJETJE v Trebnjem je nečlavno začelo napeljevati centralno kurjavo v svoje prostore.

V PETEK SO IMELI USLUŽBENCI občinske uprave že drugi seminar o zakonu o splošnem upravnem postopku. Predavala sta dva pravnikarja iz Novega mesta.

DELAVSKA UNIVERZA je dobila večje število prijav za nov tečaj večerne ekonomske šole in bi ga kazalo začeti že letos.

MINULI TEDEN je neznan možakar razstavil pri Zupancičevi hiši steklenice in še nekatere druge dobičke, postavil rampo in čakal na obiskovalce, ki bi z metanjem obročkov na vratove steklenic poskušali srečo. Ker jih ni bilo, se je kmalu odselil.

TREBANJSKE NOVICE

Komisija za razpis delovnega mesta direktorja Stanovanjskega podjetja TREBNJE razpisuje prosto delovno mesto

DIREKTORJA

Kandidati morajo poleg splošnih izpolnjevati še naslednje pogoje:

- višja ali visoka izobrazba s 5-letno prakso na vodilnih delovnih mestih;
- srednja strokovna izobrazba z 10-letno prakso na vodilnih delovnih mestih;
- nepopolna srednja šola s 15-letno prakso na vodilnih delovnih mestih.

Prednost imajo kandidati, ki izpolnjujejo poleg pogojev iz prejšnjega odstavka tudi daljšo prakso s področja gospodarstva.

Ponudbi za razpisano delovno mesto je treba priložiti kratak življenjepis z navedbo dosedanjih zaposlitev, dokazila o strokovnosti in nekaznovanosti.

Ponudbe sprejema razpisna komisija pri Stanovanjskem podjetju Trebnje do 4. novembra 1966.

Veletrgovina MERCATOR, PE Gradišče, Trebnje

komisija za delovna razmerja, razglašajo po sklepu DS podjetja naslednji prosti delovni mesti:

- **SKLADIŠČNI DELAVEC**, nekvalificiran, nastop službe 15. novembra;
- **BLAGAJNICARKO za poslovalnico »Samopostrežba«**, Mirna, za začasno delovno razmerje 5 mesecev.

Pogoj: kvalificirana trgovska delavka z nekaj prakse. Nastop službe takoj.

Ponudbe je treba poslati do 27. oktobra 1966.

J.V. VALVASOR O NOVEM MESTU

VSEBINA

Ime kraja Novo mesto. Njegova lega. Na njegovih tleh je nekoč stalo rimsko mesto. Gotje so to mesto zaman oblegali. Mesto je bilo rezidenca kralja Dietricha. Atila razruši to staro mesto. Vojvoda Rudolf sezida Novo mesto. Ustanovno pismo novomeško. Na tleh Novega mesta je stal nekdanji dvor Gradec. Lega Novega mesta. Mesto je po naravi kar dobro zavarovano. Mesto ima prošitje in samostane. Kdo je prošitje ustanovil in kako je urejena. Število kanonikov. Obsežno poročilo o prošitju. Imena dosežanih novomeških cerkev. Umetniška podoba svetega Miklavža. Tekst molitve k svetemu Miklavžu. Se en napis. Lep poduk, kako je treba Bogu v čast peti. Nagrobni napis enega izmed proštov. Stiri podružnice. Prva podružnica in njene kapele. Druga podružnica cerkev in njeni oltarji. Tretja podružnica in njeni oltarji. Četrta podružnica. Stavba šentruperške cerkve. Različni imenitni grbi v tej cerkvi. Ščit, zastava in nagrobni napis enega gospodov Lamberških. Kdo je sezidal franciškansko cerkev. Nagrobni napis gospoda Willanders. Kdaj je bil sezidan kapucinski samostan. Novo mesto pripade grofom Celjskim. Vojvoda Albreht brezuspešno oblega mesto. Zato podeli cesar Friderik mestu sijajne privilegije. Turki pogosto vpadejo v novomeško okolico. Kako srdito so tu divjali Turki leta 1492. Zaradi ognja trpi mesto veliko stisko. Kuga strahovito razsaja v Novem mestu. Zaradi tega začne mesto propadati. Vendar je Novo mesto še zmeraj za Ljubljano najimenternejše mesto. Dobre ustanove in običaji v Novem mestu. Volitev tukajšnjega mestnega sodnika. Apotekarji in doktorji. Koliko letnih sejmov je v mestu. Kdaj so ti letni sejmi. Tukajšnji meščani sprejmejo leta 1567 luteranskega pridigarja. Rodovitna okolica Novega mesta. Blizu mesta ležeči dvor Kamen. Dvor Slatnik. Mesto je deželno-knežje.

Mesto Rudolphswerth, sicer obče Neustädtelein imenovano, po kranjsko Novo mesto, po latinsko pa Rudolphwertha ali Neostadium, spada k Dolenjski, leži pa med Ljubljano in Karlovcem: osem milj od mesta Ljubljane, od Karlovca šest, od mesta Metlike pa tri milje.

Praden pa si nadalje ogledamo položaj in lego sedanega mesta, se moramo seznaniti s starim mestom, ki je stalo na tleh sedanega in čigar ime je obenem z njim brez sledu izginilo. Po pričevanju neke stare koroške kronike, iz katere so vzeti podatki, ki so mi jih poslali sami novomeški očetje, naj bi se od kraja, kjer stoji današnje mesto, pa do gradu Hmeljnika, ki varuje mesto z ene strani. To mesto naj bi kralj Gotov Chiniga za vlade cesarja Decija napadel, trdo stiskal, vendar ne zavzel. Tudi kralj Dietrich von Bern je baje imel tu svojo rezidenco.

Ko je leta 451 Atila, kralj Hunov, z vojaško silo dri preko Stajerske nad Ljubljano, naj bi njegov brat, toda z manjšim številom vojakov, prišel preko Hrvaškega, omenjeno staro mesto oblegal, ga hudo stiskal, a moral oditi, ne da bi kaj opravil; nato je odšel k svojemu bratu Atili v Ljubljano in po zavzetju tega mesta z vsemi vojnimi silami zopet oblegal staro mesto, ga s pomočjo bojevitih Atilove roke zavzel, nato pa popolnoma razrušil in razdejal.

O imenu tega nekdanjega mesta pa poročilo, ki sem ga prejel, in tudi stara kronika, iz katere je to poročilo, prav ničesar ne pove. Naj bo kakorkoli že, zanesljivo pa je le-to, da je leta 1365 avstrijski vojvoda Rudolf X. postavil sedanje mesto, mu dal podobo, kakršno ima danes, ter ga počastil s svojim imenom, ko ga je imenoval Rudolphswerth. O vsem tem jasno govori dodano ustanovno pismo, ki je prepisano iz originala. (Ustanovno pismo nadvojvode Rudolfa IV. za novo ustanovljeno mesto Novo mesto.) — Glej: Dolenjski list, 8. aprila 1965, št. 14 — Ustanovno pismo Novega mesta — prevedel Božo Otorepec.

Praden je Rudolf to novo mesto ustanovil, je tu stal dvor, imenovan Gradec, last stiškega samostana; v zameno zanj je dal nadvojvoda Rudolf IV. samostanu druga posestva in dohodke in si tako pridobil dvor, na čigar tleh je dale sezidati današnje Novo mesto.

Novo mesto leži ob reki Krki, čez katero vodi lep lesen most. Mesto stoji na čednem gričku ter je po naravi dobro utrjeno, vendar pa vse naokoli obdano s hribi, ki so večji in višji mimo njega samega, tako da mu je s topovi zelo lahko priti do živega, a brez njih bi sovražnik ničesar ne opravil.

V mestu je velik trg, čedne hiše, prošitja, franciškanski in tik pred mestom kapucinski samostan.

Za gradnjo šole: razumevanje in dinar

- ZA ZIDANJE NOVE OSNOVNE ŠOLE se bodo Novomeščani odločili na referendumu, ki bo sklican še letos.
- PREDLOG ZA SAMOPRISPEVEK: zaposleni 1 odstotek izplačanih osebnih dohodkov, delovne organizacije pa 1 odstotek sredstev iz sklada skupne porabe.

Tako so sklenili predstavniki delovnih organizacij, družbeno političnih organizacij, občinske skupščine in krajevne skupnosti na posvetovanju 12. oktobra. Posvetovanje je sklicala novomeška krajevna skupnost z namenom, da sliši mnenje o predvidenem zidanju osnovne šole.

Ko je ravnateljica osnovne šole »Katja Rupena« Nada Gostič opisala hudo prostorsko stisko in druge težave najštevilnejše osnovne šole v novomeški občini, ki s 1556 učenci in 48 oddelki, toda samo s 23 učilnicami, »ruša« vse utrjene pedagoške normative, po katerih naj bi nobena osnovna šola ne imela več kot 600 učencev, ni bilo na posvetovanju nikogar, ki bi se ne bil sprijaznil z resnico, da je Novemu mestu res potrebno novo šolsko poslopje.

Novo mesto potrebuje novo šolo

(nadaljevanje s 7. strani)

skem in pedagoškem pogledu, saj 1556 učencev ni mogoče zajeti v vse vzgojne dejavnosti, ko je učilnic dovolj komajda za dve izmeni pouka.

Popoldanski pouk je za učence višjih razredov malo koristen, predstavlja pa letno polovico učno-vzgojnega procesa. Posebno so v tem pogledu prizadeti oddaljeni učenci.

Sola zaradi rednega pouka od 8. ure zjutraj do 18.30 zvečer ne more uspešno organizirati dodatnega pouka za učence, ki slabše napredujejo, čeprav jo zakon zavezuje. Z rednim dodatnim poukom bi odpravili marsikatero nesrečo s ponavljanjem razreda.

V šolsko varstvo bi morali zajeti vse učence tako, da bi Novo mesto imelo dovolj osnovnošolskih učilnic za enozimerni dopoldanski pouk, popoldne pa bi se učenci lahko zadrževali v šolski stavbi in opravljali z učitelji vse potrebno delo za šolo in se tudi primerno udeleževali v izobraževalnih in zabavnih krožkih. Sedanja kapaciteta varstvenega oddelka je izredno majhna in tudi predraga.

Moderna šola naj bi ne izobraževala in vzgajala le z besedo. Posluževala naj bi se tudi radijskih in televizijskih oddaj, imela naj bi opremljene prostore s kino-projektorji, diaprojektorji in ostalimi novimi pripomočki, ki bi učence vodili v svet sedanjih spoznanj. Kako naj se zvrsti na primer pred TV sprejemnikom 1556 otrok? Kako naj posluša na primer 8 oddelkov šestega razreda v neozvočni šoli radijsko šolsko oddajo, ko sprejme največja učilnica komaj 60 do 70 otrok?

Sola sama ne more nositi odgovornosti za učence, ki se pozno zvečer vračajo domov. Vse te težave in nevarnosti bi odpadle, če bi bil v dveh novomeških osnovnošolskih stavbah predmetni pouk samo dopoldan.

SOLA NI TOVARNA, ki tudi z veliko delavci lahko poveča produktivnost, SOLA DELA Z LJUDMI ZA LJUDI, za tako dejavnost pa je tolikšna množičnost ovira za želeni uspeh.

NADA GOSTIČ
ravnateljica osnovne šole
»Katja Rupena«.

Direktor SGP PIONIR in član šolskega sveta »Katja Rupena« je menil, da bo treba šolo, o kateri teče beseda, nedvomno postaviti. Menil je, da bi jo lahko zgradili na Grmu. Pripomnil pa je, da bodo morale vse delovne organizacije »porušiti morebitne plotove okrog sebe« in solidarno pomagati pri reševanju res hudega problema.

Tone Valentincič, predsednik sveta za urbanizem, je povedal, da ima občina že nekaj let načrt za novo novomeško osnovno šolo. Izdelal ga je inž. Navinšek. Dodal je, da bi bil ta načrt morebiti uporaben še zdaj.

Stekla je tudi beseda o tem, koliko bi naj prispevali

občani in koliko podjetja. Menili so, da obremenitev ne bi smela biti prehuda. Sprejeli so predlog, naj bi morda zaposleni prispevali 1 odstotek izplačanih osebnih dohodkov, delovne organizacije pa 1 odstotek sredstev iz sklada skupne porabe. Koliko bo zidanje šole veljalo, ni vedel nihče povedati, ker še ni investicijskega programa. Tak program pa bo dala krajevna skupnost kmalu napravi. Pohitetj bo treba tudi zato, ker bodo občani, ko se bodo odločali za prispevek ali proti njemu, zahtevali številke. Podpredsednik ObS Andrej Grča je predlagal, naj bi se občani za samoprispevek ne odločali na zborih volivcev, marveč na referendumu.

Udeleženci posveta so menili, da bodo morali izvedbo programa podpreti vsi samoupravni organi v delovnih organizacijah in družbenopolitične organizacije.

Led je torej prebit in kaže, da bi začeli prispevke lahko zbirati že v začetku prihodnjega leta. Vedeti pa moramo, da šole ne bo že jutri, saj bo treba zbirati več let.

Pristanek delovnih organizacij (čeprav načelen), da bodo pomagale reševati trenutno najbolj pereče vprašanje Novega mesta, vprašanje šolstva, je nedvomno zelo pomemben tudi za krajevno skupnost. Le-ta je namreč vse do tega posvetovanja oklevala, ali bi naj v svoj program uvrstila zidanje nove šole ali ne, zdaj pa nejasnosti ni več. Krajevna skupnost bo izvedla eno največjih akcij na Dolenjskem sploh, sad njenega dela pa naj bi bila nova osnovna šola, ki bi jo verjetno izročili namenu okoli leta 1970.

I. ZORAN

Šolstvo na razpravi sveta

Svet za izobraževanje, telesno in tehnično kulturo pri občinski skupščini v Novem mestu je 15. oktobra obravnaval problematiko šolstva in financiranja izobraževanja in vzgoje pred sprejetjem ustreznega republiškega zakona. O zanimivi razpravi in sklepih sveta bomo obširneje poročali kasneje.

Ne dajte, da novomeška godba utihne!

Svet za kulturo pri ObS Novo mesto se je odločno zavzel za to, da je treba novomeško godbo denarno podpreti — Kako prav bi prišel sklad za kulturo!

Kar ima novomeška godba novega kapelnika, je o njej več slišati, v javnost pa so prodrlje tudi težave, v katerih se je godba znašla.

Slavko Novaković, ki je rad prevzel kapelniško mesto, se je, kot kaže, odločno zavzel, da bo godbo opremil, jo pomladil in pripeljal na kvalitetno raven. Vendar Novaković ne more prodreti, kot bi rad.

Težave je kapelnik novomeške godbe razložil svetu za kulturo občinske skupščine v Novem mestu.

Svet je obravnaval zlasti dvoje perečih vprašanj: kako dobiti nove instrumente in kje najti primeren prostor, v katerem bi godba nemoteno vadila.

Za instrumente (pihala) bi morali zbrati 1.500.000 S-din, za ureditev prostora (v stavbi študijske knjižnice?) pa okoli 500.000 S-din.

Člani sveta so menili, da bi godbi lahko pomagale gospodarske organizacije.

Ko bi rešili najbolj pereče (denarno) vprašanje, bi vse

drugo rešili precej lažje. Zlasti godbe bi ne bilo težko pomladiti. Nove godbenike bi dejala glasbena šola, ker bi morali njeni učenci — ob manjših stroških šolanja — obvezno igrati v godbi.

»Bo morala novomeška godba res utihniti?« so se spraševali člani sveta ob misli, da od gospodarskih organizacij ne bi nič dobili. Pripomnili pa so, da bi morale občinska skupščina, SZDL, ZKS, ZMS in druge organizacije povedati, kaj mislijo o obstoju godbe.

Tudi ta primer dokazuje, da perečih kulturnih problemov ni mogoče reševati brez sklada za kulturo. Novomeška občina pa, žal, takega sklada še ni ustanovila.

I. Z.

MALI KULTURNI BAROMETER

V Novem mestu bomo imeli prihodnje dni priložnost pozdraviti Akademski pevski zbor. Ta je doma in v tujini prejel za svoje delo številna priznanja. V Novem mestu pa bo gostoval 28. oktobra. Zvedeli smo tudi, da bo v začetku novembra predstava ljubljanske Drame ali pa slovenskega ljudskega gledališča iz Celja.

Domači igralski ansambel »Dušana Jereba« pripravlja za 29. november delo Vasje Ocvirka »Ko bi padli oživi...« Po dokajšnjem delu domačih igralcev je za to predstavo že sedaj precejšnje zanimanje. Zvedeli smo, da predstavo režira Jože Zamljen.

Zvedeli smo, da predstavo režira Jože Zamljen.

V Novem mestu ni mogoče kupiti Slovenskih literarnih revij: Sodobnosti, Problemov in mariborskih Dialogov. Zanimivo je, da jih ni najti niti v knjigarni Mladinske knjige, ki sicer sproti prejema knjige, ki izidejo na domačem založniškem trgu. Tudi časopisa za družbeno in kulturna vprašanja, Naših razgledov ni mogoče kupiti v vsaki prodajalni, ki se ukvarja s prodajo časopisov. Poskrbljeno pa je za širok izbor kriminalk.

„OPREMALES“ NOVO MESTO, Trdinova 45

OBVEŠČA CENJENE STRANKE:

odprli smo prodajo svojih pohištvenih in tapetniških izdelkov

V SKLADISNIH PROSTORIH V NOVEM MESTU, Partizanska 13 (bivša tapetniška delavnica).

Nekaterim izdelkom so cene občutno znižane.

Sprejemamo tudi VSA NAROČILA ZA IZDELAVO ZAVES, AVTOMOBILSKIH PREOBLEK TER DRUGIH TAPETNIŠKIH USLUG.

NOVOMEŠKA KOMUNA

Odslej tudi pri nas tekoči svinec

KNJIGOTISK povečuje poslovne prostore - Kupili so stavni stroj, ki je prvi na Dolenjskem - Odslej v KNJIGOTISKU tudi večja tiskarska naročila

Prostori, v katerih se stiska novomeško tiskarsko podjetje KNJIGOTISK, so že od vsega začetka premajhni. 23-članski kolektiv bo ustvaril letos za približno 60 milijonov S-din vrednosti. Razen tiskarskih opraviljo še knjigoveške in kartonažerske storitve. Za tovarno perila LA-BOD izdelujejo prene in ovratne kartone za srajce ter razne manjše kartonske škatle.

V KNJIGOTISKU imajo 7 tiskarskih strojev. Nekateri so že pravi veterani. Rahvalijo pa se lahko tudi z dvema novima sodobnima avtomatoma in enim predelanim starim strojem, ki pri tisku veliko odleže. Tiskajo prospekte, brošure, lepake, obrazce vseh vrst, poslovna poročila za podjetja in podobno.

Sobice, v katerih se stiskajo ročna stavnica, strojnica ter knjigovodnica in ekspedit, so majhne in temne, zato že nekaj časa mislijo na razširitev. Vsa reč se je premaknila letos poleti, ko je začel 14 metrov visok oporni zid nad Krko, na katerem stoji precejšen del KNJIGOTISKOVIH prostorov, pokati.

Sirokovnjaki so že prej prav zaradi tržnosti tega zidu odsvetovali kakršnokoli povečanje dejavnosti tiskarne. Letos pa so s približno dvema milijonoma S-din ta oporni zid temeljito popravili in s tem dobili osnovo za preureditev.

Če vas te dni zanese pot h KNJIGOTISKU, boste na dvorišču našli na precejšen nered: tam so razne lesene letve, zidarska oprema, vreče cementa in opaži. Gradijo novo stavbo, ki povezuje dosežanje poslovne prostora. Pridobili bodo okoli 85 kvadratnih metrov delovnih površin. To bo omogočilo novo razvrstitev delavnice in boljši tehnološki postopek. Ročna stavnica se bo razširila v prostore dosežanje knjigovodnice, kjer bodo urejene tudi sanitarije. Strojnica bo ostala nespremenjena, v novi stavbi pa bo knjigovodnica z rezkalnico papirja in ekspeditom. Skladišče se bo povečalo za prostore, v katerih so bili do zdaj garderoba in ekspedit.

Preureditev bo veljala približno 5 milijonov in pol S-din. Lahko si mislite, da se

ves kolektiv veseli dne, ko bodo laže zadihali v večjih prostorih. Še bolj kot tega pa so veseli pred nedavnim kupljenega stavnega stroja, ki je začel vlivati svinčene vrstice konec preteklega tedna.

Stavni stroj v KNJIGOTISKU je prvi stavni stroj na Dolenjskem. Opravi bo veliko zamudnega dela ročnih stavov, ki so morali do zdaj vse tekste sestavljati tako, da so zbirali posamične črke iz predalov. Stavni stroj je neke vrste pisalni stroj, le s to razliko, da pisalni stroj po udarcih na tipke prenaša črke preko traku na papir, stavni stroj pa odliva črke v vrstice iz svinca. Razumljivo je, da v zelo kratkem času opravi enako delo kot več ročnih stavov. Na novomeški KNJIGOTISK se bodo odslej podjetja lahko obračala tudi z večjimi naročili; k temu bo največ pripomogel prav stavni stroj.

M. J.

Vsi jih bodo lahko videli

Zavod za kulturno dejavnost v Novem mestu je objavil seznam filmov in razpored predstav v počastitev občinskega praznika. Filme »Marš na Drinov«, »Desant na Drvar« in »Ne joči, Peter« bodo v mestu in na podeželju predvajali od 27. oktobra do 14. decembra. Priказovali jih bodo zlasti v krajih, kjer so šole, zato bosta marsikje tudi po dve predstavi istega filma: dopoldne ali popoldne za učence, zvečer pa za odrasle. Vstopnina bo enotna, in sicer za učence 1 Ndin, za druge pa 2 Ndin.

Brez denarja ni nič

Škocjanska krajevna skupnost je sklenila obnoviti dva mostova v Zavini in Grmovjah in popraviti cesto iz Klenovika v Rakovnik, vendar brez denarja ne more nič napraviti. Prav tako je bilo sklenjeno, da bodo do krajevne praznika v maju 1967 dobili pitno vodo Grmovljani. Ker za ta vodovod nimajo zagotovljenih sredstev, se boje, da tudi ta sklep ne bo uresničen.

NOVA BAZA AMD. V nedeljo dopoldne so v dolinici nad železniško postajo v Novem mestu slovesno izročili namenu nove upravne prostore za delavnico in garažami novomeškega AMD. Gradnja novih prostorov je stala okoli 15 milijonov S-din, od tega so več kot 10 milijonov prispevali člani v denarju in s prostovoljnimi delom. Predsednik AMZ Slovenije inž. Vekoslav Jakopič je izročil ob otvoritvi novomeškemu društvu, še posebej pa dvema članoma, diplome za uspešno delo in garnituro orodja za delavnico. (Foto: M. Moškon)

Ali je v Novem mestu kino dvorana potrebna?

Na odru bivšega Prosvetnega doma, sedaj Doma kulture v Novem mestu, nastopam kot gledališki igralec že 36 let, to je od gradnje tega doma. Skrajša je bila dvorana namenjena samo za gledališke predstave. Zato smo delali z veseljem, saj smo imeli vendar enkrat dvorano in oder, ki je bil za takratne razmere najmodernejši. Pri vajah v garderobi in na odru nas ni nič motilo. Leta 1937 je začel v dvorani kino z rednimi predstavami in od tedaj je bilo gledališko življenje popolnoma zapostavljeno. Moralo se je stisniti v garderobe in tam so bile vse vaje, od bralne do generalke.

Med zadnjo vojno nismo igrali, pač pa so bile vsak dan kino predstave. Tudi po vojni ni bilo dosti boljše. Komaj so v letu 1945 in 1946 prenehali številni skeči, ki so jih prinejali vojaki ali pa organizacije, je spet zarzel prvo mesto kino; spet je izrinil vse drugo in zavrl s tem tudi delo gledališča. Ne rečem, da danes ni precej boljše, ker se z Zavodom za kulturno dejavnost nekako pogovorimo, vendar morajo biti vaje še vedno v vlažni garderobi, kjer nam bobne na ušesa melodije iz kina in mo-

tijo studij. Če že hočemo videti na odru, lahko to naredimo samo ob delavniških popoldne, kar pa zaradi zaposlenosti igralcev po navadi ni mogoče, ali pa ob večerih po zadnji kino predstavi, se pravi okrog 22. ure. Tako trajajo take vaje daleč čez ponoč. To je torej eden glavnih vzrokov, da prireja novomeška tako malo gledaliških predstav in da kulturno življenje peša.

S tega stališča se mi zdijo kritike v zadnjem Dolenjskem listu, češ da zidanje nove kino dvorane ni eno najvažnejših vprašanj, nepravične. Res je, da je še mnogo stvari, ki so morda vsaj na oko važnejše, vendar če hočemo, da bo v Novem mestu kulturno-prosvetno življenje stopilo bolj v ospredje, bo morala biti sedanja prosvetna dvorana res samo za gledališče.

FOLDE CIGLER

Vloga osebnosti v samoupravni družbi

V petek 21. oktobra, ob ob 17. uri v sindikalnem domu v Novem mestu predavaj Franček Selinc, član komisije za reorganizacijo pri OK ZKS, o vlogi osebnosti v samoupravni družbi. Predavanje je namenjeno predvsem članom Zveze komunistov.

deni v razpisu. Šolska ni pretilana. Prijave so sprejemali do 20. oktobra.

■ V MESTU SO SE POJAVILI lepaki, ki so sabili občane na slavnostno otvoritev družbenih prostorov AMD in na mednarodne spidwaye dirke v Krakom. AMD Novo mesto, ki je na vabilu podpisano, pa bi moralo vedeti, da se pravilno piše spidway dirke in ne spidwaye. Lepakov v slabem jeziku žal tudi sicer ne manjka.

■ MLADOLETNICE IZ HISE na Bregu št. 15 grede v svoji objestnosti tako daleč, da na sprehajalce za Loko mečejo paradiznike. Če same ne znajo ločiti šale od nesramnosti, bi jih lahko vsaj starši poučili, kaj je prav.

■ KDO IZKORISČA OTROKA, se sprašujejo ljudje, ki jim majhen, glasovlasniček ponuja TT po mestu in po hišah. Otrok je tako majhen, da še ne ve, koliko je star - in vendar prodaja časopis! Kdor koli ga k temu navaja, je vreden obsodbe! Malček, komaj zrel za vrtec, ne bi smel opravljati dela, primernega odraslemu človeku!

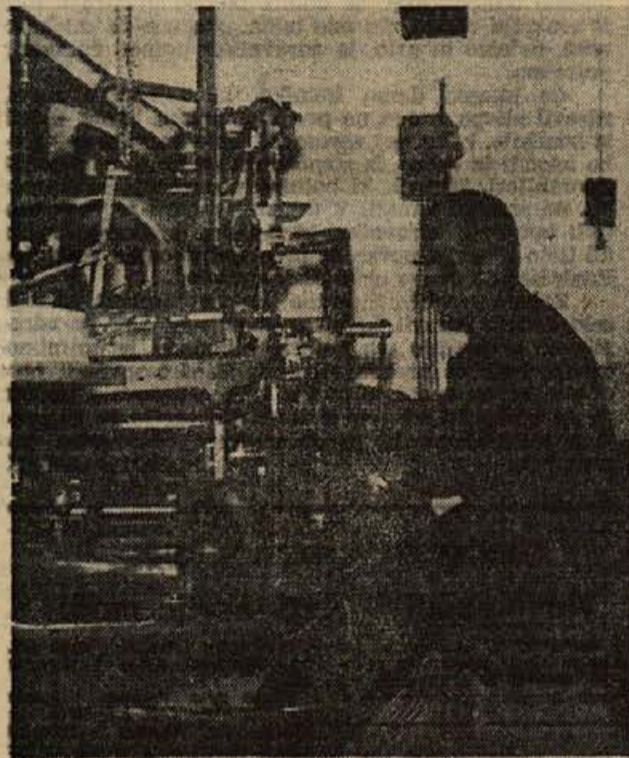
■ GIBANJE PREDIVALSTVA - rodile so: Erika Kaps iz Ulice Majde Silc 8 - dečka, Marjeta Zarnan z Mestnih njič 12 - An. dreja, Marija Zgonc iz Puderšiče, we ulice - Nataša, Ljudmila Dre. nik iz Ragovske ulice 7 - dečka, Pepca Pirnar iz Kettejevca drevo. reda 7 - dečka, Anica Jordan s Trdinove 3 - Matejko in Marija Djukič s Partizanske 17 - dve deklici.

Kanalizacija v Bršlinu opravljena

Te dni je novomeško Komunalno podjetje uredilo kanalizacijo na vsej trasi bršlinske ceste, ki bo asfaltirana. Do zdaj so asfaltirali del od železniških zapornic do mostu. Z asfaltiranjem nada, ljujejo.

Zakaj ne v smetnjak?

V Novem mestu lahko vsako jutro vidimo rumen tovornjak, ki odvažna smeti izpred hiš. Kjer stanovalci poznajo red, lahko delavci smeti kmalu naložijo, kjer ne, pa gre teže. Vsaka hiša še nima smetnjaka, nekateri pa so smetnjak skrili in ga uporabljajo kdove za kaj. Dobra tretjina Novomeščanov smetnjakov sploh ne pozna, zato strešajo smeti kar okoli hiš. Tako delajo, kot bi ne vedeli za odlok, ki ureja vprašanje reda in predpisuje kazni za kršitelje.

Takšen je stavni stroj v novomeškem KNJIGOTISKU. Stavca tipka po njem kot po pisalnem stroju, stroj pa sprosti vliiva iz raztopljenega svinca vrstice besedila. (Foto: Miloš Jakopec)

Začasna odločitev o perišču

13. oktobra je bil v Dolenjskih Toplicah dobro obiskan

Turnir v malem nogometu

Pretekli teden je bil na Loki v Novem mestu veliki turnir v malem nogometu, v katerem je sodelovalo 7 ekip: TVD Partizan Mirna peč, Otočec in Straža ter 4 moštva iz Novega mesta. Tekmovali so za prehodni pokal občinske skupščine Novo mesto.

Rezultati predkvalifikacij: JLA: Pionir 2:0, Mirna peč: Steklarna 6:1, Novo mesto: Straža 4:1, polfinale: Novo mesto: Otočec 5:2, Mirna peč: JLA 2:2, v podaljškju 2:2 za Mirno peč; finale: Novo mesto: Mirna peč 6:1, za 3. oz. 4. mesto Otočec: JLA 2:0. Prehodni pokal je osvojil NK Novo mesto.

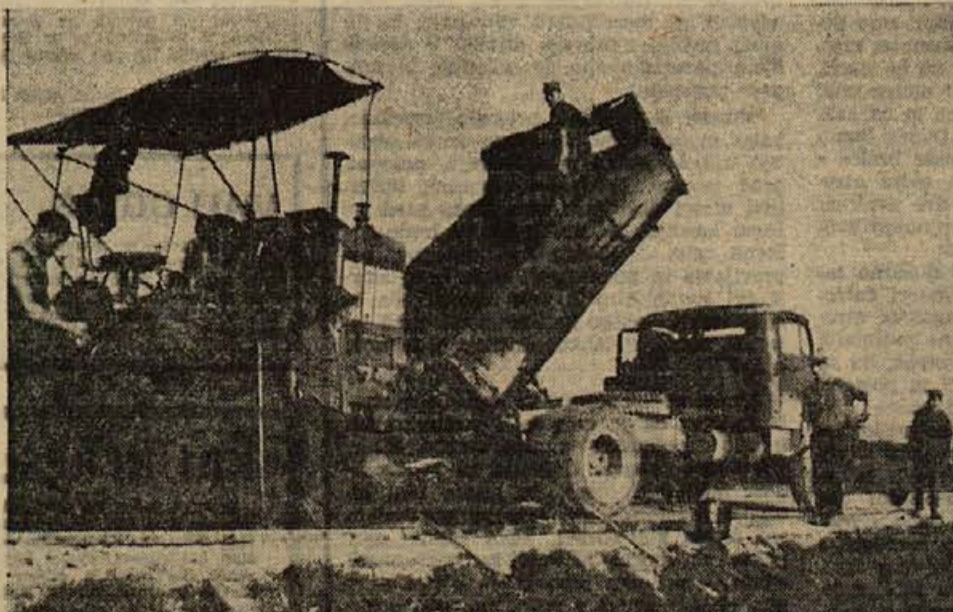
Avtobusi že ustavljajo

Lokalni avtobus, ki vozi po Novem mestu, je ob koncu preteklega tedna že ustavil na novem postajališču pri Industriji obutve, ki so ga naposled le uredili. Umikališči sta kockani, kocke pa so pobrali po vsem mestu. Postajališče sta delala dva izvajalca: Komunalno podjetje in Uslužnost.

sestaneke vaščanov, na katerem so se hoteli dokončno pogovoriti o perišču. Pri iztoku termalne vode iz bazena imajo Topličani v tako imenovanem Zlebu svoje perišče, v katerega je pričela teči voda iz še ene odprtine, kar je bilo čutili v bazenih. Kopalniška uprava je odprtino zadelala, kar pa ni bilo vseč nekaterim Topličanom. Na sestanku, ki se ga je udeležil tudi novi ravnatelj zdravilišča, je prišlo do ostrega prekanja. Končno so glasovali za to, naj odprtino ponovno zazidajo. Če se bo pokazalo, da v perišču ne bo dovolj vode za pranje, bodo v mesecu dni o tem ponovno odločali.

Na sestanku so sprejeli tudi predlog, naj bi vsakdo prispeval za izboljšanje ulične razsvetljave 2000 S-din, kjer pa imajo v družini več kot 2 osebi, pa 5000 S-din. Zbor je tudi sklenil, naj Topličani pošljejo občinskemu odborniku in republiškem poslanku pismeno zahvalo za trud glede asfaltiranja ceste.

D. G.

Ceste v šentjernejski dolini so tako slabe, da se vsakdo boji voziti po njih. Čeprav je v teh krajih mnogo turističnih privlačnosti, jih prav zaradi slabih cest obišče malo turistov. V petek, 14. oktobra, so asfaltirali priključek med avtomobilsko cesto in Dobrovo v dolžini 1 km. Veliko pa je vprašanje, kdaj bodo asfaltirali odsek med Dobrovo, Šentjernejem ter Pieterjami

in druge ceste med Novim mestom in Brežicami. Pred 4 leti so bile izrečene na zborih volivcev mnoge obljube, vendar jih niso uresničili. Zatorej ni nič čudnega, če niso zbori volivcev tako obiskani, kot so bili nekdanj. Ljudje so se naveličali sprejemati sklepe in poslušati obljube. Na sliki je polaganje asfalta med avto cesto in Dobrovo. (Foto: Polde Miklič)

Danes teden str se na šentjernejskem kegljišču srečali dve Iskri: v kegljanju sta se pomerili šentjernejska in novomeška Iskrina ekipa. Zmagali so šentjernejski, ki so podrl 33 kegljev več. V soboto pa so šentjernejski premagali tudi kegljaško ekipo bolnišnice iz Novega mesta in si v jesenskem delu tekmovalnj priborili 2. mesto, za kar jim iskreno čestitamo. Želimo jim, da bi v bodoče pridobili tudi več mladega naraščaja v svoje vrste. Na sliki: zaključni pozdrav s četrtkovega srečanja. (Foto: Polde Miklič)

Ljubljana zmagovalec turnirja

V nedeljo je bil v Novem mestu že peti tradicionalni turnir mest v balinanju. Tokrat se turnirja ni udeležila reprezentanca Zagreba, sodelovala pa je močna ekipa (Barbič s 13:11. Domači so vodili že 7:0. Prva ekipa je hitro premagala tretjo ekipo s 13:4. V odločilnem srečanju za prehodni pokal je nato Ljubljana (Antunović, Kiš, Rozman, Kosar) po enakovredni igri premagala prvo ekipo Novega mesta (Legiša, Hren, Mraz, Bratož) s 13:11. Ostala srečanja niso bila odločilna za vrh. Tako je druga ekipa izgubila s tretjo 13:7, prva je premagala drugo 13:4, za presenečenja pa je poskrbela tretja ekipa, ki bi skoraj premagala Ljubljano, vendar je bil končni rezultat 13:10 za goste.

Vrstni red turnirja mest je naslednji: zmagala je Ljubljana, ki je tretjič prejela prehodni pokal, sledijo prva, tretja in druga ekipa Novega mesta.

Skoda, da se ekipa Zagreba ni udeležila turnirja. (en)

Zmaga senovskih nogometašev

9. oktobra so senovskih nogometašev premagali NK Vojnik z rezultatom 7:1 (3:0). Gole so dosegli: Gaser 3, Gabrič 2 ter Budna in Zupevc po enega. Ekipa NK Partizana Senovo je zaslužno slavila visoko zmago, saj je igrala zelo dobro. Edini gol so domačini dobili v zadnji minuti iz enajstmetrovke, ki je vratar sploh ni hotel braniti.

Kopina 167 krogov

Na strelskem tekmovalju v počastitev občinskega praznika je 16. oktobra zmagal Božo Kopina iz SD Pionir s 167 krogov, pred Janezom Berlanom (164) in Janezom Zibertom (161). Zmagovalec je dobil pokal, drugi in tretji pa do diplome. Tekmovalnja zračna puška se je udeležilo 26 strelcev iz osmih družen v novomeški občini.

Dva rekorda v nevarnosti

23. oktobra zaključna atletska prireditev v Novem mestu — Za najboljšega pripravljen pokal

Atletska sezona gre h koncu. Na tekmovalju 15. oktobra so nastopili v glavnem mlajši novomeški športniki. V štafeti mlajših mladincev na 3x300 m sta poskušali sestri Močnik z Bretkovičevima najboljši republiški rekord, pa je do rekorda manjkala le dobra sekunda. Rekord je naskočil tudi mladi Kovačič, pa je v teku na 600 m prav tako zaostal za eno sekundo.

Nekateri rezultati: 60 m — pionirke: Mervar 6,6; mladinke: Plevnik 9,2; pionirji: Mrak 8,9; 100 m — člani: Istenič 11,4; mladinci: Penca 11,6; 400 m — mladinke: Lovšin 81,1; 600 m — pionirji: Kovačič 1:33,0; 1.300 m — člani: Popovič 4:24,2; mladinci: Vovk 4:28,0; 3x600 m mlajše mladinke D. Močnik, Bratkovič in K. Močnik) 5:32,4; štafeta 4x600 m — pionirke: osnovna šola Novo mesto 38,1; pionirji: osnovna šola Novo me-

sto 35,6; višina — mladinke: Zagorac 1,30 m; članice: Petančič 1,30 m; daljina — mladinke: Jereb 4,19 m; pionirke: Jakič 3,50 m; člani: Istenič 5,99 m; mladinci: Penca 6,00; kopje — mladinci: Pavlič 47,80 m; mladinke: Zagorac 25,47 m; kroga — mladinci: Guštin 12,54 m; mladinke: Peterle 6,72 m; članice: Facja 8,21 m; disk: — mladinci: Guštin 32,08 metrov.

Zaključno atletsko tekmovalje bo v nedeljo, 23. oktobra, ob 9.30, zatem pa bodo podelili nagrade najboljšim delovnim kolektivom, ki so tekmovali v letošnjih športnih igrah. Najboljšemu atletu je občinski sindikalni svet namenil pokal v trajno last. Ker se bodo tekmovalja udeležili razen domačih atletov in najboljših tekmovalcev s sindikalnega atletskega prvenstva tudi nekateri atleti iz drugih slovenskih krajev, pričakujemo zanimive boje. J.G.

Triglav (Kranj) : Kočevje 3:1

V nedeljo so odbojkarji Kranja in domačini odigrali doslej najbolj zanimivo odbojkaško tekmo na domačih tleh. Kranjčani, ki so na vrhu razpredelnice, doslej niso izgubili še nobene tekme, medtem ko so Kočevjarji trdno na drugem mestu. Zelo zanimiva in privlačna tekma se je končala z zmago gostov 3:1 (15:8, 8:15, 15:7, 15:12). Za Kočevje so igrali: Bizal, Murovič, Kersnič, Pogorelec, Poje, Figar, Kavčič, Čokorilo in Arko; za goste pa: Soklič, Bizjak, Keše, Smuc, Markovič, Kozel, Zepić, Jenko in Mohoričič.

Vreme je bilo lepo, toda malo preveč vetrovno. Rekordno številno gledalcev je vneto bodrilo domače, ki pa kljub temu novemu članu prve republiške odbojkaške lige niso bili kos. Tekma je pokazala lep napredek domačih, ki se niso dali tako zlahka odpraviti kot spomlad, ko so tekmo izgubili z rezultatom 3:0.

Upamo, da bo zimski trening koristil domačinom, ki se bodo pripravljali za srečanja v prihodnjem letu, če bo liga še obstajala. A. ARKO

Zaporedni zmagi krmelj-skih nogometašev

9. oktobra so rokometiški Krmeljski gostovali v Sentvidu in proti borbenim domačinom slavili zaslužno zmago z rezultatom 15:11 (9:5). Izkazala sta se oba vratarja, med streli pa so bili najboljši Vrtačnik (Sentvid) ter Krmeljčana J. Lozar in Metelko s petimi zadetki.

V zmoštali tekmi ljubljanske občinske rokometne lige je ekipa Krmeljska na domačem igrišču premagala Radeče z 18:12 (8:6). Tekma je bila v močnem dežju, igrišče pa je bilo blatno in spolško. Domačini so se boljše znašli in dosegli novo zmago. V drugem polčasu je prišlo do neupravičenih protestov, soperi so grozili sodniku Vačurniku iz Sevnice, ki je kljub neugodnim pogojem tekmo sodil objektivno in dosledno. Najuspešnejši strelci je bil domačin J. Lozar, ki je dosegel kar deset golov.

Z dvema zaporednima zmagama so Krmeljčani močno izboljšali svojo uvrstitev. D. B.

Brežice : Selca 9:4

V lepem, sončnem nedeljskem dopoldnevu so domače igralke rokometne pred skoraj 400 gledalci premagale trenutno vodečo ekipo republiške rokometne lige z rezultatom 9:4 (4:1). Sodil je B. Kastelic iz Ljubljane.

Brežice: Božičnik, Božančič 3, Mojan 4, Slak, Engel, Jurčić, Kolar 1, Les, Mišič 1, Malus in Jurman.

Selca: Gartner, Benedičič 2, Pikuš 1, Jelenc, Golja, Veber, Cufar 1, Cufar II, Smid.

Domače igralke so tako dobro zaigrale, da bi lahko zmagale se z večjo razliko. Najboljši med njimi sta bili Molanova in Božančičeva, pri gostjah pa Benedičičeva. S to zmago so se Brežičanke utrdile tik pod vrhom lestvice.

V 8. kolu bodo igrala doma z ekipo mariborskega Branika.

Pogovor z zdravnikom

Preobčutljivostne bolezni

Naše telo postane lahko sčasoma preobčutljivo na nekatere snovi, ki jih najdemo v hrani, pa tudi na zdravila in druge snovi. Navadno so take snovi kemično beljakovine, lahko pa povzročijo bolezen tudi enostavnejše kemične sestavine. Takim povzročiteljem preobčutljivostnih reakcij našega telesa pravimo alergeni. Ti povzročijo v telesu, ki je dalj časa ali pogosto z njimi v stiku, tvorbo posebnih protisnovi. To traja približno 2 do 3 tedne. Če sedaj ponovno dobi v telo alergen, se sproži preobčutljivostna reakcija.

Najpogostejši alergeni so: sobni prah, perje, plesni, dlake raznih živali, bakterije, svinina, ribe, paradiznik, jagode, marelice, čokolada, jajca, mleko, penicilin, sulfamidji, jod, razni serumi itd. Dejansko lahko skoraj vsaka stvar povzroči alergijsko reakcijo, zgoraj naštetih pa so najpogostejše.

Preobčutljivostna reakcija je lahko zelo hitra, nastane v trenutku in je v bistvu šok. Bolniku je nenadno slabo, se zruši, utrip je zelo hiter in slab ali pa ga ni. Tako stanje ni pogosto, vendar ga lahko takoj spoznamo. Zdravniška pomoč je nujna.

Najpogostejše pa so preobčutljivostne reakcije, ki nastopajo počasi ali pa celo čez več dni. Mednje spadajo astma, koprivka, ekcem, nahod. Astma ali nahoda, ki jo povzročajo alergeni, je huda, dihanje težavno, bolnik se duši, kašlja, lovi zrak, zahteva odprto okno, da dobi svež zrak, obupuje. Koprivka je v bistvu izpuščaj raznih oblik po koži, ki je navadno dvignjen, podobno, kakor če bi se opekli s koprivami. Od tod tudi ime. Izpuščaj močno srbi, posebno na topleni, npr. pod odejo. Bolnik se kar naprej praska, večkrat mu je tudi slabo. Ekcem nastane na koži tam, kjer je prišlo do dotika s preobčutljivostno snovjo. Koža je rdeča, srbeča, včasih mehurjasta in boleča. Nahod je kot vsak drug nahod, navadno pa se mu pridruži še kihanje.

Ker se pri vseh teh pojavi navadno poveča tudi telesna temperatura, se bolnik močno prestraši. Ker je reakcija včasih res zelo huda, posebno če zatekajo veke, ustnice in grlo, je zdravniška pomoč vsekakor potrebna.

Če imamo doma bolnika, ki določenih snovi, zdravil ali pa hrane ne prenaša, potem bomo vedeli iz izkušnje, kako naj ravnamo. Tisto snov je pač treba izločiti iz hrane, iz stanovanja ali pa je ne smemo uporabljati. Zdravil, ki bolniku povzročajo nevšečnosti, ne smemo jemati. V takem primeru je potrebno tudi opozoriti zdravnika, ki bolnika ne pozna, da to ali tisto zdravilo povzroča preobčutljivostno reakcijo. Predpisal bo drugo primerno zdravilo.

Zoper preobčutljivostne bolezni imamo precej zelo dobrih zdravil, ki hitro pomagajo. Ker pa zdravila ne preprečijo teh reakcij v bodoče, je potrebno takega bolnika preizkusiti v daljšem časovnem razdobju na vse snovi, ki bi mu lahko škodovale, potem pa ga poskusiti zdraviti z desenzibilizacijo, to se pravi z injkcijami, ki preobčutljivost postopoma odpravljajo. Dr. BOŽO OBLAK

DELAVSKE SPORTNE IGRE

Novomeški histi merijo moči

V novomeškem sahovskem klubu se že od 30. septembra srečuje 19. ekip iz 14 sindikalnih podružnic. Rezultati predtekmovalja:

Prvo kolo: Iskra II : Krka III, 2:2; Opekarna Zalog : Kovinar 4:0.

Drugo kolo: Prosveta : Pionir 3:1, GG : Krka II 3:1, INIS I : Elektro 4:0, Novoles : Iskra I 4:0, Krka I : INIS II 4:0, IMV : Zelezničar 4:0, SOB : Novoteks 2:2, Krka III : Opekarna Zalog 4:0.

V polfinalu so se srečali zmagovalci iz predtekmovalja: Prosveta : GG 3 in pol; pol, INIS I : Novoles 4:0; Krka I : IMV 3:1; Krka III : Novoteks 3:1.

V finalnem tekmovalju, ki bo končano jutri, se bodo za najboljša mesta v sahu pomerile ekipe Krka I, Krka III, Prosveta in INIS I.

V namiznem tenisu so se v ostrih borbah med 16 ekipami plasirali v finale Novoteks, IMV, Novoles in Krka. Rezultate dvobojev bomo objavili prihodnji teden. ADOLF SUSTAR

Peta zmaga Novega mesta

V prvenstveni tekmi VII. kola LNP je v nedeljo NK Novo mesto premagalo SVIT Kamnik z rezultatom 3:1 (2:1).

Domačini so pričeli v ostrem tempu in v 3. minuti je Kranjc z glavo usmeril žogo v mrežo. V selje pa je bilo kratkotrajno, ker so gostje takoj nato izenačili. Maksimovič je po solo prodoru ponovno povedel domače v vodstvo, rezultat pa se do polčasa kljub premoči domačinov ni spremenil. V drugem polčasu je tempo popustilo. Sicer slabo moštvo iz Kamnika se je uspešno branilo in do konca tekme prejelo le še en gol (Maksimovič).

Novo mesto je v nedeljo prikazalo slabšo igro. Igralci so podcenjevali zadnje uvrščeno moštvo na tabeli in to se jim je maščevalo z manjšo zmago. Pohvalimo lahko le Turka, ki je bil med najboljšimi na terenu, in sodnika Lučkoviča iz Ljubljane, ki je dobro opravil svojo nalogo.

V VI. kolu iste lige je Bela krajina v Črnomlju premagala Novo mesto z rezultatom 7:0 (3:0). Zmaga Črnomeljčanov je zaslužena. J. m.

Kotiček za starše

dr. Bergant — dr. Humer:

Strah ovira otrokov razvoj

Nedavno smo na tem mestu opozorili na dragoceno zbirko, ki jo je lani začela izdajati Cankarjeva založba pod naslovom Mala knjižnica za starše. Našli smo dela, ki so doslej izšla, in obenem na kratko prikazali eno izmed njih, da bi starši, ki jim je zbirka v prvi vrsti namenjena, videli, kakšna je njena vsebina in na kakšen način avtor razpravlja. Danes bomo na podoben način seznanili naše bralce s pravkar izišlo knjižico Strah ovira otrokov razvoj. Napisale sta jo dve avtorici: pedagoginja in zdravnica. Iz njunega uvoda povzemamo naslednje misli:

»Otrok se rodi telesno in duševno tako neobojen, da govorijo nekateri antropologi celo o »prezgodnjem rojstvu« otrocka; nobeno drugo živo bitje ne potrebuje tako dolgo časa kot človeški otrok, da se telesno in duševno osamosvoji in postane sposoben samostojnega, neodvisnega življenja. Prav zaradi dolgotrajne neobojenosti, ki je značilna za otrocka, ima strah velik pomen v njegovih doživljajih in je ponavadi posebno med predšolskim obdobjem prvi izraz motenj in težav v njegovem duševnem in telesnem ravnovesju ter zdravju. Ker pa je otrok v tem času tudi zelo čustveno občutljiv in ranljiv, je zelo važno, da znajo vse take motnje starši čimprej odpravljati ali preprečevati.«

Knjižica ima naslednja poglavja: Zakaj je plašnost škodljiva in nevarna otrokovemu razvoju; kateri so glavni vzroki za plašnost; Strah pred tujimi obrazi; Strah pred živalmi; Nočni strah; Strah pred napakami; Strah pred osamljenostjo; Otrok se boji zdravniškega pregleda in bolnice; Otrok se boji bolezni; Kako pomagamo bolnemu otroku, ki se boji.

Tako je že iz samih naslovov poglavij razvidno, kako bodo v knjižici dr. Bergantove in dr. Humerjeve starši lahko našli odgovor na marsikatero vprašanje, ki jih muči zavoljo njihovega otroka. V naslednjem ponatiskujemo še odlomek iz drugega poglavja:

»Starši se večkrat premalo zavedajo, kako močan strah in groza lahko občutijo njihovi otroci pred kaznijo, posebno pred telesno. Predvsem nervozni, občutljivi otroci doživljajo tako grozo pred telesno kaznijo, da jim povzročijo hude duševne rane... Mnogo laži, pobeegov, popravljanja in ponarejanja ocen bi si starši pri svojih otrocih laže razložili, če bi se zavedali, kakšen paničen strah pred telesno kaznijo lahko doživljajo njihovi otroci.

Mnogi nepotrpežljivi in ambiciozni starši mislijo, da je mogoče s strahovanjem in silo doseči hitre vzgojne uspehe. Hiter, brezobziren tempo življenja, ki je značilnost modernih časov, prenašajo tudi na vzgojni postopek, pri tem pa povzročajo več škoda kot koristi. Tako vidimo npr. poleti ob morju prizore, ko nespametni starši — pri tem prednjačijo očete — s silo vlečejo otroka v vodo, mu spodnesejo noge ali pa ga celo vržejo v globoko vodo, mened, da se bo tako najhitreje naučil plavati. Ne moti jih pri tem pretresljivo kričanje otroka, ki doživlja resnično smrten strah in kateremu lahko taki vzgojni doživljaji povzročijo življenjsko škodo in strah pred vodo in plavanjem.«

Knjižica Strah ovira otrokov razvoj stane 350 din in jo dobite v vseh knjižarnah.

MALI OGLAS,

ki ga objavite v Dolenjskem listu — zanesljiv uspeh! Prebere ga 100 tisoč gospodinj, vdovcev, kmetovalcev, dijakov, uslužbenk in vojakov doma in po svetu! — Poskusite!

KRI, KI REŠUJE ŽIVLJENJE

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: Ana Majetič, gospodinja z Igljenika; Karlo Majetič, član kolektiva Komunalno podjetje Novo mesto; Anton Fink, član kolektiva Gorjanci-Straza; Franc Primc, Draga Kamenarič, Stanka Sajc, Albina Trt, Jozefa Jakše, Lada Sečnjak, Slavko Vavpetič, Slavko Kavčič, Branko Pogeljšek in Marija Ponikvar, člani kolektiva Novoteks Novo mesto; Franc Gorčar, Slavko Nagelj, Stefan Horvat in Jože Košmrlj, člani kolektiva IMV Novo mesto; Franc Golob, Betka Plaznik, Miha Hrovatič, Roman Zelnik, Antonija Colnar, Niko Pačevski, Anica Tomšič, Andrej Resman, Katica Turk in Jože Forte, člani kolektiva Podjetja za stanovanjsko gospodarstvo in urejanje naselij Novo mesto, Ivo Goršin, Milan Senica, Milka Hofbauer, Sonja Klobčar in Jože Klobčar, člani kolektiva Novotekna Novo mesto; dr. Leopold Morela, dr. Jurje Cepuder, dr. Pavel Zupan, Kristina Galič, Franciska Sime, Marija Grabek, Zorica Gabron, Ivanka Civič, Joža Strle, Ana Stipančič in Marija Turk, člani kolektiva splošne bolnice Novo mesto; Aljaž Crkič, Franc Celič, Stane Zagar, Ivan Ferkoj, Jože Pavlič in Pavel Rabadič, člani kolektiva Opremales Novo mesto.

Rad bi vedel za svojo pravico...

Veliko je ljudi, ki bi radi vedeli za svojo pravico. Manj je takšnih, ki hkrati povprašujejo tudi za dolžnosti. Kar precej pa je v naši družbi ljudi, ki sploh ne razmišljajo ne o enem in ne o drugem, ampak živijo, kar se pravic tiče, na veliki nogi.

Predstavljam vam Franca Jančarja, natakarja (z odpovedjo!) v hotelu Kandija v Novem mestu. Oglasil se

je v našem uredništvu in povedal, da bi rad vedel za svojo pravico. Pred javnostjo je pripravljen iztrresti vse, kar ga teži. V kolektivu hotela Kandija je najbrž bolj malo takšnih. Toda Franc Jančar, kvalificirani gostinski delavec, je oče dveh otrok, njegova žena ni v službi, zadnjega oktobra letos pa se mu izteče odpovedni rok. »Kam nato,« se vprašuje, »in kdo bo potem skrbel za družino?«

Tov. Jančar je pripovedoval takole:

»Notranji odnosi v hotelu Kandija so zelo nezdravi. Pri tem gre za veliko stvari. Vse nepravilnosti bi se dale dokazati, če bi si kolektiv upal govoriti resnico. Toda ljudje živijo v strahu pred posledicami in raje molčijo in tpijo. Direktor pa ima poleg tega skupino svojih privrženec, ki ga podpira v njegovi samovolji.

Materijalno poslovanje v podjetju dopušča možnost zlorab. Osebe se stalno menjuje. Podjetje je vsako leto po večkrat kaznovano zaradi pomanjkljive sanitarno-higien. ske ureditve in zaradi raznih drugih prekrškov. Ko sem pred nekaj manj kot tremi leti prišel v kolektiv, sem kot poslovodja gostišča Rotovž zahteval, naj se materialno poslovanje uredi, naj se pri točilni mizi vsak dan popisuje skladišča, pa naj izdaja blago samo na dobavnice. Takšne zahteve sem postavil, preden sem podpisal delovno pogodbo, vendar ni sem uspel. Na sestankih sem se v začetku večkrat oglašil, ker pa sem vedno zahteval organizirano poslovanje, sem postal nezaželen. Leta 1964 sem bil predlagan v delavski svet, toda direktor je predlog zavrnil. Češ da sem pre malo časa v podjetju.

Lani sem bil predlagan za disciplinsko odpoved, pa je kljub temu nisem dobil. Od decembra lani do konca oktobra letos je bilo v podjetju ukinjenih skupno 6 delovnih mest ali pa so bile vročene disciplinske odpovedi. Kolektiv hotela Kandija pa šteje 24 ljudi.

Čudne odpovedi

Med prvimi je dobil odpo. ved šofer. Vozil je tovornjak

in bil hkrati delavec v ekonomatu. Med drugim je pral tudi direktorjev avtomobil. Ko je odšel on, so morale to »dolžnost« prevzeti vajenke. Tovornjak se je konec lanskega leta pokvaril. Potrebno je bilo večje popravilo, in da ne bi šoferja tačas zaman plačevali, je bilo njegovo delovno mesto ukinjeno. Ko je bil tovornjak popravljen, je podjetje najelo honorarnega šoferja.

Drugo odpoved je dobil ekonom. Ta je bil prej točaj, ko pa je bil premeščen na delovno mesto ekonom. je bilo to mesto ukinjeno in dobil je odpoved. Tožil je podjetje in dosegel poravnavo.

Tretjo odpoved je dobil drugi ekonom. To je bila disciplinska kazen zaradi pri. manjkljaja vina v skladišču na Grmu. Ekonom pa sploh ni imel ključev od tega skladišča. Tožil je podjetje in dosegel poravnavo.

Četrto odpoved je dala perica, ker ji kaj drugega ni preostalo. Perilo se suši na nezaščitenem dvorišču hotela in stalno so zmanjkovali prti in prtički, zaradi česar je imela stalne težave. Zato je dala raje odpoved. Ko so se nekoč podrl drogovji za sušenje perila, je direktor zahteval, naj jih sama popravi...

Peti je dobil disciplinsko odpoved kantiner. in sicer zaradi samovoljne zapustitve delovnega mesta. Potreboval je dopust za popravilo hiše. Neposredno nadrejeni mu je dopust odobril s pripombo, da vpraša še direktorja. Direktorja je iskal tri dni, in ker ga ni našel, je odšel na dopust. Ko se je čez sedem dni vrnil, je dobil odpoved. Jaz sem nekoč iskal direktorja

ja štiri dni, preden sem lahko odšel za 10 dni na dopust!

»Šesta odpoved velja meni«

Šesto odpoved sem dobil jaz. Ko sem prišel v hotel Kandija, mi je direktor v uvodnih razgovorih obljubil stanovanje. Do danes ga še nisem dobil. Najprej sem delal pet mesecev in pol v gostišču Rotovž. Nato sem bil premeščen za prvega natakarja v Kandijo. Po desetih mesecih je bilo to delovno mesto ukinjeno in uvedeno delovno mesto pomočnika šefa strežbe, ki bi po vseh pravilih pripadalo meni. Toda za pomočnika šefa strežbe je bila imenovana vajenka z nedokončano učno dobo. Jaz sem postal natakar. Po treh mesecih in pol je bilo tudi to delovno mesto ukinjeno, ker je v prvem tromesečju letos padel promet za okoli 7%. Odločbe pa nisem dobil, pač pa sem bil kmalu nato, ko je dobil kantiner disciplinsko odpoved, nastavljen za kantinerja v Bršlino. Takrat se je že vedelo, da bo to kantino prevzela podoficirska menza. Ta mi zaposlitev ponuja, toda osebni dohodek je prenek in tudi deljen delovni čas mi ne ustreza.

Hotel je kupil trisobno stanovanje, v katerega naj bi se vselila družina iz upravne stavbe. Ta družina je vselitve odklonila. Direktor je nato mimo vseh samoupravnih organov nastanil v stanovanju svojega prijatelja Toneta Jeleniča in naročil, naj stanovanje grejemo s hotelskimi drvmi. Člani kolektiva, ki nimajo stanovanj, so nato pomislili, da so pripravili plačati toliko kot Jelenič. Potegovali sta se dve družini in ena samaka kuharica. Prošajo je nato takoj voziti še direktor. Na sestanku IS (direktor ni bil navzoč) smo nato sklenili, da se dodeli stanovanje direktorju pod pogojem, da se v enem mesecu vzele z družino, v nasprotnem primeru pa se vselita s souporabo dvočlanske družine kuharice in tričlanske družine kantinerja. Sklep ni obveljal, direktor pa je vselil v to stanovanje dve vajenki in se preselil vanj tudi sam brez družine.

V hotelu je še eno leto prosto delovno mesto snadžike, vendar ni zasledeno, ker na tem delovnem mestu nobena ne more vzdržati. Gostišče čistijo vajenke. Od 6 do 12 jih stanuje v eni sobi, kjer spijo in se učijo, poleg tega pa se tam pozimi in v delevnem vremenu suši še hotelsko perilo. Spijo na posteljah v dve nadstropji. Ker ni snadžike, vstajajo posamezne ob drugi uri zjutraj in začno čistiti hotel. Ob 7. uri gredo nato v solo. Če dobijo slabe ocene, dviguje direktor vik in krik.

Člani kolektiva, ki ne stanujejo v hotelu, lahko vzamejo blok za hrano in plačajo tak blok 12.000 Sdin. Ti, ki stanujejo v hotelu, pa plačajo za hrano 12.000 Sdin, če jedo ali ne, in ne dobijo bloka. Tako plačuje hrano tudi direktor, toda on je s la cartes. Pri jedi pa tarna, da se je že tako pranašel zrezkov, da jih več ne more...

Ali res komu sleduje zlata ura?

Poglavje zase so lani dodeljene nagrade za izredno prizadevnost. UO je pred tem sklenil, da ne morejo dobiti nagrade tisti, ki so bili disciplinsko kaznovani, ki so škodovali ugledu podjetja, povzročili materialno škodo ali pa malomarno opravljali delo. Direktor je bil v letu 1965, za katerega so delile nagrade, kaznovan dvakrat od okrožnega gospodarskega sodišča z 20.000 in 15.000 Sdin kazni, podjetje pa z istima sodbama na 850 Sdin kazni zaradi raznih malomarnosti. Toda direktor je kljub temu dobil 150.000 Sdin nagrade! Pred kolektivom je to utemeljil takole: »Nisem bil zraven, ko so se te nagrade delile. Grem v penzijo in mi je nagrada potrebna zaradi pokojnine. Že 10 let delam v podjetju, zato mi sleduje zlata ura, namesto tega pa naj bo ta nagrada!«

Posamezniki so se hodili zaradi nemogočih razmer in samovolje pritoževati na sindikat in občino. Direktor je po takšnih primerih razgrajal in žugal, da za tiste, ki hodijo tožit, ni prostora v kolektivu. In res je tako...

»Naj nanizam k Jančarjevi pripovedi še nekaj statističnih podatkov, nabranih po uradni poti.

V letu 1965 je bil hotel Kandija dvakrat kaznovan od okrožnega gospodarskega sodišča v Ljubljani. Prvič (ker je imel v prometu stara živila) hotel s 350.000 Sdin direktor pa s 15.000 Sdin kazni. Drugič (zaradi pokvarjenega mesa) hotel s 500.000 Sdin, direktor in kuharica pa s po 30.000 Sdin kazni. Pri sodniku za prekrške se teče postopek zaradi reje piščancev in smeti na dvorišču hotela. Inspekcijske službe ObS Novo mesto so iz hotelu odločbo o pleskanju prostorov in

odpravi sanitarno-higienskih pomanjkljivosti, uvedle so postopek zaradi nesnage in prisotnosti glodalcev v kantini. Zaradi grobih kršitev osnovnih pravil higijene v kuhinjskih in skladiščnih prostorih pa so bile izrečene v letu 1965 naslednje mandatne kazni: 20. aprila 3000 Sdin, 24. aprila 2.000 Sdin, 30. julija 2000 Sdin, 23. septembra 2000 Sdin in 2. novembra 2000 Sdin.

Stara pesem se nadaljuje...

Letos se stanje ni zboljšalo. Okrožno gospodarsko sodišče je zaradi prodaje bolnega vina kaznovalo podjetje z 80.000 Sdin, ekonom pa s 25.000 Sdin kazni. So dnik za prekrške je kaznoval hotel, ker vino ni bilo označeno z alkoholnimi stopnjami, s 60.000 Sdin, direktorja pa z 10.000 Sdin kazni. Sodnik za prekrške je zaradi nerada v kantini kaznoval hotel s 25.000 Sdin, kantinerja pa s 15.000 Sdin kazni. Marca letos je bilo ugotovljeno, da so v hotelu Kandija prodajali vino, mešano z vodo. O tem prestopku se še izreklo sodbo okrožno gospodarsko sodišče v Ljubljani. Razen naštetega so letos inspeksijske službe OBS s tremi odločbami naložile hotelu Kandija, naj odpravi razne pomanjkljivosti. Lani in letos je bil torej hotel sodno kaznovan z 1.050.000 Sdin kazni, posamezniki v kolektivu s skupaj 101.000 Sdin kazni, inspeksijski organi pa so izrekli za 19.000 Sdin mandatnih kazni.

Zelo zanimiva je slika o menjavanju ljudi v kolektivu. Iz pripovedi tov. Jančarja je slutiti, da v hotelu Kandija kar dežujejo disciplinske od. povedi in ukinitve delovnih mest. Približno enako sodbo imajo o tem tudi na Zavodu pa zaposlovanje v Novem mestu. Podatki iz matične knjige zaposlenih v hotelu Kandija kažejo, da je v zadnjih 6 letih bilo tam zaposlenih povprečno po 21 ljudi; v istem razdobju je prišlo v kolektiv 67 ljudi, zapustilo pa ga je 69 ljudi. Res je sicer, da v gostinstvu porabljajo tudi sezonsko delovno silo, vendar pa je za tako majhno gostišče 300 odst. izmenjava kolektiva v 6 letih le preveč!

Kaj je s samoupravljanjem v hotelu KANDIJA?

Kdo naj bo nosilec in pobudnik demokratičnih odnosov v tem kolektivu? Odgovor je samo eden: Kolektiv mora dati samoupravnim organom pobudo in moč, da bodo zaživel. Gradiva za razpravo je dovolj!

Zakaj so hotel in posamezniki tolikokrat kaznovani zaradi raznih nepravilnosti? Lani in letos je bilo izrečenih za več kot milijon S din kazni, ki gredo iz dohodka podjetja. Ta dohodek pa ustvarja ves kolektiv! Direktor je bil lani dvakrat sodno kaznovan, pa je prejel v nasprotju s sklepom UO nagrado, ki je celo večja od kazni, ki mu je bila izrečena. Mar ni to posmeš sodnim organom, ki so izrekli kazni? Ali so samoupravni organi in kolektiv kdaj razpravljali o vzrokih za toliko ukinjenih delovnih mest in disciplinskih odpovedi? Morda se bo kdo izgovarjal: ni dobrih ljudi, treba je pač vzeti tō, kar se ponudi. Dobri kadri pa zahtevajo primerne pogoje dela, teh pa v hotelu Kandija ni! Zakaj ne?

Zakaj je bila potrebna zunanja intervencija zavoljo slabega odnosa do vajencev? Ali kolektiv sodeluje pri delitvi tega, kar ustvarja, ali pa se morda on in samoupravni organi vijugajo med molkom in strahom pred za. zamero? Pretehtajmo vse to in upoštevamo vodila IV. členuma ZKJ. Brez samoupravljanja dandanes ne gre več!

MILOS JAKOPEC

Motoristova smrt

V prejšnji številki Dolenjskega lista smo poročali o nesreči Jožeta Kotarja iz Griča pri Kostanjevici, ki je 7. oktobra ponoči padel z motor. num kolesom na cesti Kostanjevica—Orehovec in se težje poškodoval. Zvedeli smo, da je zaradi hudih poškodb dva dni po nesreči umrl v zagrebški bolnišnici.

ogledalo

Klopce po Krki plavajo...

Da na vodi ne plavajo samo race in papirnate la. djice, so menda hoteli pred dnevi dokazati neznanj objestneži, po vsej verjetnosti Novomeščani, ki so zmetali v Krko klopce s sprehajališča med Loko in Novoteksom. Delavci komunalnega podjetja so klopce le s težavo potegnili iz vode in jih namestili spet tja, kamor spadajo.

Isti ali drugi objestneži niso priznale tudi klop. cam na otroškem igrišču v parku za novo pošto in drugod v mestu. Teh sicer niso zmetali v Krko, ker bi jih morali nesti predaleč, so jih pa oblatili ali jih drugače poškodovali. Skrbniki so klopcom vzeli naslonjala in tako prisilili vse, da na klopcah sedijo, ne pa jih teptajo s čevlji.

Hudo škodo so nepredvidneži napravili v parkih, kjer so steptali travo, lomili okrasno drevje in napravili poti, da bi lahko po njih vozil pariziar.

Nekateri so mogle luči javne razsvetljave, pa so pomerili nekaj potegniti vanje. Da so bile potolčene luči na konzolnem mostu čez Krko, smo že pisali. Pred dnevi so pobili domala vse luči javne razsvet. ljave ob cesti iz Kandije proti Smihelu.

Nismo navedli vsega, kar so napravili objestneži. Tudi za škodo se ne ve natančno, čeprav nekateri trdijo, da se tako uničujejo milijoni. Toda škoda je ugotovljena in vemo, da jo neznanci nalašč povzročajo, ne vemo pa, kdojo bo povrnil!

Kdaj bo objestnosti konec? Nihče se ne bo pre. grešil, kdor bo objestneže prijavil. Za objestneže ne bo nobena kazen premila.

Ali pa bomo mar dovolili, da nam bodo še delali škodo?

IVAN ZORAN

Smrtna kazen za detemorilko

Okrožno sodišče v Beogra. du je pred dnevi obsodilo na smrt Milko Raiš iz vasi Rip. nja, ki je marca letos zverin. sjo umorila svojega 5.letnega sina. V grlo mu je potisnila rokavico, da se je otrok za. dušil in gledala, kako je umiral. Obtoženka se je pred sodiščem zagovarjala, da je umorila sina zato, ker ga moški, s katerim je dalj časa živila in se hotela z njim poročiti, ni maral. Čeprav je branilec prosil, da bi obto. ženko poslali na podroben psihiatrični pregled, je sodiš. če odločilo, da je bila v tren. utku, ko je storila to straš. no kaznivno dejanje, popolno. ma prisebna, da ga je storila naklepno in da je amoralni. tip.

Eden po kokoši, drugi po transistor

V noči med 15. in 16. okto. brom je neznanec vdrl v kur. nik Florjana Hrena v Ločni in odnesel 14 kokoši.

2. oktobra ponoči je bil na delu znikavi na Veselici pri Metliki. Iz letne hišice go. stinskega podjetja je odne. sel več oblačil in transistor, last Alojza Medleta in Rudi. ja Hrstarja.

9 let strogega zapora za uboj tašče

Pred okrožnim sodiščem v Ljubljani je bil obsojen 44-letni Stane Rovaneš na devet let strogega zapora, pri čemer mu je sodišče štelu za olajševalno okoliš. čino njegovo priznanje in pa bolezen. Rovaneš je bil obsojen zato, ker je le. tos 7. julija v Moravčah pri Gabrovki ubil taščo Mari. jo Bolte, staro 70 let.

S polenom po glavi – in smrt

17. oktobra je v novome. ski bolnišnici umrl 40-letni Gezo Fartelj iz Češče vasi, delavec v opekarni Zalog, za poškodbami, ki jih je dobil med pretepom 10. oktobra ponoči pri železniški postaji v Bršlino. Tega dne so se Fartelj, 36-letni Jože Avber z Daljnega vrha in 23-letni de. lavec brez zaposlitve Marjan Uršič okoli 22.30 ure pred Kumpovo gostilno tepli. Pri nakladišču železniške posta. je sta Fartelj in Urbančič napadla Avberja. Napadeni je verjetno Fartija udaril po glavi z metrskim polenom.

Komisija za nabavo in prodajo osnovnih sredstev pri

Gozdnem gospodarstvu Novo mesto

razpisuje za 28. 10. 1966 ob 8. uri v prostorih uprave GG Novo mesto, Gubčeva ul. št. 15, soba št. 1

JAVNO DRAŽBO naslednjih stanovanjskih hiš in gospodarskih poslopj:

stanovanjska hiša v Zabji vasi št. 18, stanovanjska hiša in gospodarsko poslopje na Otočcu št. 46, stanovanjska hiša in gospodarsko poslopje v Prečni št. 42, stanovanjska hiša Kot št. 23 pri Dvoru, stanovanjska hiša v Zabji vasi št. 1, stanovanjska hiša v Zabji vasi št. 3, stanovanjska hiša v Trebnjem št. 90, stanovanjska hiša z gospodarskim poslopjem v Tribučah št. 48, stanovanjska hiša z gospodarskim poslopjem v Kotu št. 77 pri Semiču. Izklicna cena za posamezne objekte, ki so predmet dražbe, in drugi dražbeni pogoji bodo objavljeni pred dražbo. Vsak udeleženec dražbe mora pred začetkom stavljenja ponudb položiti kavicjo v višini 10 % izklicne cene.

Vsa stanovanja, ki so predmet dražbe, so zasedena po nosilnih stanovanjske pravice.

KMETIJSKA ZADRUGA

»K R K A« Novo mesto

razpisuje LICITACIJO

za prodajo kmetijskih strojev in opreme, ki bo 24. 10. 1966, ob 8. uri na Grabnu pri Novem mestu.

Prodali bomo:

1. 2 traktorja Ferguson »FE-35«
2. BCS kosilnice
3. traktorske priključke in vprežne stroje

Prednost (prvo uro licitacije) ima družbeni sektor. Vse informacije dobite pred pričetkom licitacije.

MIZARSKA PRODUKTIVNA ZADRUGA SEVNICA

vabi k sodelovanju za zasedbo prostih delovnih mest

15 KV mizarjev za delo v montažnem obratu

5 PKV delavcev

priučenih v lesni industriji, za delo v strojnem obratu.

Osební dohodek po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov,

Prijave je treba poslati kadrovskemu sektorju podjetja.

Razglas velja do zasedbe delovnih mest.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

KRONIKA NESREČ

TEDENSKI KOLEDAR

Petek, 21. oktobra — Urška
Sobota, 22. oktobra — Zorislava
Nedelja, 23. oktobra — Severin
Ponedeljek, 24. oktobra — Rafael
Torek, 25. oktobra — Darijan
Sreda, 26. oktobra — Lucijan
Četrtek, 27. oktobra — Sabina

ZAHVALAB

VALENTINA KORDIŠA
iz Kočevja
se zahvaljujemo hišnemu svetu
Kolodvorska 3, podjetju LUK in
vsem, ki so mu darovali vence in
ga spremlili na zadnji poti.
Zalujoči: žena, hčerke z družina-
mi in drugo sorodstvo

Ob prerani smrti našega ljubega
sina in brata

JOŽETA SALMIČA

iz Leskovca
so iskreno zahvaljujemo vsem, ki
so ga spremlili na zadnji poti, ga
obdarovali s cvetjem, venci in
nam izrekli sožalje. Zahvala tudi
kolektivu IMPERIAL, Papirkonfek-
ciji Krško, pevcom, GD Leskovca,
duhovščini, sorodnikom, prijate-
ljem in secedom. Posebna zahvala
tov. direktorju Račiču, tov. Po-
točniku in tov. Kotarju za ganljive
besede ob odprtju grobu.
Zalujoči: ata, mama, brata Lojzi,
Branko in sestra Marjana.

Ob bridki izgubi našega moža in
očeta

FRANCA SLUGE

iz Mirne peči
se najtopleje zahvaljujemo vsem,
ki so darovali vence in cvetje. Po-
sebna hvala železniškemu podjetju,
podjetju BETI v Mirni peči, go-
spodu šupniku, sorodnikom ter
vsem ostalim, ki so ga spremlili na
zadnji poti.
Zalujoči: žena, otroci, oče in
bratje

Ob nenadomestljivi in mnogo pre-
rani izgubi našega moža, očeta in brata

LOJZETA LUZARJA

iskrena hvala vsem, ki ste se v
tako velikem številu poslovlili od
njega, ga spremlili na zadnji poti,
mu darovali toliko cvetja, nam
ustno ali pisno izrekli sožalje
ter z nami iskreno sočustvovali.
Posebna zahvala dr. Oblaku,
medicinskim sestram Gričarjevi,
Suštaršičevi, Zuničevi, Hostniko-
vi ter celotnemu osebju zdrav-
stvenega doma v Novem mestu za
požrtvovalnost v času njegove
težke bolezni, kolektivu in duš-
ni za obnove za pomoč in organi-
zacijsko pomoč, gospod. Smolenju
in učencem, godbenikom in
učenkam VIII. c in III. c razreda
Šole Katje Rupena, razredničarka-
ma Hrovatičevi in Čuničevi, č.
duhovščini, posebno p. Petru, so-
sedom in vsem, ki ste nam ob
težki izgubi stali ob strani in
nam pomagali. Še enkrat vsem
prav prisrčno hvala!
Zalujoči: žena Marija, sin Marian,
hčerka Mojca in drugo sorodstvo.

Globoko užaloščeni naznanjamo, da je po kratki
bolezni v 93. letu dokončal svojo dolgo življenjsko
pot naš oče

FRANC VODNIK

kipar in restavrador v pokojni

Umrl nam je 17. oktobra 1966.

Poslovlili smo se od njega v sredo, 19. oktobra 1966.

Zalujoči:

sinova in hčerke z družinami in Albina.

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 5.15,
6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 15.00,
17.00, 19.30, 22.00. Pisan glasbeni
spored od 4.30 do 8.00.

PETEK, 21. OKTOBRA: 8.05
Opera matineja, 9.25 Cetri ure z
majhnimi zabavnimi ansambli,
10.15 Iz skladateljske tobe Zoltána
Kodályja, 10.35 Naš podlistek
— A. Soubiran: Okoli nocevi — II,
11.00 Poročila in Turistični napotki
za tuje goste, 12.30 Kmetijski
nasveti — inž. Jože Spangring:
Pravilnik o registraciji prideloval-
cev semen, 12.40 Igrajo doma-
če pitalne godbe, 13.30 Priporo-
čajo vam... 14.35 Naši poslušalci
čestitajo in pozdravljajo, 15.40
Govorna mladinska oddaja, 17.05
Petkov simfonični koncert, 18.50
Kulturni globus, 19.15 Glasbene
razglednice, 20.00 Medigrani in
motelji Jakoba Gallusa-Petelina,
21.15 Oddaja o morju in ponor-
ščinih.

SOBOTA, 22. OKTOBRA: 8.05
Glasbena matineja, 9.25 Cetri ure z
Ljubljanskim jazz ansambli,
10.15 Odlonki iz slovenskih oper,
11.00 Poročila in Turistični napot-

operacijo, dr. Mastenovi, dr. Vodni-
ku ter vsemu zdravniškemu in
strojnemu osebju splošne hišne
Novo mesto, za nastajanje tra-
vijenje prisrčna hvala!
Ivanka Vencelj

PREKLICHI

IVAN PUST iz Dol. Vrhovega 9,
Mirna peč, prepovedujem vodenje
živine po svoji parceli. Kdor te-
ga ne bo upošteval, ga bom sod-
no preganjal.

Preključujem izjave, ki sem jih
dala na občini Kočevje Janezu
Ovnu in na domu svojih staršev
o svojem možu Jožetu Zabjaku,
Kočevje, za neresnične. S tem se
mu zahvaljujem, da je odstopil
od tožbe. Julka Zabjek.

Jože Teropišič, Gor. Kronovo 7,
Otočec ob Krki, prepovedujem ho-
jo, pašo in vožnjo po svojem
travniku v Otavnu pri Bell cerk-
vi. Kdor tega ne bo upošteval,
ga bom sodno preganjal.

maloglasji

UGODNO PRODAJAM dobro onra-
njen motor NSU Maks 175 ccm,
letnik 1963, Franc Kavelic, Je-
zero 9, Trebnje.

MOPEL COLIBRI v dobrem stan-
ju ugodno prodam (dve brzini),
Naslov v upravi lista (1185/66).

UGODNO PRODAJAM kuhinjsko kre-
deno in 9 posteljnih vložkov,
Drasler, Petane 5, Novo mesto.

PRODAM 2 sobni kredenci, mizo
in 4 stole, Novo mesto, Vrhov-
čeva 1.

UGODNO PRODAJAM okovje za de-
silni vzdiljivi štedilnik s kotli-
kom in gašerdek, — Vuković,
Čankarjeva 31, Novo mesto.

PRODAM ZAZIDLJIVO PARCELO
za enodružinsko hišo v Novem
mestu, Naslov v upravi lista
(1173/66).

**PRODAM KUHINJSKO POHI-
STVO,** polkavč, kavč z ultrapa-
nom in dvodelno omaro, Barbič,
Zabja vas 75, Novo mesto.

UGODNO PRODAJAM kuhinjsko kre-
deno, mizo in dva stola, Pung,
artnik, Zagrebška, blok B, Novo
mesto.

PRODAM rabljeno strojno cement-
no opeko »Eternita, Stanetova
1, Novo mesto.

PRODAM VOZ zapravljivček, na-
vaden lesen voz, 1000 kg ovse-
ne slame in 4 težka lesena ko-
lesa z osmi, Zagorec, Smolenja
vas 26, Novo mesto.

PRODAM MLATILNICO, ki mla-
ti in reta, stabilni dizel motor
»Arara« s priključkom za žaga,
nje drv, kosilnico snopovalsko,
Alojz Francič, Čadražice 14, p.
Otočec.

KMEČKI VOZ, dobro ohranjen,
in mladega osla prodam. Vpra-
šajte: Gostilna Marija Černe,
Brestice, Zakot 35.

UGODNO PRODAJAM gumni voz, elek-
trični motor, cirkularsko, sadni
molin in radioapar, Alojz Su-
lar, Orešja 11, Smarjeta.

STAREJŠA ZENSKA išče sobo,
Pomaga v gospodinjstvu in va-
ruje otroke, Naslov v upravi li-
sta (1183/66).

KUPIM enodružinsko parcelo in
območje Grma. Plačam z devi-
zami ali dinarji. Naslov v upra-
vi lista (1169/66).

ISCEM opremljeno ali neopren-
ljeno sobo v Novem mestu. Pla-
čam po dogovoru, Jože Fabjan,
Jama 32, Dvor pri Žužemberku.

TAKOJ VSELJIVO enodružinsko
stanovanje iščem v Krškem ali
okolici. Nagrada v devizah, Hu-
go Klampfer, Vrskovo 10.

SPREJMEM DOBRGA mizarskega
pomočnika za stavbena dela in
gospodinjstvo pomočnico Hrana,
stanovanje preskrbljena, Ignac
Gerdon, mizarstvo, Ivačeva Go-
rica.

**POSTENA GOSPODINJSKA PO-
MOCNICA,** vošča kuche in vrta,
dobi službo pri starejšem za-
konskem paru, Miškar, Novo
mesto, Cesta herojev 52, Sobota
od 13. ure dalje in oca ne,
dela pri prosti, Plača dobra. Oglasi-
site se samo v soboto in nede-
ljo.

**SUPERAVTOMATIČNI
PRALNI STROJI**
vseh znamk

IZREDEN POPUST!
MONTAZA — NAVODILA
— GARANCIJA —
TEHNIČNI SERVIS

VSE INFORMACIJE
DOBITE PRI

BRACKO, NOVO MESTO,
Ragovska 7: vsako soboto
od 15. do 17. ure.

PEROTTI-EXPORT
S. FRANCESCO 41, TRST

DRUZINA s dvema otrokoma išče
pošteno delo za gospodinjstvo
pomočnico, Alenka Sega, Gorenj-
ska cesta 3, Radovljica, Gorenj-
sko.

POROČNO PRISTANE po zadnji
modi izdeluje zlatar in Ljubljani,
Gosposka 5 (poleg univerze).

PRODAM STROJ za izdelavo strea-
ne opake (fole), jekleni modeli,
in vprežno kosilnico, Jože Ro-
gelj, Sp. Brnik 10, Čerkije,
Kranj.

DEKLE s končano osnovno šolo
se želi izučiti za šiviljo ali ple-
tiljico, Naslov v upravi lista
(1189/66).

CENTRIFUGO ugodno prodam,
Gantar, Bršljin 5, Novo mesto.

TAKOJ SPREJMEM gospodinjstvo
pomočnico, Hrana in stanovanje
preskrbljena, Naslov v upravi li-
sta (1191/66).

**ZDRAVILISCE ROGASKA SLA-
TINA** — Zakaj obupujete pri
zdravljenju svojega kronično ob-
olelega žolodca, jeter, kolca ali osi-
alih prebavil? Uporabljajte vendar
rogasko »Donata« vodo, zdravilo,
ki vam ga nudi narava! V No-
vem mestu ga dobite pri »rov-
skem« podjetju HMF, LITVIK, te-
lefon 21-129 in STANDARD —
telefon 21-158.

**IZ NOVOOMEŠKE
PORODNIŠNICE**

Pretekli teden so v novomeški
porodnišnici rodile: Jelka Ivičič
iz Oldjuka — Branka, Anica Bele
iz Dolnjih Lavkovic — Jožeta, Mi-
ra Brajdčič iz Kanjarice — Bran-
ka, Martina Bačar iz Sela — Jo-
žico, Antonija Starošnič iz Zemlja
— Antona, Jožefa Pekolj iz Če-
šnjevka — Marka, Marija Smuk iz
Crmošnjice — Andrejko, Danijela
Rauh iz Ornomlja — Aienko, La-
nica Gasperič iz Broda — Mira,
Marija Blatnik iz Dobindola —
Nevenko, Nada Mur in Prečne —
Marinko, Alojzja Lavrič iz Dol-
njih Ponikev — Mojca, Anica Re-
par iz Globočice — Miro, Marija
Fir iz Bereče vasi — Darinko,
Dragica Novosel iz Ročeva —
Gordano, Marija Mercin iz Gor-
njih Dol — Marico, Zofija Suštar-
šič iz Dragutena — Roberta, Sta-
nislava Avenšek iz Soteske — Iva-
na, Justina Jelaršič iz Zaloke —
Ireno, Marija Ferenc iz Broda —
Stefana, Tončka Potočnik iz
Krupe — Vesno, Angela Blatnik iz
Viseja — Angela, Stanislava Re-
denšek iz Krškega — Vladimir,
Marija Vene iz Dola — deklico,
Anica Mavsar iz Velikega Slatnika
— deklico, Mihaela Vidmar iz
Malega Podlujbna — deklico, Da-
rinka Kurent iz Mirne — deklico,
Slavka Grabljevec s Kukučberga
— dečka.

**IZ BREŽIŠKE
PORODNIŠNICE**

Pretekli teden so v brežiški po-
rodnišnici rodile: Martina Prato-
nič iz Artič — Martina, Anica
Truntič iz Obrežja — deklico,
Frančiška Cizej iz Krškega —
Dušana, Anica Zorko iz Trebeže
— dečka, Zofija Kordiš iz Brežic
— deklico, Ana Podgoršek iz Pav-
love vasi — dečka, Ele Rozenfeld
iz Brežic — dečka, Elizabeta Mi-
helin iz Stare vas — Branka,
Marija Bevc iz Drnovega — Joži-
co, Ema Senčar iz Orešja — Te-
rezijo, Božica Rukovina iz Samo-
bora — Borisa, Terezija Jalovec
iz Malega Mraševca — deklico,
Darinka Dimitrovič iz Zadovinka
— dečka, Ivanka Zupančič iz
Črešnjic — deklico, Antonija
Kvartuh iz Koritnega — Martina.

**BREŽIŠKA KRONIKA
NESREČ**

Pretekli teden so se ponesrečili
in iskali pomoč v brežiški bolniš-
nici:

Ivan Lupšina, sofer iz Arnovih
sol, si je pri prometni nesreči po-
škodoval desno roko in obe nogi;
Slava Preskar, žena kmeta iz Pi-
šec, je na dvorišču padla in dobi-
la poškodbe po hrbtu.

**IZ NOVOOMEŠKE
PORODNIŠNICE**

Pretekli teden so v novomeški
porodnišnici rodile: Jelka Ivičič
iz Oldjuka — Branka, Anica Bele
iz Dolnjih Lavkovic — Jožeta, Mi-
ra Brajdčič iz Kanjarice — Bran-
ka, Martina Bačar iz Sela — Jo-
žico, Antonija Starošnič iz Zemlja
— Antona, Jožefa Pekolj iz Če-
šnjevka — Marka, Marija Smuk iz
Crmošnjice — Andrejko, Danijela
Rauh iz Ornomlja — Aienko, La-
nica Gasperič iz Broda — Mira,
Marija Blatnik iz Dobindola —
Nevenko, Nada Mur in Prečne —
Marinko, Alojzja Lavrič iz Dol-
njih Ponikev — Mojca, Anica Re-
par iz Globočice — Miro, Marija
Fir iz Bereče vasi — Darinko,
Dragica Novosel iz Ročeva —
Gordano, Marija Mercin iz Gor-
njih Dol — Marico, Zofija Suštar-
šič iz Dragutena — Roberta, Sta-
nislava Avenšek iz Soteske — Iva-
na, Justina Jelaršič iz Zaloke —
Ireno, Marija Ferenc iz Broda —
Stefana, Tončka Potočnik iz
Krupe — Vesno, Angela Blatnik iz
Viseja — Angela, Stanislava Re-
denšek iz Krškega — Vladimir,
Marija Vene iz Dola — deklico,
Anica Mavsar iz Velikega Slatnika
— deklico, Mihaela Vidmar iz
Malega Podlujbna — deklico, Da-
rinka Kurent iz Mirne — deklico,
Slavka Grabljevec s Kukučberga
— dečka.

**IZ BREŽIŠKE
PORODNIŠNICE**

Pretekli teden so v brežiški po-
rodnišnici rodile: Martina Prato-
nič iz Artič — Martina, Anica
Truntič iz Obrežja — deklico,
Frančiška Cizej iz Krškega —
Dušana, Anica Zorko iz Trebeže
— dečka, Zofija Kordiš iz Brežic
— deklico, Ana Podgoršek iz Pav-
love vasi — dečka, Ele Rozenfeld
iz Brežic — dečka, Elizabeta Mi-
helin iz Stare vas — Branka,
Marija Bevc iz Drnovega — Joži-
co, Ema Senčar iz Orešja — Te-
rezijo, Božica Rukovina iz Samo-
bora — Borisa, Terezija Jalovec
iz Malega Mraševca — deklico,
Darinka Dimitrovič iz Zadovinka
— dečka, Ivanka Zupančič iz
Črešnjic — deklico, Antonija
Kvartuh iz Koritnega — Martina.

**BREŽIŠKA KRONIKA
NESREČ**

Pretekli teden so se ponesrečili
in iskali pomoč v brežiški bolniš-
nici:

Ivan Lupšina, sofer iz Arnovih
sol, si je pri prometni nesreči po-
škodoval desno roko in obe nogi;
Slava Preskar, žena kmeta iz Pi-
šec, je na dvorišču padla in dobi-
la poškodbe po hrbtu.

**IZ NOVOOMEŠKE
PORODNIŠNICE**

Pretekli teden so v novomeški
porodnišnici rodile: Jelka Ivičič
iz Oldjuka — Branka, Anica Bele
iz Dolnjih Lavkovic — Jožeta, Mi-
ra Brajdčič iz Kanjarice — Bran-
ka, Martina Bačar iz Sela — Jo-
žico, Antonija Starošnič iz Zemlja
— Antona, Jožefa Pekolj iz Če-
šnjevka — Marka, Marija Smuk iz
Crmošnjice — Andrejko, Danijela
Rauh iz Ornomlja — Aienko, La-
nica Gasperič iz Broda — Mira,
Marija Blatnik iz Dobindola —
Nevenko, Nada Mur in Prečne —
Marinko, Alojzja Lavrič iz Dol-
njih Ponikev — Mojca, Anica Re-
par iz Globočice — Miro, Marija
Fir iz Bereče vasi — Darinko,
Dragica Novosel iz Ročeva —
Gordano, Marija Mercin iz Gor-
njih Dol — Marico, Zofija Suštar-
šič iz Dragutena — Roberta, Sta-
nislava Avenšek iz Soteske — Iva-
na, Justina Jelaršič iz Zaloke —
Ireno, Marija Ferenc iz Broda —
Stefana, Tončka Potočnik iz
Krupe — Vesno, Angela Blatnik iz
Viseja — Angela, Stanislava Re-
denšek iz Krškega — Vladimir,
Marija Vene iz Dola — deklico,
Anica Mavsar iz Velikega Slatnika
— deklico, Mihaela Vidmar iz
Malega Podlujbna — deklico, Da-
rinka Kurent iz Mirne — deklico,
Slavka Grabljevec s Kukučberga
— dečka.

**IZ BREŽIŠKE
PORODNIŠNICE**

Pretekli teden so v brežiški po-
rodnišnici rodile: Martina Prato-
nič iz Artič — Martina, Anica
Truntič iz Obrežja — deklico,
Frančiška Cizej iz Krškega —
Dušana, Anica Zorko iz Trebeže
— dečka, Zofija Kordiš iz Brežic
— deklico, Ana Podgoršek iz Pav-
love vasi — dečka, Ele Rozenfeld
iz Brežic — dečka, Elizabeta Mi-
helin iz Stare vas — Branka,
Marija Bevc iz Drnovega — Joži-
co, Ema Senčar iz Orešja — Te-
rezijo, Božica Rukovina iz Samo-
bora — Borisa, Terezija Jalovec
iz Malega Mraševca — deklico,
Darinka Dimitrovič iz Zadovinka
— dečka, Ivanka Zupančič iz
Črešnjic — deklico, Antonija
Kvartuh iz Koritnega — Martina.

**BREŽIŠKA KRONIKA
NESREČ**

Pretekli teden so se ponesrečili
in iskali pomoč v brežiški bolniš-
nici:

Ivan Lupšina, sofer iz Arnovih
sol, si je pri prometni nesreči po-
škodoval desno roko in obe nogi;
Slava Preskar, žena kmeta iz Pi-
šec, je na dvorišču padla in dobi-
la poškodbe po hrbtu.

**IZ NOVOOMEŠKE
PORODNIŠNICE**

Pretekli teden so v novomeški
porodnišnici rodile: Jelka Ivičič
iz Oldjuka — Branka, Anica Bele
iz Dolnjih Lavkovic — Jožeta, Mi-
ra Brajdčič iz Kanjarice — Bran-
ka, Martina Bačar iz Sela — Jo-
žico, Antonija Starošnič iz Zemlja
— Antona, Jožefa Pekolj iz Če-
šnjevka — Marka, Marija Smuk iz
Crmošnjice — Andrejko, Danijela
Rauh iz Ornomlja — Aienko, La-
nica Gasperič iz Broda — Mira,
Marija Blatnik iz Dobindola —
Nevenko, Nada Mur in Prečne —
Marinko, Alojzja Lavrič iz Dol-
njih Ponikev — Mojca, Anica Re-
par iz Globočice — Miro, Marija
Fir iz Bereče vasi — Darinko,
Dragica Novosel iz Ročeva —
Gordano, Marija Mercin iz Gor-
njih Dol — Marico, Zofija Suštar-
šič iz Dragutena — Roberta, Sta-
nislava Avenšek iz Soteske — Iva-
na, Justina Jelaršič iz Zaloke —
Ireno, Marija Ferenc iz Broda —
Stefana, Tončka Potočnik iz
Krupe — Vesno, Angela Blatnik iz
Viseja — Angela, Stanislava Re-
denšek iz Krškega — Vladimir,
Marija Vene iz Dola — deklico,
Anica Mavsar iz Velikega Slatnika
— deklico, Mihaela Vidmar iz
Malega Podlujbna — deklico, Da-
rinka Kurent iz Mirne — deklico,
Slavka Grabljevec s Kukučberga
— dečka.

**IZ BREŽIŠKE
PORODNIŠNICE**

Pretekli teden so v brežiški po-
rodnišnici rodile: Martina Prato-
nič iz Artič — Martina, Anica
Truntič iz Obrežja — deklico,
Frančiška Cizej iz Krškega —
Dušana, Anica Zorko iz Trebeže
— dečka, Zofija Kordiš iz Brežic
— deklico, Ana Podgoršek iz Pav-
love vasi — dečka, Ele Rozenfeld
iz Brežic — dečka, Elizabeta Mi-
helin iz Stare vas — Branka,
Marija Bevc iz Drnovega — Joži-
co, Ema Senčar iz Orešja — Te-
rezijo, Božica Rukovina iz Samo-
bora — Borisa, Terezija Jalovec
iz Malega Mraševca — deklico,
Darinka Dimitrovič iz Zadovinka
— dečka, Ivanka Zupančič iz
Črešnjic — deklico, Antonija
Kvartuh iz Koritnega — Martina.

**BREŽIŠKA KRONIKA
NESREČ**

Pretekli teden so se ponesrečili
in iskali pomoč v brežiški bolniš-
nici:

Ivan Lupšina, sofer iz Arnovih
sol, si je pri prometni nesreči po-
škodoval desno roko in obe nogi;
Slava Preskar, žena kmeta iz Pi-
šec, je na dvorišču padla in dobi-
la poškodbe po hrbtu.

**IZ NOVOOMEŠKE
PORODNIŠNICE**

Pretekli teden so v novomeški
porodnišnici rodile: Jelka Ivičič
iz Oldjuka — Branka, Anica Bele
iz Dolnjih Lavkovic — Jožeta, Mi-
ra Brajdčič iz Kanjarice — Bran-
ka, Martina Bačar iz Sela — Jo-
žico, Antonija Starošnič iz Zemlja
— Antona, Jožefa Pekolj iz Če-
šnjevka — Marka, Marija Smuk iz
Crmošnjice — Andrejko, Danijela
Rauh iz Ornomlja — Aienko, La-
nica Gasperič iz Broda — Mira,
Marija Blatnik iz Dobindola —
Nevenko, Nada Mur in Prečne —
Marinko, Alojzja Lavrič iz Dol-
njih Ponikev — Mojca, Anica Re-
par iz Globočice — Miro, Marija
Fir iz Bereče vasi — Darinko,
Dragica Novosel iz Ročeva —
Gordano, Marija Mercin iz Gor-
njih Dol — Marico, Zofija Suštar-
šič iz Dragutena — Roberta, Sta-
nislava Avenšek iz Soteske — Iva-
na, Justina Jelaršič iz Zaloke —
Ireno, Marija Ferenc iz Broda —
Stefana, Tončka Potočnik iz
Krupe — Vesno, Angela Blatnik iz
Viseja — Angela, Stanislava Re-
denšek iz Krškega — Vladimir,
Marija Vene iz Dola — deklico,
Anica Mavsar iz Velikega Slatnika
— deklico, Mihaela Vidmar iz
Malega Podlujbna — deklico, Da-
rinka Kurent iz Mirne — deklico,
Slavka Grabljevec s Kukučberga
— dečka.

**IZ BREŽIŠKE
PORODNIŠNICE**

Pretekli teden so v brežiški po-
rodnišnici rodile: Martina Prato-
nič iz Artič — Martina, Anica
Truntič iz Obrežja — deklico,
Frančiška Cizej iz Krškega —
Dušana, Anica Zorko iz Trebeže
— dečka, Zofija Kordiš iz Brežic
— deklico, Ana Podgoršek iz Pav-
love vasi — dečka, Ele Rozenfeld
iz Brežic — dečka, Elizabeta Mi-
helin iz Stare vas — Branka,
Marija Bevc iz Drnovega — Joži-
co, Ema Senčar iz Orešja — Te-
rezijo, Božica Rukovina iz Samo-
bora — Borisa, Terezija Jalovec
iz Malega Mraševca — deklico,
Darinka Dimitrovič iz Zadovinka
— dečka, Ivanka Zupančič iz
Črešnjic — deklico, Antonija
Kvartuh iz Koritnega — Martina.

**BREŽIŠKA KRONIKA
NESREČ**

Pretekli teden so se ponesrečili
in iskali pomoč v brežiški bolniš-
nici:

Ivan Lupšina, sofer iz Arnovih
sol, si je pri prometni nesreči po-
škodoval desno roko in obe nogi;
Slava Preskar, žena kmeta iz Pi-
šec, je na dvorišču padla in dobi-
la poškodbe po hrbtu.

**IZ NOVOOMEŠKE
PORODNIŠNICE**

Pretekli teden so v novomeški
porodnišnici rodile: Jelka Ivičič
iz Oldjuka — Branka, Anica Bele
iz Dolnjih Lavkovic — Jožeta, Mi-
ra Brajdčič iz Kanjarice — Bran-
ka, Martina Bačar iz Sela — Jo-
žico, Antonija Starošnič iz Zemlja
— Antona, Jožefa Pekolj iz Če-
šnjevka — Marka, Marija Smuk iz
Crmošnjice — Andrejko, Danijela
Rauh iz Ornomlja — Aienko, La-
nica Gasperič iz Broda — Mira,
Marija Blatnik iz Dobindola —
Nevenko, Nada Mur in Prečne —
Marinko, Alojzja Lavrič iz Dol-
njih Ponikev — Mojca, Anica Re-
par iz Globočice — Miro, Marija
Fir iz Bereče vasi — Darinko,
Dragica Novosel iz Ročeva —
Gordano, Marija Mercin iz Gor-
njih Dol — Marico, Zofija Suštar-
šič iz Dragutena — Roberta, Sta-
nislava Avenšek iz Soteske — Iva-
na, Justina Jelaršič iz Zaloke —
Ireno, Marija Ferenc iz Broda —
Stefana, Tončka Potočnik iz
Krupe — Vesno, Angela Blatnik iz
Viseja — Angela, Stanislava Re-
denšek iz Krškega — Vladimir,
Marija Vene iz Dola — deklico,
Anica Mavsar iz Velikega Slatnika
— deklico, Mihaela Vidmar iz
Malega Podlujbna — deklico, Da-
rinka Kurent iz Mirne — deklico,
Slavka Grabljevec s Kukučberga
— dečka.

**IZ BREŽIŠKE
PORODNIŠNICE**

Pretekli teden so v brežiški po-
rodni